

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

на тему «Прогнозування ймовірності банкрутства в системі антикризового управління підприємством»

Виконав: студент 2-го курсу, групи 601-ЕФ
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Похиль Ю.С.

Керівник: к.е.н., доцент Маслій О.А.

Рецензент: директор

ТОВ «УКРБУДПРОЕКТСІТІ», Цапца В.Ю.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань

Похиль Ю.С.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі

Похиль Ю.С.

Полтава, 2024 року

АНОТАЦІЯ

Похиль Ю.С. Прогнозування ймовірності банкрутства в системі антикризового управління підприємством. Рукопис. Магістерська робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2024.

Робота містить 128 сторінок, 29 таблиць, 33 рисунки, список літератури із 80 джерела та 3 додатки.

Ключові слова: банкрутство, фінансова криза, прогнозування ймовірності банкрутства, моделі діагностики банкрутства, антикризове управління, фінансова санація, реструктуризація, реорганізація.

Стрімкий розвиток і зміна істотних умов функціонування економіки, нестабільність ринкової кон'юнктури, кризові економічні, політичні та соціальні чинники, різноманітність ризиків ускладнюють діяльність підприємств. У такій ситуації своєчасне прогнозування ймовірності банкрутства підприємств із використанням дієвого методичного інструментарію, що забезпечить керівництво підприємств актуальною інформацією, необхідною їм для прийняття антикризових управлінських рішень набуває особливої актуальності.

Мета роботи – визначення теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо запобігання банкрутства підприємства в системі антикризового управління підприємством.

Об'єктом дослідження є прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів діагностики та запобігання банкрутства підприємства в системі антикризового управління підприємством.

У теоретичній частині роботи визначено сутність, види та причини виникнення банкрутства підприємства. Узагальнено особливості раннього виявлення фінансової кризи для запобігання банкрутства підприємства. Розкрито порядок проведення фінансової санації та реорганізації в системі антикризового управління підприємством. Досліджено методику оцінювання ймовірності банкрутства підприємства та відновлення його платоспроможності.

У розрахунково-аналітичній частині роботи проведено дослідження майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ». Здійснено оцінювання ймовірності банкрутства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ». Обґрунтовано заходи з підвищення платоспроможності підприємства в системі антикризового управління. Визначено стратегічні підходи до фінансового оздоровлення підприємства в умовах невизначеності.

Практична цінність магістерської роботи полягає в можливості використання запропонованих напрямів запобігання банкрутства підприємства в системі антикризового управління для відновлення його платоспроможності та забезпечення фінансової стійкості.

Інформаційною базою для написання роботи є законодавчі та нормативно-правові документи, статистичні дані, наукові публікації у періодичній літературі, монографії, фінансова звітність і установчі документи ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».

SUMMARY

Pokhil Yu.S. Forecasting the bankruptcy probability in the system of enterprise crisis management. Manuscript. Master's work on obtaining a second (master's) level of higher education from the specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the educational-professional program "Finance, Banking and Insurance", National University Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic, Poltava, 2024.

The work contains 128 pages, 29 tables, 33 figures, a list of literature from 80 sources and 3 applications.

Key words: bankruptcy, financial crisis, forecasting the probability of bankruptcy, bankruptcy diagnostic models, anti-crisis management, financial rehabilitation, restructuring, reorganization.

Rapid development and changes in the essential conditions of economic functioning, instability of market conditions, crisis economic, political and social factors, and a variety of risks complicate the activities of enterprises. In such a situation, timely forecasting the bankruptcy probability of enterprises using effective methodological tools that will provide the management of enterprises with the relevant information they need to make anti-crisis management decisions is of particular relevance.

The purpose of the work is to study the theoretical and methodological foundations and development of practical recommendations for preventing enterprise bankruptcy in the system of enterprise crisis management.

The object of the study is forecasting the bankruptcy probability of an enterprise.

The subject of the research is a set of theoretical, methodological and practical aspects of diagnosing and preventing bankruptcy of an enterprise in the system of enterprise crisis management.

In the theoretical part of the work, the essence, types and causes of enterprise bankruptcy are defined. The features of early detection of a financial crisis to prevent enterprise bankruptcy are generalized. The procedure for financial rehabilitation and reorganization in the system of crisis management of enterprise is disclosed. The methodology for assessing the probability of bankruptcy of an enterprise and restoring its solvency is investigated.

In the calculation and analytical part of the work, a study of the property status, financial stability, liquidity and solvency of PJSC "INTERPIPE NTZ" was carried out. The probability of bankruptcy of PJSC "INTERPIPE NTZ" was assessed. Measures to increase the solvency of the enterprise in the system of crisis management are substantiated. Strategic approaches to the financial rehabilitation of the enterprise under conditions of uncertainty are determined.

The practical value of the master's thesis lies in the possibility of using the proposed directions of preventing the bankruptcy of the enterprise in the system of crisis management to restore its solvency and ensure financial stability.

The information base for writing the work is legislative and regulatory documents, statistical data, scientific publications in periodicals, monographs, financial statements and constituent documents of PJSC "Interpipe NTZ".

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	7
1.1. Сутність, види та причини виникнення банкрутства підприємства	7
1.2. Особливості раннього виявлення фінансової кризи для запобігання банкрутства підприємства.....	17
1.3. Фінансова санація та реорганізація в системі антикризового управління підприємством	24
Висновки до розділу 1.....	38
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА	40
2.1. Методи оцінювання ймовірності банкрутства підприємства.....	40
2.2. Методика відновлення платоспроможності підприємства	54
Висновки до розділу 2.....	61
РОЗДІЛ 3. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА	62
3.1. Аналіз майнового стану ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».....	62
3.2. Оцінювання фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»	75
3.3. Діагностика ймовірності банкрутства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».....	84
Висновки до розділу 3.....	93

				МР 601-ЕФ 10578542						
	П. І. Б.	Підпис	Дата							
<i>Розроб.</i>	<i>Похиль Ю.С.</i>			Прогнозування ймовірності банкрутства в системі антикризового управління підприємством						
<i>Перевір.</i>	<i>Маслій О.А.</i>									
<i>Н. Контр.</i>	<i>Маслій О.А.</i>									
<i>Затверд.</i>	<i>Кулик В.А.</i>									
				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">Літ.</td> <td style="width: 25%;">Арк.</td> <td style="width: 50%;">Акрушів</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> </td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">128</td> </tr> </table> Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування	Літ.	Арк.	Акрушів		3	128
Літ.	Арк.	Акрушів								
	3	128								

РОЗДІЛ 4. НАПРЯМИ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	94
4.1. Заходи з підвищення платоспроможності підприємства в системі антикризового управління.....	94
4.2. Стратегічні підходи до фінансового оздоровлення підприємства в умовах невизначеності.....	107
Висновки до розділу 4.....	116
ВИСНОВКИ.....	117
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	120
ДОДАТКИ.....	128

				MP 601-ЕФ 10578542			
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
<i>Розроб.</i>	<i>Похиль Ю.С.</i>			<i>Прогнозування ймовірності банкрутства в системі антикризового управління підприємством</i>	Літ.	Арк.	Акрушів
<i>Перевір.</i>	<i>Маслій О.А.</i>				4	128	
					<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Н. Контр.</i>	<i>Маслій О.А.</i>						
<i>Затверд.</i>	<i>Кулик В.А.</i>						

ВСТУП

В умовах широкомасштабної війни в Україні, постійних обстрілів всієї території країни, активних бойових дій на окремих ділянках існує реальна небезпека руйнування підприємств. Окремі суб'єкти господарювання були вимушені здійснити релокацію свого бізнесу. Масштабна міграція створює дефіцит трудових ресурсів. Зниження платоспроможного попиту населення, переведення економіки на військові рейки, нестача фінансових ресурсів для економічного розвитку – все це створює загрозу виникнення неплатоспроможності підприємств, а ефективність їх діяльності суттєво знизилася. Тому проблема неплатоспроможності і банкрутства підприємств є надзвичайно актуальною в умовах воєнного стану в Україні

Питання, пов'язані із прогнозуванням банкрутства підприємства, розробкою дієвого інструментарію виявлення ознак неплатоспроможності й імовірності банкрутства та формування заходів із його запобігання в системі антикризового управління розглядалися українськими і зарубіжними вченими, серед яких Спрінггейт Л. В., Бланк І.О., Бівер У., Ліс Р., Сгару Е.В., Поддєрьогін А.М., Манойленко О.В., Базілінська О.Я., Онищенко С.В., Головіна М.М., Полякова Б.М., Ситник Л.С., Терещенко О.О., Андрущак Є.М., Штангрет А.М., Зятковський І.В. та багато інших. Проте проблеми формування комплексу ефективних заходів антикризового управління із запобігання банкрутства в умовах воєнного стану розроблені недостатньо.

Метою дипломної роботи є визначення теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо запобігання банкрутства підприємства в системі антикризового управління підприємством.

Для досягнення мети у роботі потрібно вирішити такі завдання:

- визначити сутність, види та причини виникнення банкрутства підприємства;
- узагальнити особливості раннього виявлення фінансової кризи для запобігання банкрутства підприємства;

- розкрити порядок проведення фінансової санації та реорганізації в системі антикризового управління підприємством;
- дослідити методика оцінювання ймовірності банкрутства підприємства та відновлення його платоспроможності;
- провести аналіз майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»;
- здійснити оцінювання ймовірності банкрутства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»;
- обґрунтувати заходи з підвищення платоспроможності підприємства в системі антикризового управління;
- визначити стратегічні підходи до фінансового оздоровлення підприємства в умовах невизначеності.

Об'єктом дослідження є прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів діагностики та запобігання банкрутства підприємства в системі антикризового управління підприємством.

У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Із загальнонаукових методів застосовано: абстрактно-теоретичний, діалектичний, індукції та дедукції, аналізу й синтезу, узагальнення. Коефіцієнтний аналіз, вертикальний (структурний) і горизонтальний (часовий) аналіз, порівняння та специфічні методи фінансової діагностики застосовані для оцінювання фінансового стану та діагностики банкрутства підприємства.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи, статистичні дані, наукові публікації у періодичній літературі, монографії, фінансова звітність і установчі документи ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».

Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Сутність, види та причини виникнення банкрутства підприємства

Кризові умови функціонування суб'єктів підприємництва безумовно негативно впливають на його фінансові показники. У залежності від ефективності антикризового менеджменту на підприємстві та вагомості впливу негативних факторів зовнішнього середовища на підприємстві може розвиватися фінансова криза, що в значній кількості випадків приводить до банкрутства суб'єкта господарювання. Наразі банкрутство підприємств є досить частим явищем, тому процес оздоровлення стає для багатьох підприємств необхідною умовою подальшого існування.

В сучасних умовах в Україні існує багато підприємств, що мають великий потенціал до отримання прибутку але є банкрутами, бо мають недосконалу систему управління, застарілі основні фонди або нераціональне використання власних ресурсів та багато іншого. Тому на підприємстві постає важлива мета – не допустити розвитку кризових явищ на підприємстві і знизити негативний вплив зовнішнього середовища, а в разі якщо не вдалося уникнути – вміло застосовувати антикризові заходи для відновлення платоспроможності.

У ринковій економіці, навіть у період поживлення та економічного зростання банкрутство є механізмом регулювання та саморегулювання економіки, тому значна кількість підприємств кожного року проходить процедуру банкрутства, внаслідок якої підприємству може загрозувати ліквідація. Звичайно, в кризових умовах кількість неплатоспроможних підприємств різко зростає, тому в умовах сьогодення значна кількість компаній в Україні припинила діяльність після початку широкомасштабного військового

вторгнення Російської Федерації на територію України в лютому 2022 року, інша вагома частка підприємств перебуває на межі припинення своєї діяльності, стикаючись з проблемою неможливості виконати свої зовнішні зобов'язання, в яких вже настав термін погашення. Саме така ситуація є головною ознакою банкрутства.

Дослідженню різних аспектів банкрутства присвячені роботи таких зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів, як А.І. Бланк, П.Ф. Друкер, М.Хаммер, Дж. Чампі, Ф.Бутиець, Л.О. Ліготенко, О.О. Терещенко, О. Третяк, Р. Біловал, Т. Білоконь, А. Гордєєва, Ю. Зайченко та інші [3-12]. Основоположні принципи оцінювання ймовірності банкрутства закладені у працях Спрінгейта Л., Альтмана Е., Бівера У., Ліса Р., Сгару Е., Сайфуліна Р., Терещенка О. та інших.

Поняття банкрутство походить від італійських слів: *bankus* – банк, контора, торгівельний заклад; *rotto* – руйнувати, зачиняти заклад. У дослівному розумінні банкрутство означає відмову громадянина або підприємства сплачувати власні боргові зобов'язаннями через брак коштів [6].

Банкрутство – це органічний термін у сучасних ринкових відносинах. Він характеризується нездатністю компанії виконати вимоги кредиторів щодо оплати товарів, робіт, послуг та забезпечити обов'язкові платежі до бюджету та позабюджетних фондів. Банкрутство – це нормальна процедура, покликана відновити платоспроможність боржника або його ліквідувати в подальшому.

За своєю суттю механізм банкрутства є своєрідним критерієм відбору більш ефективних, економічно міцних і конкурентоспроможних підприємств. При цьому процес фінансового оздоровлення стає для багатьох підприємств необхідною умовою ефективного функціонування і подальшого існування.

У Господарському кодексі України під банкрутством розуміють нездатність боржника відновити свою платоспроможність через процедуру санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, передбаченому

цим кодексом, грошові вимоги кредиторів, окрім як шляхом застосування ліквідаційної процедури [1].

Основним нормативним актом, що регулює відносини у сфері банкрутства, є Кодекс України з процедур банкрутства від 18. 10. 2018. № 2597-VIII [2], який встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника – юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи. Прийняття цього кодексу завершило реформування нормативного регулювання важливого елемента правового механізму неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності в Україні.

Узгодження багатьох правових проблем, що виникають у процесі банкрутства, здійснюється на основі й інших нормативних актів, зокрема:

– Методичні рекомендації з виявлення ознак неплатоспроможності підприємств і ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства і доведення до банкрутства, затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14 [3];

– Порядок погодження умов і порядок проведення санації державних підприємств до відкриття провадження у справі про банкрутство за рахунок небюджетних джерел фінансування, затверджений постановою КМУ від 30 січня 2013 р. № 38 [4];

– Рекомендації Президії Вищого господарського суду України від 04.06.04 р. №04-5/1193 [5].

Узагальнюючи підходи різних науковців до трактування змісту поняття «банкрутство підприємства», які наведено в табл. 1.1, варто зазначити, що неможливість задовольнити вимоги кредиторів щодо оплати товарів, робіт, послуг, неможливість забезпечити обов'язкові платежі у бюджет та позабюджетні фонди виникає внаслідок перевищення зобов'язань боржника над вартістю його майна або з причини незадовільної структури його балансу.

Таблиця 1.1

Визначення сутності банкрутства підприємства

Автори	Сутність поняття
Бланк І.О.	Банкрутством є встановлена в судовому порядку фінансова неспроможність підприємства, тобто нездатність підприємства задовольнити в установлені строки пред'явлені до нього з боку кредиторів вимоги та виконати зобов'язання перед бюджетом
Базилінська О.Я.	Банкрутство – це неспроможність підприємства платити за своїми борговими зобов'язаннями та виконувати зобов'язання перед бюджетом
Терещенко О.О.	Банкрутство – це пов'язана з недостатністю активів у ліквідній формі неспроможність юридичної особи задовольнити в установленій для цього строк заявлені до неї з боку кредиторів вимоги і виконати зобов'язання перед бюджетом
Андрущак Є.М.	Банкрутство – це визнане судовими органами незадовільне господарське становище фізичної чи юридичної особи, ознакою якого є припинення розрахунків за зобов'язаннями через нестачу активів у ліквідній формі
Бойчик І. М.	Банкрутство – це неможливість для деяких осіб виконати після встановленого терміну взяті на себе зобов'язання перед кредиторами, особливо грошові.
Пластун О. Л.	Банкрутство – це підсумковий результат глибокої фінансової кризи, що унеможливує нормальну діяльність підприємства та робить його неплатоспроможним
Ляшенко Г. І.	Банкрутство в умовах ринкової економіки є наслідком незадовільного управління підприємством, нехтування впливу різноманітних факторів мікро- і макросередовища, а тому його правомірно розглядати як плату за економічну свободу у виборі напряму господарської діяльності, ринків збуту, у ціноутворенні, найманні робочої сили
Гринчуцький В. І.	Визнана арбітражним судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

З вищенаведених визначень випливає, що банкрутство можна розглядати за економічною та юридичною категоріями. З економічної точки зору банкрутство є неспроможністю продовження суб'єктом своєї підприємницької діяльності внаслідок її економічної нерентабельності, безприбутковості. Суб'єкт підприємництва має стільки боргів перед кредиторами і зобов'язань перед бюджетом, що коли їх вимоги будуть пред'явлені у визначені для цього строки, то майна суб'єкта – активів у ліквідній формі – не вистачить для їх

задоволення [14]. Юридичний аспект банкрутства полягає насамперед у тому, що в суб'єкта є кредитори, тобто особи, що мають документовані майнові вимоги до нього як до боржника. Це майнові правовідносини банкрутства, здійснення яких у встановленому законом порядку може призвести до ліквідації суб'єкта підприємництва [15]. Відповідно до чинного законодавства суб'єктом банкрутства визнається боржник, якого господарським судом визнано неспроможним виконати свої грошові зобов'язання.

Для боржника оголосити себе банкрутом – це можливість припинення невиконаних зобов'язань, а також можливість вигідного продажу його активів шляхом погашення боргових зобов'язань. Тому доцільно розглянути можливі види банкрутства підприємства (рис. 1.1).

Реальне	<ul style="list-style-type: none"> Повна неспроможність підприємства відновити в наступному періоді свою фінансову стабільність і платоспроможність в силу реальних втрат капіталу. Підприємство юридично об'являється банкрутом
Технічне	<ul style="list-style-type: none"> Викликане суттєвим простроченням дебіторської заборгованості та перевищенням цієї заборгованості над кредиторською, а сума активів істотно перевищує фінансові зобов'язання. Підприємство не об'являють банкрутом. юридично при ефективному антикризовому управлінні.
Фіктивне	<ul style="list-style-type: none"> Заздалегідь неправдиве об'явлення підприємством про свою неплатоспроможність з метою введення в оману кредиторів для отримання від них відстрочки виконання своїх зобов'язань або знижки на суми кредиторської заборгованості. Виявлені факти переслідуються карним законодавством
Навмисне	<ul style="list-style-type: none"> Навмисне створення або збільшення керівником або власником підприємства його неплатоспроможності, нанесення економічного збитку в особистих інтересах або інтересах інших осіб, заздалегідь некомпетентне фінансове керівництво. Виявлені факти переслідуються карним законодавством.

Рис. 1.1. Види банкрутства підприємства

Банкрутство є чинником макроекономічної нестабільності, так як податкові платежі до бюджету зменшуються, а число безробітних – збільшується. При наявності банкрутства підприємства, збитки несуть не тільки його власники, а також кредитори, споживачі і т.д. У цьому контексті важливо виявляти навмисне банкрутство, основними ознаками якого є надання недостовірної інформації про фінансовий стан боржника та причинний зв'язок між такою інформацією і збитками, які зазнав кредитор. Фіктивне банкрутство – характеризує свідомо помилкове оголошення підприємством про свою неспроможність з метою введення в оману кредиторів для отримання від них відстрочення виконання своїх кредитних зобов'язань або знижки з суми кредитної заборгованості [26]. Проте, у кризових умовах банкрутство, як правило, є реальним.

Основними причинами збільшення в Україні кількості неспроможних підприємств є: криза неплатежів, кризові явища в економіці країни, інфляція, зростання масштабів «тіньової» економіки, зменшення обсягів виробництва, недоліки в приватизації, недосконалість законодавства у галузі господарського права і податкової політики та неефективний фінансовий менеджмент.

Причини економічної неплатоспроможності та банкрутства можна розділити на три групи: об'єктивні, суб'єктивні та загальні (рис. 1.2).

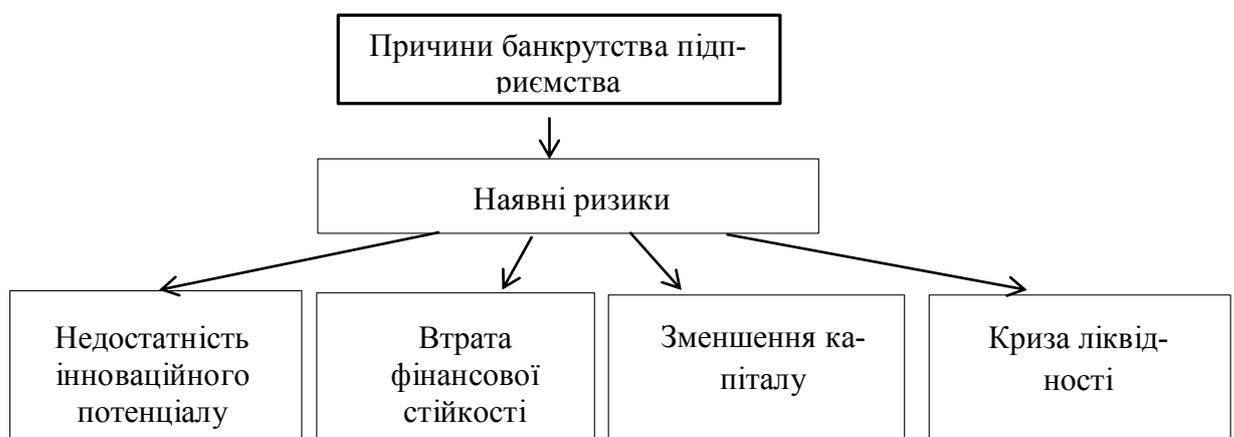

Рис. 1.2. Причини виникнення банкрутства підприємства

Розвитку економічної кризи та банкрутства підприємств можуть сприяти ряд зовнішніх факторів (інфляція, нестабільність податкового законодавства, фінансових та валютних ринків, посилення конкуренції у галузі, дефіцит кредитних ресурсів тощо) та внутрішніх (втрата споживачів готової продукції, нерегулярність виробництва, збільшення собівартості та продуктивності праці, зменшення інвестицій у модернізацію, модернізацію та інноваційні дослідження тощо).

Об'єктивними причинами банкрутства, незалежними від волі та дій окремих осіб, компаній та урядів, є стихійні лиха, інші несприятливі природні явища, а також моделі економічного розвитку, такі як циклічність та кризи. До суб'єктивних належать помилкові дії керівництва та персоналу підприємства, які є результатом неправильної оцінки ситуації. Під загальними причинами банкрутства слід розуміти ті, що стосуються всіх суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки, які зумовлені самою сутністю ринку, його спонтанністю та ризиком для бізнесу.

Оскільки зовнішні причини не залежать від суб'єкта господарювання, детальніше розглянемо внутрішні. Для кращого розуміння та сприйняття розглянемо характеристику внутрішніх причин виникнення банкрутства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Характеристика внутрішніх причин виникнення банкрутства підприємства

Причини ризику	Характеристика
1	2
Структурні	дефіцит в організаційній структурі, нераціональна організаційна структура
Фінансові	неефективна структура активів (низька ліквідність); надмірна частка позикового капіталу; висока частка короткострокових джерел залучення позикового капіталу; ріст дебіторської заборгованості; висока вартість капіталу; перевищення припустимих меж фінансових ризиків.
Інвестиційні	неефективний фондовий портфель; висока тривалість будівельно-монтажних робіт; суттєва перевитрата інвестиційних ресурсів; недосягнення запланованих обсягів прибутку по реалізованих проектах; неефективний інвестиційний менеджмент.

Продовження таблиці 1.2

1	2
Управлінські	брак стратегічного плану розвитку, неефективний менеджмент, низький рівень кваліфікації персоналу.
Технічні	низький рівень техніки, технології і організації виробництва, застаріла технічна база.

Отже, банкрутство компанії вважається наслідком сильної фінансової кризи, система заходів управління якої не дала позитивних результатів. Причини фінансової кризи можуть бути різними: загальний економічний спад, відсутня стратегія розвитку підприємства, непродуктивна робота працівників тощо. До основних причин виникнення банкрутства підприємств в сучасних умовах належать:

- військові дії на території України;
- динамічність, турбулентність розвитку світової економіки та взаємозалежність економік різних країн і можливість виникнення ефекту доміно під час фінансово-економічних криз і банкрутств підприємств;
- Internet-злочини і віртуальні махінації;
- внутрішні корпоративні проблеми;
- зростання вимог, потреб споживачів до продукції підприємств;
- зростання частки наукомістких продуктів і послуг [24].

У функціонуванні підприємства кризи чи загрози криз трапляється постійно, першопричиною чого є розрив між виробництвом та споживанням товарів.

Одна з передумов банкрутства – тривалий нестабільний фінансовий стан підприємства та неефективне використання його фінансових ресурсів. Основними ознаками банкрутства підприємства є зменшення попиту на його продукцію, що призводить до зменшення обсягу виробництва, збільшення заборгованості перед кредиторами та постачальниками, затримки зарплат працівникам (рис. 1.3).

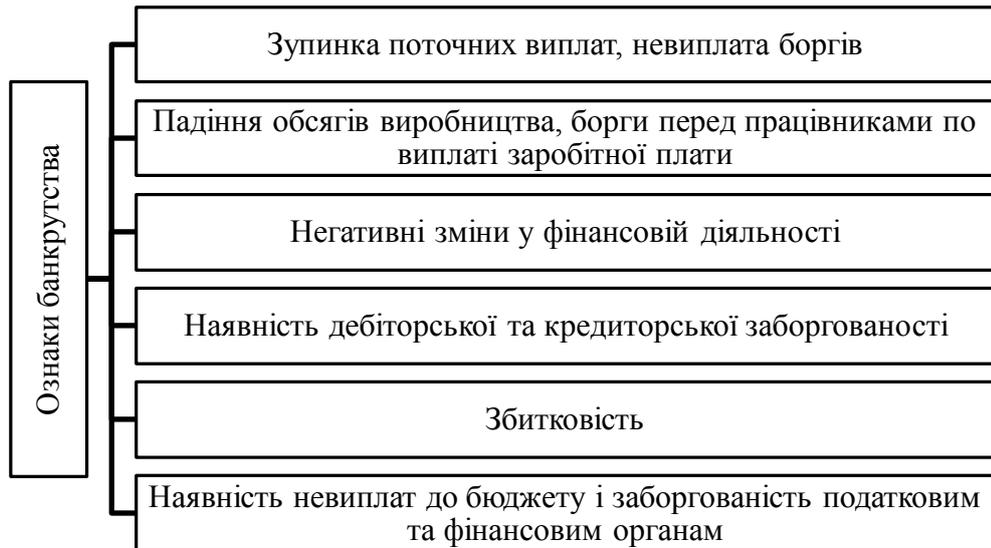

Рис. 1.3. Ознаки банкрутства підприємства

Однією з перших ознак банкрутства є зниження прибутковості підприємства нижче її вартості власного капіталу. Відсотки за кредитами та дивідендами, що виплачуються підприємством, перестають відповідати сучасним умовам економіки на ринку, а інвестувати в такий бізнес вже не вигідно. Кредитори (облігації та інші) отримують певні суми, визначені кредитними договорами, але відносна прибутковість їхніх інвестицій у компанію зменшується, а у міру зменшення акцій капіталу знижується ціна акцій, ризик неінвестицій збільшення виплат збільшується, підприємства борються зі своїми грошовими коштами. особливо, якщо кредитори не подадуть кредитний звіт за наступний період і підприємству доведеться сплатити не лише відсотки, а й основну суму. Може виникнути криза ліквідності, і компанія вступить у стан «технічної неплатоспроможності» [24].

Однією з головних проблем збільшення кількості банкрутства підприємств в Україні є недосконалі методи моделі прогнозування та визначення банкрутства, оскільки оцінка за іноземними моделями не зовсім підходить для українських підприємств.

Перелік наслідків визнання підприємства банкрутом наведено на рис. 1.4..

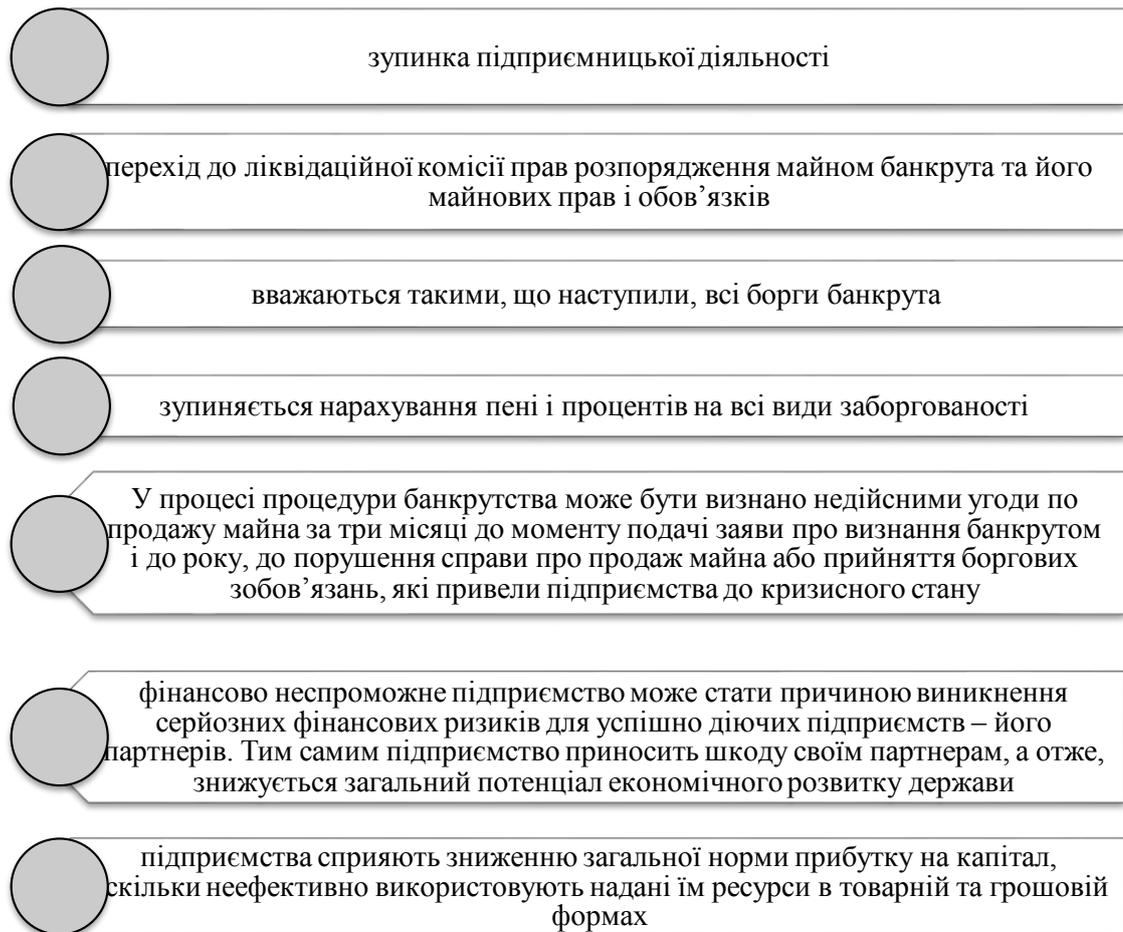

Рис.1.4. Наслідки визнання підприємства банкрутом

Банкрутство підприємств впливає на стан національної економіки та соціально-економічний розвиток держави, оскільки внаслідок масового банкрутства підприємств зростає безробіття через зменшення кількості робочих місць, зменшується величина податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів, зростає соціальна напруга в суспільстві. Тому необхідно чітко визначати причини банкрутства підприємства і вчасно запобігати його виникненню.

Щодо заходів щодо швидкого та ефективного механізму банкрутства, найважливішими є: вдосконалення законодавства про банкрутство в Україні; розширення впливу держави на вирішення проблем за неплатежі через механізми банкрутства; створення гнучкої системи соціального страхування на випадок банкрутства, включаючи обов'язкове та добровільне страхування працівників.

1.2. Особливості раннього виявлення фінансової кризи для запобігання банкрутства підприємства

Фінансова криза – основна передумова виникнення банкрутства. На окремих етапах функціонування будь-яке підприємство може зіткнутися з викликами, невчасна та неадекватна реакція на які призводить до виникнення кризових ситуацій. У таких випадках великі підприємства зазвичай зберігають свої позиції, а малі та середні підприємства часто опиняються на межі банкрутства навіть в результаті порівняно незначного впливу.

З позиції фінансового менеджменту криза підприємства полягає в його нездатності надати фінансову підтримку поточній виробничій діяльності. Така ситуація може виникнути як через зовнішні відносно підприємства кризи, на які воно не в змозі впливати, або має обмежений вплив, так і через внутрішні кризи, що виникають у результаті діяльності самого підприємства.

Під фінансовою кризою розуміється фаза незбалансованої діяльності підприємства та обмежена здатність його керівництва впливати на фінансові відносини, які виникають на цьому підприємстві. Фінансова криза – це дисбаланс фінансової рівноваги підприємства, який породжений циклічним розвитком взаємопов'язаних та взаємообумовлених кризових явищ і веде до знецінення власного капіталу за відсутності адекватних антикризових заходів [51].

Загалом, криза – це об'єктивний економічний процес, при якому суб'єкт господарювання не в змозі надати фінансову підтримку своєї господарської діяльності, а її розвиток на підприємстві представлено на рис 1.5.

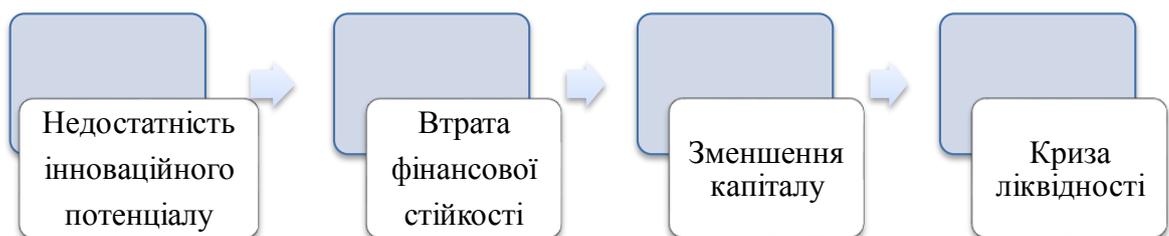

Рис. 1.5. Розвиток економічної кризи та банкрутства підприємства

Виділяють декілька видів фінансової кризи на підприємстві, які наведено на рис. 1.6.

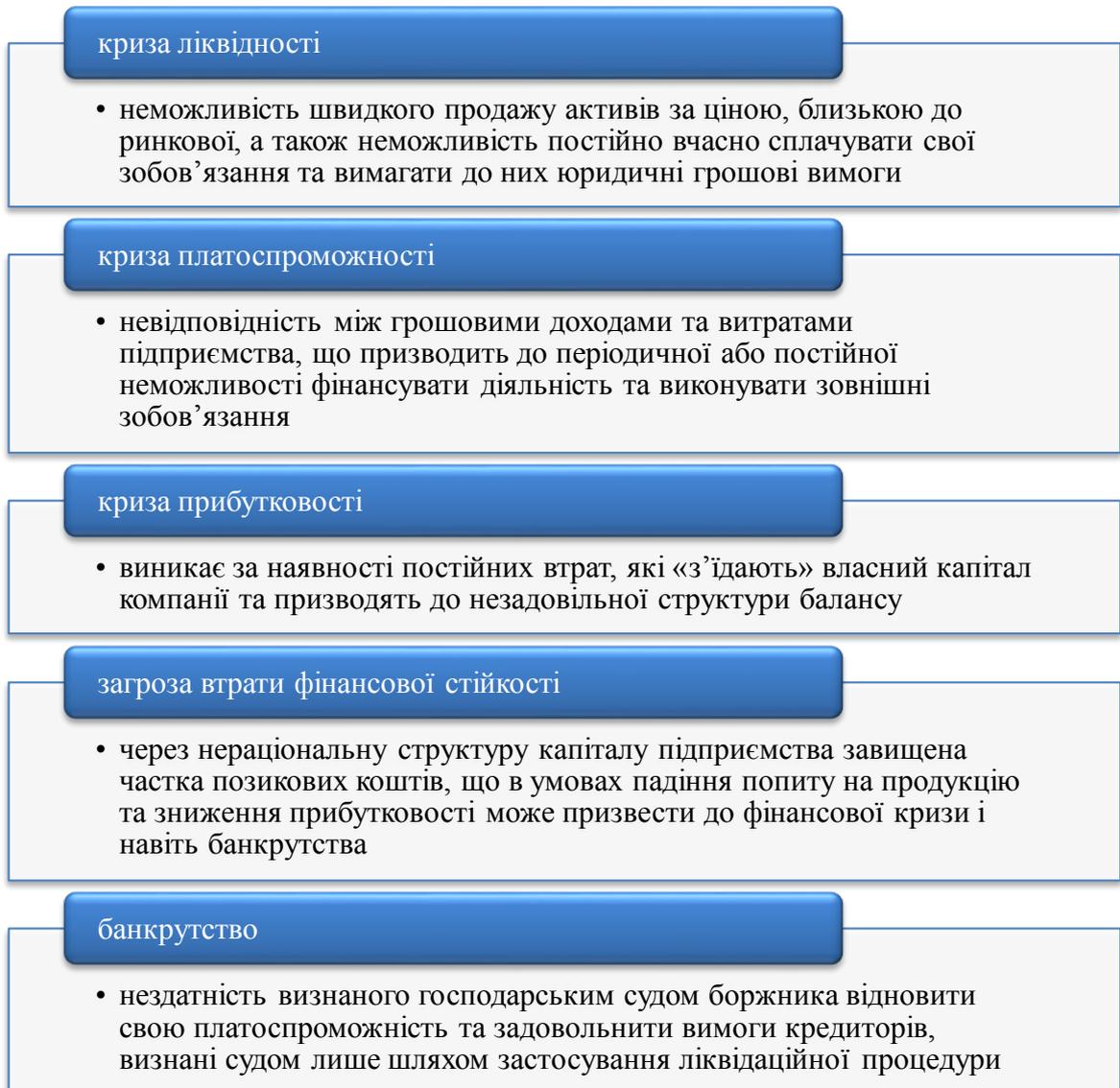

Рис. 1.6. Види фінансових криз на підприємстві

В залежності від виду кризи на підприємстві має формуватися відповідний перелік антикризових заходів з метою недопущення крайньої форми прояву фінансової кризи – банкрутства підприємства.

Важливим є своєчасне і раннє виявлення ознак неплатоспроможності підприємства з метою запобігання банкрутства підприємства, основні етапи якого наведено на рис. 1.7.

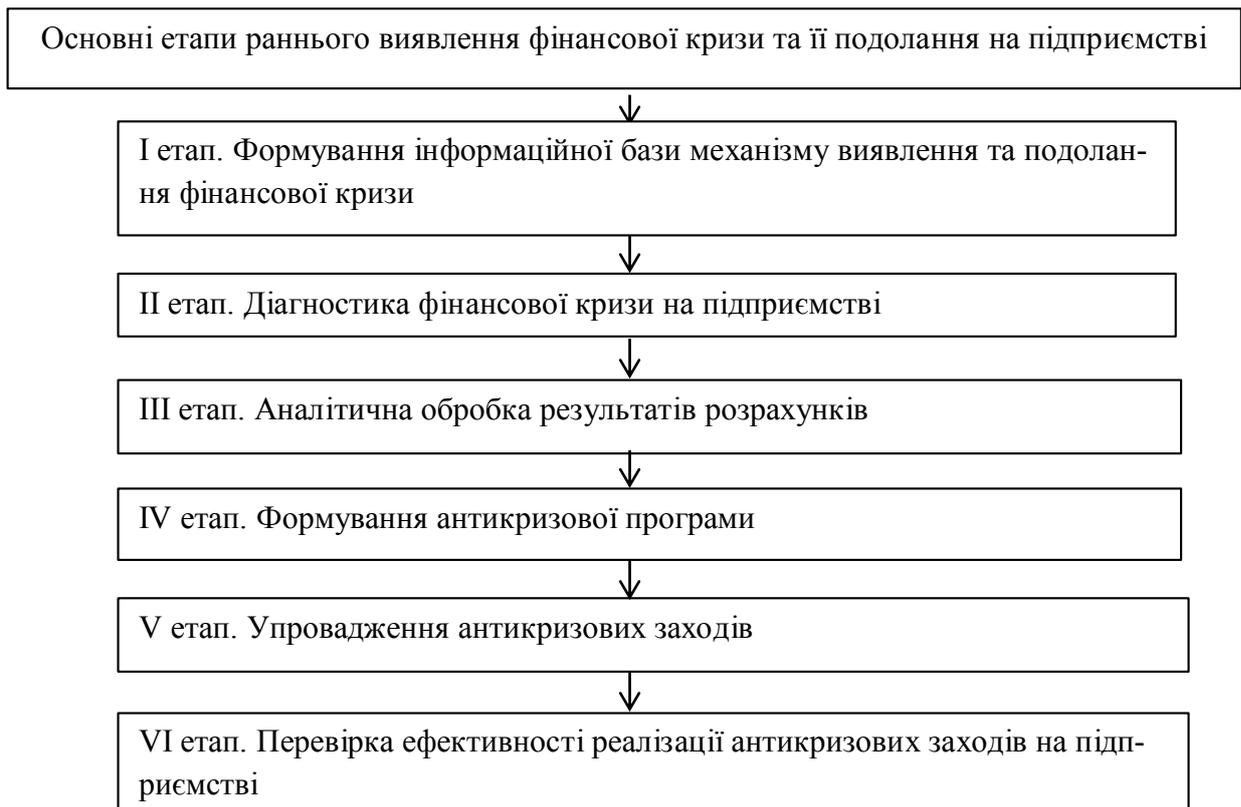

Рис.1.7. Основні етапи раннього виявлення фінансової кризи та її подолання на підприємстві

На першому етапі алгоритму відбувається збір та перевірка облікових та статистичних звітних документів, даних аналітичного обліку. Другий – це обчислення критеріїв оцінки кризових процесів з використанням технічних засобів обробки інформації. Третій – формулювання висновків щодо загрози банкрутства, глибини та швидкості фінансової кризи, її причинних зв'язків. Четвертий етап передбачає розробку комплексу управлінських дій щодо усунення причин фінансової кризи та запобігання банкрутству.

Методи, що застосовуються, та швидкість подолання кризи багато в чому залежать від її рівня та моменту виявлення. В контексті раннього виявлення фінансової кризи варто виділити чотири основні стадії фінансової кризи (рис. 1.8). Заходи щодо ліквідації банкрутства підприємства пов'язані з ефективним управлінням його фінансами та виробництвом, правильним визначенням стратегічних цілей та тактики їх реалізації.

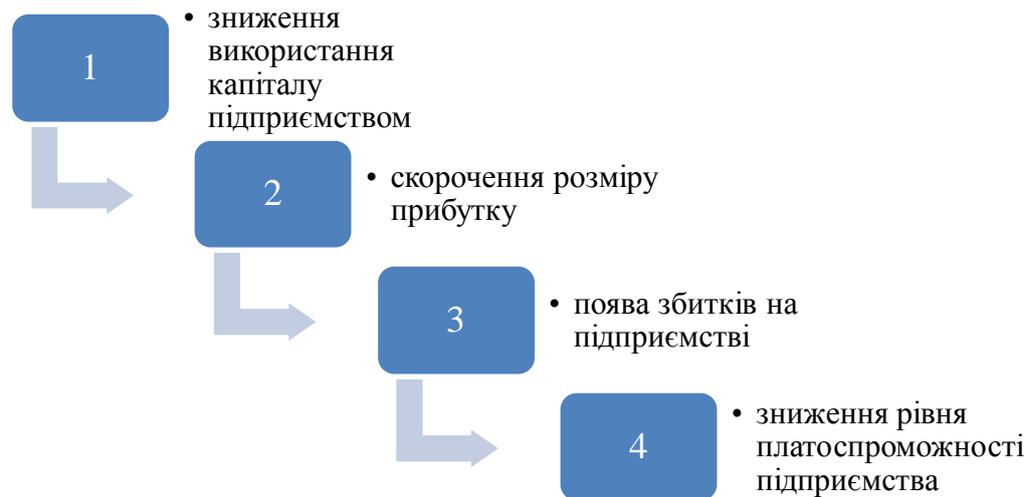

Рис. 1.8. Стадії розвитку фінансової кризи на підприємстві

Як зазначив П.Л. Гордієнко, управління підприємством в умовах ринкової економіки неможливе без планування економічної діяльності на всіх рівнях: стратегічному, тактичному та операційному. Найважливішим вважається стратегічний рівень, на якому приймаються життєво важливі рішення для подальшого розвитку підприємства.

Стратегія – це комплексний план підприємства, який розробляється на основі творчого науково обґрунтованого підходу та розроблений для досягнення довгострокових глобальних цілей підприємства, яка складається з двох частин: продуманих цілеспрямованих дій та реагування на непередбачувані зміни [9].

Шляхи запобігання банкрутству підприємств повинні бути записані в державних стратегіях розвитку, планах дій і, відповідно, закріплених законодавством. Крім того, на думку вчених, ефективне законодавство про банкрутство повинне не тільки заохочувати компанії до раціонального використання активів та захисту інтересів кредиторів, але й повинен містити механізми, спрямовані на фінансове відновлення боржника.

Для запобігання кризи на підприємствах необхідно сформувати відповідну та адекватну реальним соціально-економічним процесам систему

запобігання, подолання та запобігання банкрутства, що створює здатність підприємства діяти в умовах підвищеного ризику та загроз (рис 1.9).

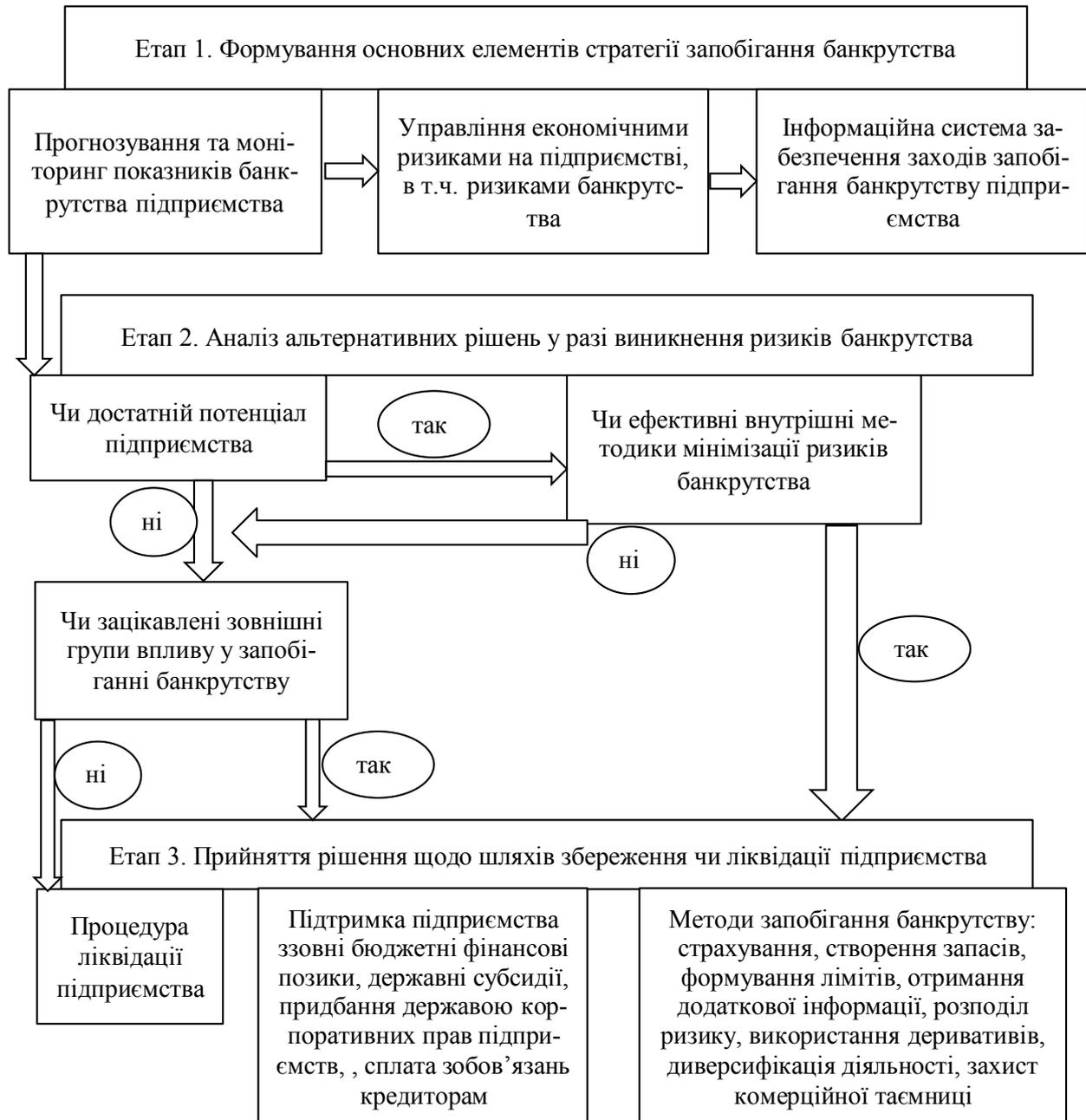

Рис. 1.9. Структурно-логічна схема функціонування системи запобігання банкрутства підприємства

Сукупність заходів щодо запобігання банкрутству передбачає використання методів прогнозування та визначення ймовірності банкрутства

підприємств та своєчасного інформування керівництва про потенційні загрози та ризику (рис 1.10).

Рис.1.10. Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства підприємства

Запобігання банкрутства підприємств проводяться з цілями забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства й отримання прибутку та забезпечення відповідного рівня рентабельності. При цьому заходи, які б вивели підприємство з кризи та пододало його мають бути: «привабливі» для інвесторів, необхідно, щоб їх інвестиції були захищені, коли вони впевнені в антикризовій програмі підприємства, вони нададуть їм; «привабливі» для

керівництва та персоналу; здійснювати заходи щодо фінансового оздоровлення підприємства; встановлювати реалістичні цілі, які можна реалізувати; здійснювати рішення, які усували б кризову ситуацію; включають терміни, строки та фінансові витрати на подолання кризи [49].

Існують певні превентивні заходи та напрями, які допомагають підвищити ефективність діяльності суб'єктів господарювання та запобігти банкрутству підприємства.

1. Технологічні нововведення. Сучасні форми автоматизації та інформаційних технологій мають найважливіший вплив на рівень та динаміку ефективності виробництва (послуг).

2. Рівень ефективності використання устаткування. Обладнання займає провідне місце в програмі підвищення ефективності виробництва, а також інших видів діяльності суб'єктів господарювання.

3. Ресурсозберігаючі технології. Матеріали та енергія позитивно впливають на рівень ефективності, якщо вирішуються проблеми збереження ресурсів, скорочення споживання матеріалів та споживання енергії продукції (послуг), раціоналізується управління запасами матеріальних ресурсів та джерел постачання.

4. Конкурентоспроможність продукції. Якість продукції та зовнішній вигляд (дизайн) також є важливими факторами ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

5. Працівники. Основним джерелом і визначальним фактором підвищення ефективності діяльності є працівники – керівники, менеджери, спеціалісти, працівники.

6. Організація і система. Єдність робочої сили, раціональне делегування відповідальності, належні стандарти управління характеризують ефективність діяльності підприємства (установи), що забезпечує необхідну спеціалізацію та координацію процесів управління, а отже і більш високий рівень ефективності (продуктивності) будь-якого складного виробничого-господарської система.

7. Стиль управління, що поєднує професійну компетентність, ділову хватку та високу етику стосунків між людьми, впливає практично на всі сфери підприємства (організації).

Таким чином, існує кілька основних напрямків запобігання банкрутству: зовнішня, вдосконалення системи законодавства, реформа організаційної складової інституту банкрутства та зміна негативного психологічного сприйняття інституту банкрутства в суспільстві; внутрішня, оптимізація системи запобігання банкрутству на основі управління ризиками підприємства

1.3. Фінансова санація та реорганізація в системі антикризового управління підприємством

Одним із способів подолання платіжної кризи та запобігання банкрутства є фінансова санація. У чому суть фінансової санації підприємства? Термін «санація» походить від латинського «sanare» і перекладається як оздоровлення або зцілення. Економічний словник трактує цей термін як систему заходів, що вживаються для запобігання банкрутству промислових, комерційних та банківських монополій. Санація може бути способом об'єднання підприємства-банкрута з більш ефективнішим підприємством; випуск нових акцій або облігацій для залучення грошей; збільшення банківських позик та надання державних субсидій; перетворення короткострокової заборгованості в довгострокову заборгованість; повне або часткове придбання державою акцій підприємства, що знаходяться на межі банкрутства [43].

Економісти, які вивчають проблеми неплатоспроможності підприємств, намагаються сформулювати власне бачення санації. Однак єдиного висновку для розуміння сенсу цього поняття так і не було досягнуто. Метою даної роботи є розкриття змісту фінансового регулювання у визначенні, яке включає всі його специфічні особливості. Деякі вітчизняні автори (наприклад, Бланк І.А.) із засобами правового захисту визначають лише заходи щодо фінансового

оздоровлення підприємства, які здійснюються за допомогою сторонніх юридичних чи фізичних осіб та спрямовані на запобігання визнанню боржника та його ліквідації.

М.І. Титов в монографії пропонує таке законодавче визначення санації: санація – це оздоровлення неспроможного боржника, надання йому фінансової допомоги з боку власника майна, кредиторів та інших юридичних та фізичних осіб (в тому числі іноземних), направленої на підтримку діяльності боржника та попередження банкрутства [44].

Воробйов Ю.Н. висловив свою думку про те, що санація – це система заходів, що здійснюються підприємством самостійно або за рішенням судових органів для недопущення визнання суб'єкта банкрутом та його ліквідації [45].

Терещенко О.О. вважає, що санація підприємства – заходи фінансово-економічного характеру, які відбивають фінансові відносини, що виникають у процесі мобілізації та використання внутрішніх і зовнішніх фінансових джерел оздоровлення підприємства [44].

Н. Здравомислов, Б. Бекенферде, М. Гелінг трактують цей процес як комплексне застосування фінансово-економічних, виробничо-технічних, організаційно-правових та соціальних заходів, спрямованих на досягнення чи відновлення платоспроможності, ліквідності, прибутковості та конкурентоспроможності підприємства-боржника в довгостроковому періоді [46].

Санація – система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та (або) зміну організаційно-правової та виробничої структури боржника [9].

Досудова санація – система заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, які може здійснювати власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, інвестор, з метою запобігання банкрутству боржника шляхом реорганізаційних, організаційно-господарських, управлінських, інвестиційних, технічних, фінансово-економічних, правових заходів відповідно до законодавства до початку порушення провадження у справі про банкрутство [11].

Судова і досудова санація, незважаючи на схожість завдань, мають певні переваги і недоліки, які представлені в таблиці 1.3 [47].

Таблиця 1.3

Переваги та недоліки досудової і судової санації суб'єктів господарювання

Досудова санація		Судова санація	
Переваги	Недоліки	Переваги	Недоліки
Не завдається шкода торговельній мережі та іміджу підприємства	Відсутність мораторію на задоволення вимог кредиторів	Існує мораторій на задоволення вимог кредиторів	Може бути завдана шкода іміджу підприємства
Управління підприємством здійснюється тими ж органами управління	Існує загроза запровадження справи про банкрутство	—	Припиняються повноваження органів управління боржника, може відбуватися заміна керівництва
Можлива додаткова емісія акцій	Термін розробки плану санації обмежується 1 місяцем	Термін розробки плану санації становить три місяці	Термін розробки плану санації становить три місяці

Отже, санація – це комплексна процедура, завдяки якій приймаються управлінські рішення, стосовно сфер діяльності суб'єктів господарювання, метою яких є оздоровлення та зміна діяльності на більш конкурентну.

Фінансова санація спрямована на покриття збитків та усунення їх причин, відновлення або підтримку ліквідності та платоспроможності підприємства, зменшення всіх видів боргу, поліпшення структури оборотних коштів.

Описуючи «класичну модель» санації, науковці зазначають, що санацію можна вважати успішною, якщо підприємству вдалось розрахуватися з

кредиторами і відновити конкурентні позиції на ринку. В економічній літературі не наводяться зарубіжні методики оцінки ефективності санації. Законодавство України про банкрутство визначає, що успішною процедура санації вважається у разі відновлення платоспроможності, а платоспроможність, в свою чергу, вважається відновленою при відсутності ознак банкрутства, визначених законодавством. Вважаємо, що попередження банкрутства ще не означає оздоровлення та повного виходу підприємства з кризового стану [37].

У Законі чітко визначені об'єкти санації: незважаючи на кінцеву мету і суб'єктів, що беруть участь у санації, об'єктом є підприємство-боржник, підставою виступає кредиторська заборгованість на суму не меншу трьохсот мінімальних розмірів заробітної плати протягом трьох місяців. Взаємозв'язок елементів санації згідно з Законом зображений на рисунку 1.5 [55].

Рис. 1.11. Взаємозв'язок елементів санації

Зазвичай, рішення про здійснення фінансової санація приймається у таких випадках [38]:

– за необхідності забезпечення розвитку пріоритетних галузей національної економіки, більш важливих суб'єктів господарювання у силу їх значущості;

- переорієнтації підприємницької діяльності;
- здійснення антимонопольних заходів;
- перед зверненням до комерційного суду кредитори, якщо підприємство, що перебуває в кризі, стикається з реальною загрозою неплатоспроможності та банкрутства найближчим часом, воно звертається до зовнішньої допомоги;
- якщо підприємство-боржник за власною ініціативою звертається до господарського суду з проханням оголосити провадження у справі про банкрутство і одночасно пропонує обрані умови санації (такі випадки санації найбільш типові для державних підприємств). Рішення про проведення санації приймається, якщо суб'єкт в змозі довести це;
  - на підставі ухвали господарського суду, де після опублікування повідомлення про банкрутство в офіційному друкованому органі Верховної Ради або в Кабінеті Міністрів України надходять пропозиції фізичних чи юридичних осіб, які бажають задовольнити вимоги кредиторів та провести санацію;
  - з ініціативи фінансової установи. Відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність», банківська установа може звернутися до неплатоспроможного клієнта щодо комплексу засобів правового захисту, а саме: передати оперативне управління суб'єктом господарювання, створеним за участю банку; реорганізувати боржника; змінити платіжне доручення.
  - з ініціативи заставодавця складного майнового комплексу підприємства. За договором він має право вживати заходи фінансового оздоровлення, а саме: призначати своїх представників до керівних органів підприємства; обмежити права компанії на розпорядження продуктами та іншим майном;
  - за ініціативою Міністерства юстиції стосовно державних юридичних осіб. Міністерство уповноважене керувати активами підприємства та розробляти пропозиції щодо фінансового оздоровлення після того, як боржника буде зареєстровано в реєстрі неплатоспроможності;

– з ініціативи Національного банку України, якщо йде мова про фінансове оздоровлення комерційного банку.

Економічна процедура санації наведена на рисунку 1.12 [61].

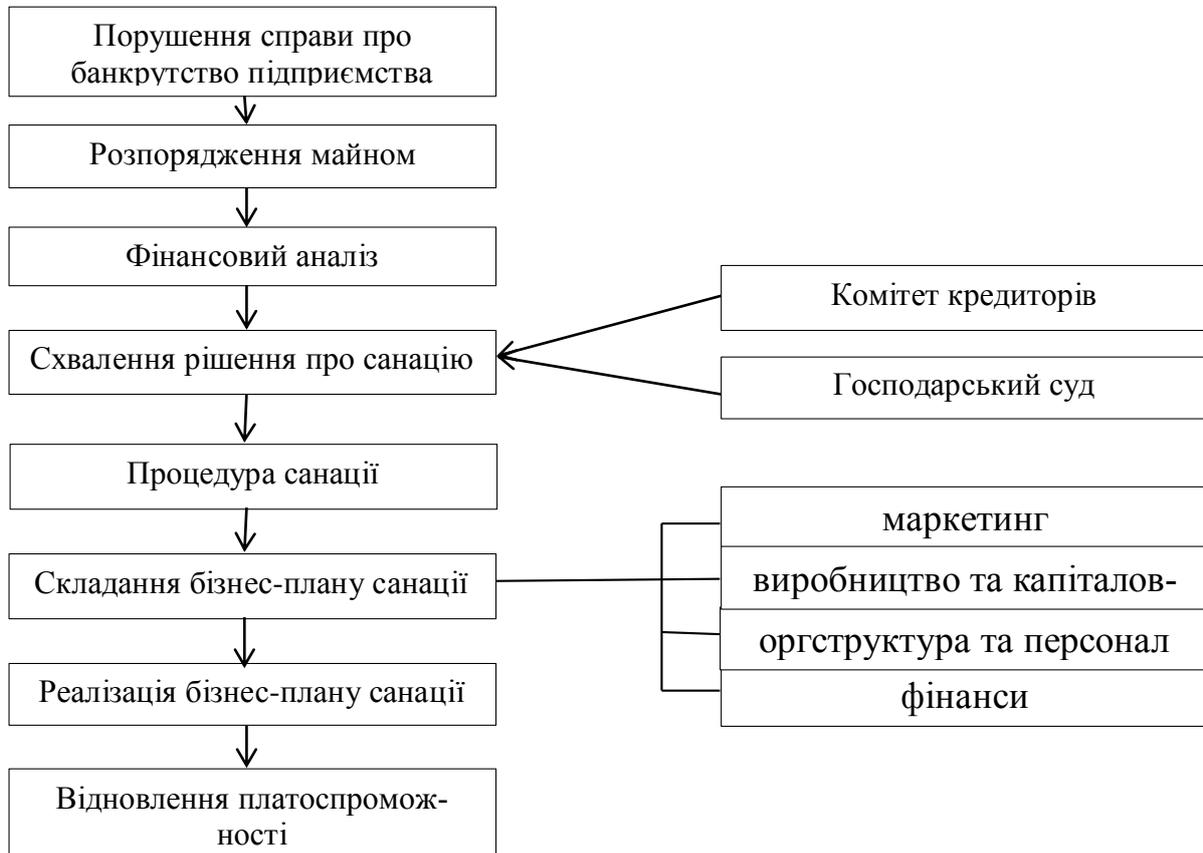

Рис. 1.12. Схема економічної процедури санації

Санація в Україні не користується великим попитом, хоча вона приносить позитивні результати для окремих підприємств та економіки в цілому. Факторами, що стримують процес фінансового оздоровлення на вітчизняних підприємствах, як показують факти економічної динаміки, є недосконале законодавство, відсутність адекватного теоретико-методологічного забезпечення процесу реабілітації, відсутність фінансових ресурсів для забезпечення фінансування реабілітації, відсутність кваліфікованого управління фінансами. В Україні у справах про банкрутство переважають механізми,

спрямовані на ліквідацію, а не на відновлення платоспроможності та ефективну діяльність неплатоспроможних суб'єктів.

Різновиди санації представлено на рисунку 1.13.

Рис. 1.13. Види санації підприємства [38]

Основними джерелами фінансування санації можуть бути: власні кошти підприємств (самофінансування); кошти власників; кошти кредиторів; державні кошти.

Значення санації можна розглядати на макро- і мікрорівні. Саме тому функції санації доцільно, на наш погляд, розглядати з позиції макро- і мікрорівнів (рис. 1.14) [60]. Так, на мікрорівні можна виокремити перерозподільну, попереджувальну (або запобіжну), функцію планування, стимулюючу та контрольну функції. Функція перерозподілу включає перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами (боржниками, кредиторами,

власниками, державою (в особі державних органів), працівниками, санаторами та іншими зацікавленими сторонами), що є результатом виконання плану санації, впровадження заходів з виправлення та інших процедур.

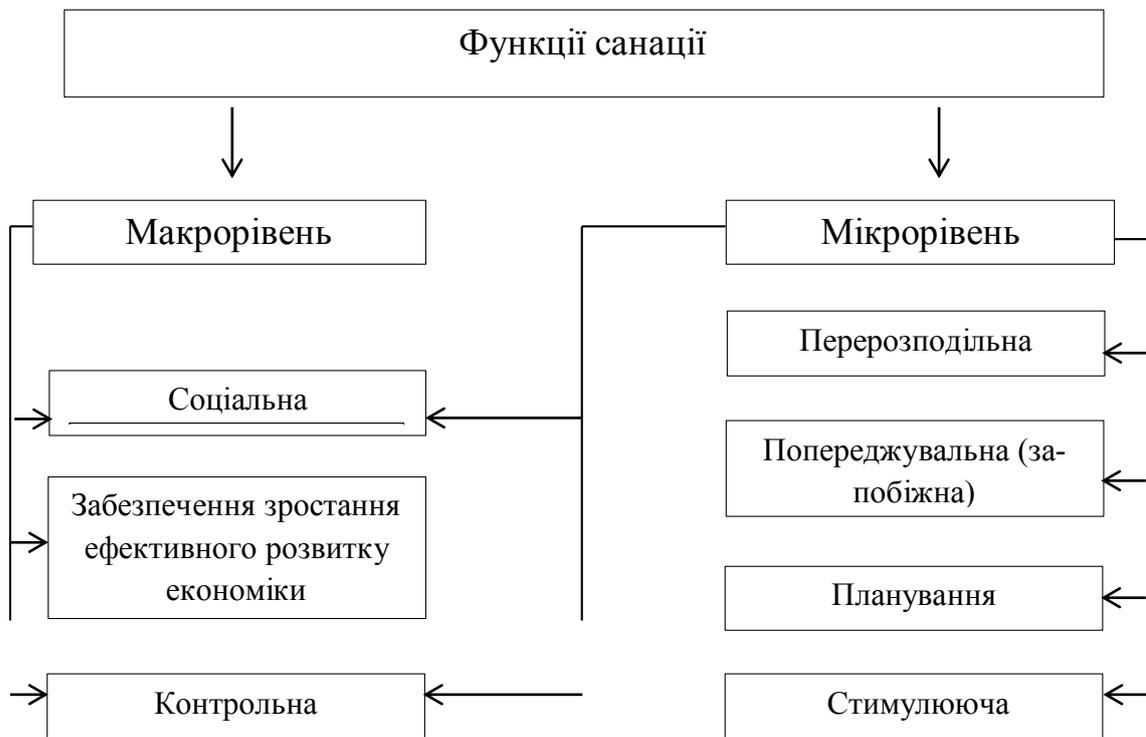

Рис. 1.14. Функції санації підприємств

Попереджувальна корекційна функція спрямована на запобігання банкрутству та ліквідації бізнесу, а всі санаційні дії, що вживаються учасниками цього процесу, є профілактичними.

Стимулююча функція санації спрямована на підтримку господарської діяльності суб'єктів господарювання. На мікрорівні слід розробити та використовувати стимули для ефективної взаємодії між суб'єктами праці та їх високопродуктивною роботою.

Крім контрольної, на макрорівні санація виконує соціальну функцію та функцію забезпечення зростання ефективного розвитку економіки. Соціальна

функція санації особливо актуальна під час санації містоутворюючих підприємств, що визначають соціально значущі напрями розвитку місцевого управління та регіону. Соціальна функція на макrorівні спрямована на протистояння безробіттю через оздоровлення підприємств і, відповідно, збереження робочих місць. На мікрорівні оздоровлення підприємства буде сприяти збереженню певного рівня соціальної безпеки для кожного окремого працівника, забезпечуючи його робочим місцем та заробітною платнею. Санація на макrorівні спрямована на збереження та забезпечення господарського розвитку економічно перспективних суб'єктів підприємницької діяльності, підвищення їх адаптивності до умов ринку, оздоровлення пріоритетних для країни галузей, функціонування яких забезпечить зростання ефективного розвитку економіки [60].

Незважаючи на перспективи щодо санаційних заходів для підприємств, існує багато перешкод, таких як крихка ситуація вітчизняної економіки, низький рівень кредитування малого та середнього бізнесу, несприятливий інвестиційний клімат, крихка політична ситуація, велика частка неформальної економіки та високий рівень корупції, переважна більшість судових рішень не на користь бізнесу. Серед проваджень про банкрутство, які є предметом судового провадження, значна частина тимчасово перебуває у складнощі. Їх активи значно перевищують їх терміни погашення. За умови фінансового оздоровлення або реструктуризації, ці підприємства можуть повернути свої борги та продовжити свою діяльність. Однак через недосконале законодавство потенційним банкам не вистачає адекватної теоретичної та методологічної підтримки для реабілітації, бракує фінансових ресурсів для фінансування реабілітації, недостатнього досвіду в цих питаннях, управління фінансами та інших суб'єктивних та об'єктивних причин, багато з потенційно життєздатних підприємств.

В умовах нестабільності ринку в системі антикризового управління підприємством для запобігання банкрутства окрім санації часто

використовується реструктуризація. Вона є засобом стратегічного управління, спрямованим на забезпечення ефективного функціонування та розвитку бізнесу.

Метою процесу реструктуризації є перетворення компанії на нову, більш ефективну систему операцій з метою досягнення її довгострокового розвитку. Реструктуризація розглядається як комплексна система великих трансформацій бізнесу, необхідних для її переходу на якісно новий рівень розвитку.

У нормативно-законодавчих актах України термін «реструктуризація підприємства» вперше було використано в Законі «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Під реструктуризацією підприємства слід розуміти «здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, якщо це передбачено планом санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів» [1].

Досліджуючи поняття «реструктуризація підприємства», слід звернути увагу на те, що в працях учених часто використовуються такі поняття, як «реінжиніринг», «трансформація», «реорганізація», «реформування», які також характеризують види реалізації перетворень на підприємстві.

Поняття «реструктуризація» є ширшим ніж реорганізація підприємства та його реінжиніринг, оскільки включає заходи, спрямовані на реорганізацію підприємства. Реорганізація — це повна або часткова заміна власників корпоративних прав підприємства, зміна організаційно-правової форми організації бізнесу, ліквідація окремих структурних підрозділів або створення на базі одного підприємства кількох, наслідком чого є передача або прийняття

його майна, коштів, прав та обов'язків правонаступником [57]. До реорганізації підприємства власників, кредиторів спонукають різні причини, мотиви, основні з яких зображені на рисунку 1.15 [57].

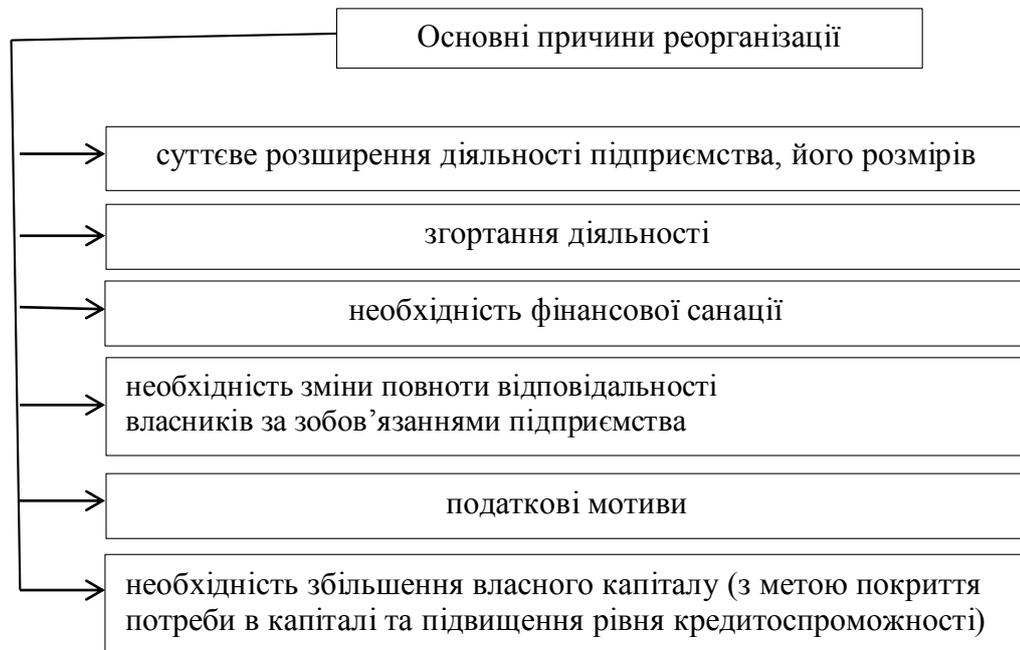

Рис. 1.15. Основні причини реорганізації

Форма майбутньої реорганізації задається причинами та мотивами, які спонукають власників та керівництво бізнесу приймати рішення щодо реорганізації. Хоча форми реорганізації є досить новими в Україні, вони не широко використовуються в бізнесі. Вони відбувалися через значні зміни в секторі корпоративного управління, які відбуваються в періоди бурхливого або під час спаду чи кризи.

У світовій практиці зміни (злиття і приєднання) є характерними не тільки під час економічних піднесенень, а й під час економічних спадів. Ця тенденція в економічній теорії відома під назвою «ринок злиття та поглинання» [63].

Один із типів реорганізації – укрупнення. Укрупнення підприємства здійснюється за наявності економічних вигод для всіх учасників реорганізації. До основних форм реорганізації, результатом яких є укрупнення

підприємств, належить перетворення, злиття, приєднання, поділ та виділення (рис. 1.16) [43].

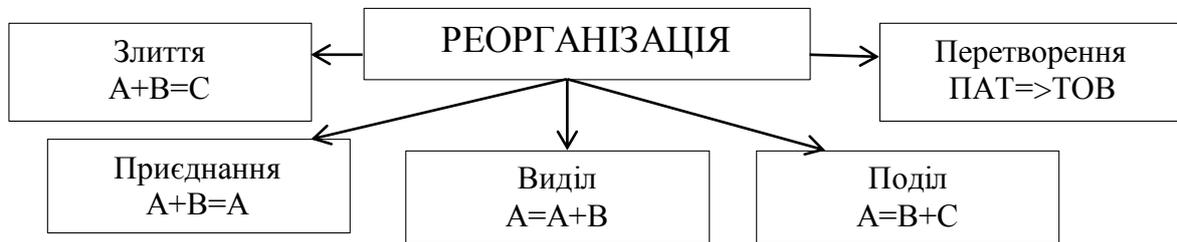

Рис. 1.16. Основні форми реорганізації підприємства

Всі форми реорганізації (крім виділення) пов'язані з припиненням господарського товариства. У цьому відношенні можна простежити деяку схожість реорганізації господарського товариства з його ліквідацією. Подібність виявляється також у деяких процедурних питаннях, таких як необхідність інформування кредиторів про початок процесу реорганізації та необхідність погашення належних рахунків.

Однак не слід плутати реорганізацію з ліквідацією, оскільки при реорганізації (крім виділення) відбувається припинення господарського товариства (господарських товариств) з переходом всього майна, всіх прав і обов'язків у порядку правонаступництва до інших осіб (правонаступникам), у той час як при ліквідації відбувається припинення господарського товариства без такого правонаступництва. Крім того, величина зобов'язань, які можуть бути пред'явлені суспільству (товариствам) при реорганізації, не обмежена, на відміну від існуючого порядку ліквідації. В останньому випадку величина погашається кредиторської заборгованості не може перевищувати розмір майна боржника (грошових коштів, одержаних від продажу майна боржника) [62].

Практика показує, що стосовно юридичних осіб поняття «реорганізація» використовується для визначення двох самостійних процесів [63]: реорганізації бізнесу і реорганізації самої юридичної особи. Як правило, перший передбачає зміну принципів ведення бізнесу, а другий передбачає зміну юридичної форми

(при перетворенні), складу власників юридичної особи, її активів та пасивів (у разі злиття, придбання, поділу та відокремлення)

Трансформація – це зміна юридичної форми юридичної особи, наприклад, коли акціонерне товариство перетворюється на товариство з обмеженою відповідальністю. У першому з наведених прикладів власники, як правило, вдаються до перетворення з метою зведення до мінімуму публічності суспільства, для вирішення корпоративного конфлікту або запобігання його погрози. Як відомо, перетворення АТ у ТОВ мінімізує ризик встановлення контролю за суспільством з боку зовнішнього інвестора або одного з акціонерів [58].

Необхідно відзначити, що при перетворенні, як правило, не відбувається зміни величини майна і зобов'язань юридичної особи. Зазначена особливість перетворення відрізняє дану форму реорганізації від інших, передбачених українським законодавством. Так, при реорганізації у формі злиття, приєднання, поділу та виділення змінюється величина майна і зобов'язань юридичної особи [55]

Документом, на підставі якого майно, права і зобов'язання перетвореного господарського товариства передаються преобразованному юридичній особі, є передавальний акт. Приєднання пов'язано з припиненням господарського товариства і передачею всього його майна, прав та зобов'язань правонаступнику.

Злиття означає припинення двох або більше юридичних осіб та передачу їх майна, прав та зобов'язань новоствореному особі. Передача майна, прав та зобов'язань проводиться на підставі передавального акта [56].

Практична цінність злиттів та приєднання – це можливість консолідувати бізнес та зміцнити позиції на відповідному ринку, поглибити та розширити спеціалізацію, зменшити виробничі витрати, оскільки ці форми реорганізації дозволяють вести бізнес не з нуля, а на базі існуючих підприємств, використовуючи їх інфраструктуру. Злиття та приєднання також є ефективним

способом боротьби з конкурентами, хоча з іншого боку концентрація капіталу може призвести до протилежного. Нагадаємо, держава управляє злиттями підприємств.

Поділ пов'язаний із припиненням діяльності підприємства та передачею його активів, прав та обов'язків новоствореним юридичним особам на основі балансу розподілу.

Мотивом реорганізації підприємств у формі розмежування може бути наявність непереборних розбіжностей між власниками підприємств з точки зору шляхів подальшого розвитку, диверсифікація різних видів бізнесу, які раніше здійснювались одним підприємством, вимоги Антимонопольного комітету України тощо.

Виділення передбачає утворення нового господарського товариства (господарських товариств) шляхом його (їх) виділення з іншого господарського товариства та передачі йому (їм) певного майна, прав та зобов'язань на підставі передавального акта. При цьому товариство, з якого відбувається виділення, продовжує існувати після завершення процедури реорганізації. Тобто, як зазначалося вище, реорганізація у формі виділення не тягне за собою припинення господарського товариства, що є істотною відмінністю виділення від інших форм реорганізації [61].

Реорганізація розподілу є найбільш ефективною, коли це необхідно для поліпшення фінансового стану реорганізованого суб'єкта господарювання та посилення контролю за операцією шляхом вилучення з нього найефективніших активів та накопичення цих активів у балансі новоствореного підприємства.

Із санаційною метою зазначені форми реорганізації часто застосовують, коли підприємство-боржник не в змозі розрахуватися зі своїми боргами і змушене в досудовому чи судовому порядку шукати санатора, який погасив би або перейняв на себе заборгованість. Санатор переймає на себе, як правило, не лише зобов'язання зі сплати заборгованості, а й контроль над

боржником, який втрачає свій юридичний статус у результаті приєднання, поглинання чи злиття із санатором.

В антимонопольних законодавствах більшості країн розрізняють горизонтальне злиття (приєднання, поглинання) та вертикальне. Горизонтальне укрупнення характеризується об'єднанням кількох підприємств, що виготовляють товар однакового типу чи надають однакові послуги. Вертикальне укрупнення характеризується об'єднанням тільки одного підприємства з постачальником сировини або споживачем продукції.

Законодавчий контроль зосереджується в основному на горизонтальних злиттях, оскільки в результаті їх бізнес може перешкоджати доступу до ринків конкурентів, встановлювати дискримінаційні ціни, створювати дефіцит на ринку певних товарів тощо, що призводить до слабшої конкуренції. Вертикальні злиття суттєво не впливають на рівень конкуренції.

Висновки до розділу 1

Виявлено, що основною ознакою банкрутства є неспроможність підприємства забезпечити виконання вимог кредиторів, визначено причини виникнення банкрутства та узагальнено напрями запобігання банкрутства через його раннє виявлення, санацію та реорганізацію.

Визначено, що в умовах сьогодення зовнішні чинники є першочерговими і визначальними у банкрутстві значної кількості підприємств України. Разом з цим при наявності внутрішніх причин банкрутства загроза припинення його діяльності суттєво зростає.

За результатами узагальнення існуючих трактувань банкрутства виділено кілька його видів, а саме: реальне, фіктивне, навмисне та технічне. Основною причиною банкрутства є зменшення попиту на продукцію, але також може бути недостатність інноваційного потенціалу, втрата фінансової стійкості, зменшення капіталу, криза ліквідності та інше.

Основними ризиками, які зумовлюють банкрутство на підприємстві, пов'язані з ризиками є: недостатність інноваційного потенціалу, втрата фінансової стійкості, зменшення капіталу та криза ліквідності. Вчасне виявлення ознак фінансової кризи та вжиття превентивних заходів дозволяє здійснювати запобігання банкрутству підприємства в кризових зовнішніх умовах його функціонування.

Одним із засобів подолання платіжної кризи та запобігання банкрутству підприємства є фінансова санація, яка трактується як система заходів, що здійснюються для запобігання банкрутством промислових, торгових, банківських монополій. Основними джерелами фінансування санації можуть бути: власні кошти підприємств (самофінансування); кошти власників; кошти кредиторів; державні кошти.

В системі антикризового управління одним із інструментів стратегічного управління, спрямованим на забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства, є реконструкція підприємства, що розуміється як сукупність заходів, спрямованих на радикальну або часткову реструктуризацію технологічного комплексу діючих підприємств. До основних форм реорганізації, результатом яких є укрупнення підприємств, належить перетворення, злиття, приєднання, поділ та виділення.

Отже, раннє та ефективне застосування існуючих оздоровчих процедур дозволить уникнути значних втрат у фінансово-господарській діяльності та зміцнить конкурентні позиції підприємства. З цією метою необхідно вдосконалити законодавство України, застосувати зарубіжний досвід та врахувати особливості вітчизняної економіки. Це дозволить своєчасно реагувати на проблеми, що виникають у діяльності господарств, та уникнути негативних наслідків.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Методи оцінювання ймовірності банкрутства підприємства

Кожне підприємство має потенціал до банкрутства, особливо у мінливих фінансових потоках. Підприємство, що перебуває в кризі, не здатне покрити всі свої фінансові та економічні зобов'язання. На ранній фазі виявлення кризи застосовуються конкретні процедури фінансового контролю. З метою запобігання банкрутства підприємства важливим є раннє виявлення ознак неплатоспроможності суб'єкта господарювання та погіршення основних показників його діяльності, що можуть призвести до фінансової неспроможності погашати його зобов'язання.

У науковій літературі існують різні підходи до прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. Результати аналізу та оцінки ймовірності банкрутства цікаві не лише з точки зору можливого банкрутства, але й з точки зору можливості відновлення фінансової стабільності та платоспроможності підприємства.

Стан банкрутства підприємства може призвести до погіршення всіх показників, що визначають його фінансову стійкість, тому аналіз ймовірності виникнення такого стану ґрунтується на них. На ранній фазі виявлення кризи застосовуються конкретні процедури фінансового контролю. Діагностика банкрутства, на думку І.А. Бланка, являє собою систему цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення параметрів кризового розвитку підприємства, що генерують загрозу його банкрутства в майбутньому періоді. Таким чином, діагностику банкрутства підприємства можна розуміти як процедуру виявлення ступеня близькості фінансового стану підприємства до неспроможності або банкрутства [6].

Існує багато різних методів та інструментів для встановлення ймовірності банкрутства, тому один з них розглянемо детальніше. Перший етап діагностики банкрутства – це обробка інформації, тобто збирання та групування даних. Визначається, чи належить інформація до певної групи чи підгрупи за принципом однорідності [39]. Обробка інформації здійснюється шляхом обчислення індексів, виявлення тенденцій та моделей кризового фінансового розвитку підприємства.

Діагностика банкрутства підприємства зазвичай проводиться у вигляді комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності. Схема аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства зображена на рисунку 2.1.

Рис. 2.1. Схема фінансового аналізу підприємств при діагностиці банкрутства

Виділяють зовнішній та внутрішній аналіз. Зовнішній – аналіз, що враховує потреби споживачів продукції, спрямований на розвиток ринкової політики підприємства (аналіз нових ринків збуту та налагодження співпраці з постачальниками) [42]. Внутрішній аналіз сприяє відновленню ресурсного потенціалу підприємства (зокрема виробничого та кадрового), дозволяє глибше дослідити взаємозв'язок результатів фінансово-господарської діяльності з окремими факторами фінансової кризи, оцінити наслідки управлінських рішень та виявити додаткові джерела фінансування.

Діагностуючи проблему, менеджеру варто розглянути реальні шляхи виходу з фінансової кризи підприємства та методи впровадження їх у життя. Для управління кризовою ситуацією на підприємстві необхідним є розгляд класифікації кризи за такими критеріями: вид, сфера впливу, метод визначення, степінь розвитку, можливість регулювання [59].

Методологічні підходи до прогнозування банкрутства підприємств, розповсюджені в зарубіжній практиці, можна розділити на два напрямки: розрахунок показника платоспроможності та використання системи формалізованих та неофіційних критеріїв.

До першої групи належать показники, які вказують на можливі фінансові труднощі та ймовірність банкрутства у найближчому майбутньому, а саме:

- повторювані значні втрати в операційній діяльності, виражені в хронічному спаді виробництва, зменшенні обсягів продажів та хронічних втратах;
- наявність хронічно простроченої кредиторської та дебіторської заборгованості;
- низькі значення коефіцієнтів ліквідності та їх тенденція до зниження;
- збільшення до небезпечних меж частки позикового капіталу в його загальній сумі;
- дефіцит оборотних коштів;
- систематичне збільшення тривалості обороту капіталу;

- наявність наднормативних запасів сировини та готової продукції;
- використання нових джерел фінансових ресурсів на не вигідних умовах;
- несприятливі зміни в портфелі замовлень;
- падіння ринкової вартості акцій підприємства;
- зниження виробничого потенціалу.

До другої групи належать показники, несприятливі значення яких не дають підстави вважати поточну фінансову ситуацію критичною, але сигналізують про можливість її різкого погіршення в майбутньому, якщо не будуть вжиті ефективні заходи. До них відносяться: надмірна залежність підприємства від будь-якого конкретного проекту, типу обладнання, виду активів, ринку; втрата ключових контрагентів; недооцінка відновлення техніки і технології; втрата досвідчених співробітників апарата керування; змушені простої, неритмічна робота; неефективні довгострокові угоди; недостатність капітальних вкладень та інші [41].

З метою виявлення передумов банкрутства підприємства ознаками стійкої фінансової неплатоспроможності підприємства можна вважати:

- збитковість діяльності протягом двох років;
- відхилення показників ліквідності від граничного значення;
- зупинення платежів, що триває понад три місяці, за наявності боргових зобов'язань, строки платежів за якими настали;
- наявність значної (понад триста мінімальних розмірів заробітної плати) суми непогашених боргових зобов'язань, строки платежів за якими настали більше як три місяці тому;
- наявність значної суми непогашених боргових зобов'язань, визнаних юридичною особою-боржником або підтверджених виконавчими документами;
- компанія має значну суму непогашених штрафів, штрафних санкцій, штрафних санкцій, визнаних у суді, за недотримання умов договорів та недотримання закону;

– наявність заяви про порушення справи про банкрутство юридичної особи, прийнятої на розгляд господарським судом, або про провадження у справі про банкрутство цієї юридичної особи [19].

Існує багато підходів до прогнозування фінансової неспроможності суб'єктів господарювання (рис 2.2).

Рис. 2.2. Методи оцінки і прогнозування імовірності банкрутства підприємств

Як бачимо існує чотири основних підходи до прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. Важливе значення у виборі першого підходу надається економіко-математичному моделюванню та методу експертного оцінювання. Економіко-математичне моделювання дає можливість з певним ступенем вірогідності визначити динаміку показників залежно від зміни факторів, що впливають на розвиток фінансових процесів у майбутньому.

Єдиним інтегрованим методом прогнозування банкрутства, який не ґрунтується на фінансових показниках, є модель Аргенті чи А-score, що характеризує насамперед кризу управління, яка може призвести до банкрутства

компанії. Відповідно до цієї методикою, дослідження починається з припущень, що відбувається процес, який веде до банкрутства, процес цей для свого завершення вимагає декількох років і цей процес може бути поділено на три стадії:

1) компанії роками демонстрували ряд недоліків, які виникли задовго до фактичного банкрутства;

2) внаслідок накопичення недоліків управління компанія може допустити помилку, яка призводить до банкрутства (компанії, які не мають недоліків, не допускають помилок, що призводять до банкрутства);

3) помилки компанії починають виявляти всі відомі симптоми майбутньої неплатоспроможності: погіршення результатів роботи (приховані «творчими» розрахунками), ознаки нестачі грошей. Ці симптоми з'являються в останні два-три роки процесу банкрутства, який часто розтягується на п'ять-десять років.

Через накопичення недоліків підприємство може допустити помилку, що призводить до банкрутства. Для розрахунку А-рахунку конкретного підприємства необхідно встановити або кількість балів, що відповідають А, чи 0 - проміжні значення неможливі. Кожна фактору кожного етапу присвоюється певна кількість балів. Якщо сума балів перевищує 25, підприємство може збанкрутувати протягом наступних п'яти років. Чим більший показник А, тим швидше це може статися.

Метод Скоуна базується на евристичному якісному аналізі відповідей на такі запитання:

- компанії менше п'яти років?
- компанія працює у циклічній галузі?
- короткострокові зобов'язання більше оборотних активів
- співвідношення позичених та власних засобів більше 100%?
- за останні чотири роки виручка збільшилася більше, ніж на 50%?
- резерви від'ємні і по абсолютному розміру перевищують вартість власного капіталу?

- компанія переїжджає чи має намір переїхати?
- чи використовує компанія «творчий» бухгалтерській облік?
- або не суттєво збільшилося співвідношення позикових і власних засобів за попередній рік?
- чи не змінила компанія за останній час банк, аудиторів, директорів?
- чи є голова ради директорів одночасно й виконавчим директором?
- чи не перевершує сума короткотермінових зобов'язань суми довгострокового капіталу?
- чи є облік і звітність підприємства надмірно деталізованими ачи нестандартними? [31]

Для прогнозування банкрутства у економіко-математичному методі найчастіше застосовують дискримінантний аналіз. Найбільш відомі моделі дискримінантного аналізу – модель Альтмана, модель Таффлера, модель Фулмера, модель Спрінгейта, модель Романа Лиса, метод рейтингових оцінок фінансового стану (Сайфуліна Р.С., Кадикова Г.Г.), R-модель ризику банкрутства, модель У. Бівера, модель О. О. Терещенка.

Модель Е. Альтмана заснована на комплексному врахуванні важливих показників, які характеризують кризовий стан підприємства. Це дозволяє розрахувати індекс кредитоспроможності і, як результат, віднести підприємство до потенційних банкрутів чи до успішно працюючих підприємств [54].

П'ятифакторна модель Е. Альтмана має наступний вигляд:

$$Z = 1,2 K_1 + 1,4 K_2 + 3,3 K_3 + 0,6 K_4 + 1,0 K_5, \quad (2.1)$$

де K_1 – власні оборотні активи / валюта балансу;

K_2 – нерозподілений прибуток / валюта балансу;

K_3 – прибуток до сплати відсотків і податків / валюта балансу;

K_4 – власний капітал (ринкова оцінка) / позиковий капітал;

K_5 – виручка від реалізації (чиста) / валюта балансу.

Якщо $K < 1,8$ – вірогідність банкрутства досить висока; $1,8 < K < 2,7$ – вірогідність банкрутства середня; $2,7 < K < 2,9$ – банкрутство можливе, але за певних обставин; $K > 3,0$ – вірогідність банкрутства досить незначна.

Загроза банкрутства визначається за шкалою у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Шкала оцінки загрози банкрутства підприємства за Альтманом

Значення показника	До 1,80	1,81-2,70	2,71-2,99	3,00 і вище
Ймовірність банкрутства	Дуже висока	Висока	Можлива	Дуже низька

У 1978 р. Л. В. Спрінгейт розробив дискримінаційний аналіз власної моделі прогнозування банкрутства для бізнесу на основі моделі Альтмана. У процесі розробки моделі з 19 фінансових коефіцієнтів, що вважалися кращими, Спрінгейтом було відібрано чотири коефіцієнти, на підставі яких була побудована модель Спрінгейта:

$$Z = 1,03 K_1 + 3,07 K_2 + 0,66 K_3 + 0,4 K_4, \quad (2.2)$$

де K_1 – власні оборотні активи / валюта балансу;

K_2 – прибуток до сплати відсотків і податків / валюта балансу;

K_3 – прибуток до сплати податків / поточні зобов'язання;

K_4 – виручка від реалізації / валюта балансу.

Якщо Z -показник $< 0,862$, то підприємство є потенційним банкрутом.

Для оцінки фінансового стану підприємства і визначення ймовірності його банкрутства у 1972 р. Р. Ліс, досліджуючи підприємства Великобританії, отримав наступну формулу:

$$I_6 = 0,063 \times X_1 + 0,092 \times X_2 + 0,057 \times X_3 + 0,001 \times X_4, \quad (2.3)$$

де X_1 – відношення обігового капіталу до суми активів;

X_2 – відношення операційного прибутку до суми пасивів;

X_3 – відношення нерозподіленого прибутку до суми пасивів;

X_4 – відношення власного капіталу до позикового.

Граничне значення I_6 в моделі складає 0,037. Однак зовнішні фактори також не дають даній методиці в повній мірі відображати ситуацію і бути застосованою в якості моделі передбачення імовірності банкрутства.

Метод рейтингової оцінки фінансового стану підприємства, Р.С. Сайфулін та Г.Г. Кадиков запропонували використовувати для експрес-оцінки фінансового стану підприємства рейтингове число, яке розраховується як:

$$R = 2 \times K_3 + 0,1 \times K_{пл} + 0,08 \times K_i + 0,45 \times K_M + K_{вк}, \quad (2.4)$$

де K_3 – коефіцієнт забезпеченості власними коштами;

$K_{пл}$ – коефіцієнт поточної ліквідності;

K_i – інтенсивність обігу авансованого капіталу, яка характеризує обсяг реалізованої продукції, що приходить на 1 у. о. коштів, вкладених у діяльність підприємства;

K_M – коефіцієнт менеджменту, який характеризується відношенням прибутку від реалізації до величини виручки від реалізації;

$K_{вк}$ – рентабельність власного капіталу (відношення балансового прибутку до власного капіталу).

Якщо рейтингове число R для підприємства є більшим за 1, то підприємство перебуває у задовільному стані, якщо менше за 1 – у незадовільному.

Модель Фулмера (1984) класифікації була створена на підставі обробки даних 60-ти підприємств: 30-ти потерпілих крах і 30-ти нормально працюючих

– із середнім річним оборотом у 455 тисяч американських доларів. Формула визначення ймовірності банкрутства за моделлю Фулмера має вигляд:

$$H = 5,528 \times X_1 + 0,212 \times X_2 + 0,073 \times X_3 + 1,270 \times X_4 - 0,120 \times X_5 + 2,335 \times X_6 + 0,575 \times X_7 + 1,083 \times X_8 + 0,894 \times X_9 - 6,075 \quad (2.5)$$

де X_1 – нерозподілений прибуток минулих років / сукупні активи;

X_2 – чиста виручка від реалізації / сукупні активи;

X_3 – операційний прибуток / власний капітал;

X_4 – грошовий потік / сума довгострокових і короткострокових зобов'язань;

X_5 – довгострокові зобов'язання / сукупні активи;

X_6 – короткострокові зобов'язання / сукупні активи;

X_7 – $\log$ (матеріальні активи);

X_8 – оборотний капітал / сума довгострокових і короткострокових зобов'язань;

X_9 – $\log$ (операційний прибуток + (відсотки до сплати / виплачені відсотки)).

Якщо $H < 0$, підприємству загрожує банкрутство, оскільки воно неплатоспроможне. Точність прогнозів, зроблених за допомогою даної моделі на рік вперед – 98 %, на два роки і більше – 81%.

Англійська наука в особі Таффлера більше 30 років тому обґрунтувала чотирьохфакторну прогнозну модель платоспроможності підприємств, акції яких котируються на біржах (прогнозування ймовірності банкрутства компаній), яка має наступний вигляд:

$$P_6 = 0,53 \times X_1 + 0,13 \times X_2 + 0,18 \times X_3 + 0,16 \times X_4, \quad (2.6)$$

де X_1 – відношення операційного прибутку до короткострокових зобов'язань;

X_2 – оборотні активи / сума зобов'язань;

X_3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів;

X_4 – відношення виручки від реалізації до суми активів.

Якщо величина інтегрального показника $P_6 > 0,3$, це говорить про те, що у підприємства непогані довгострокові перспективи, а якщо $P_6 < 0,2$, то банкрутство є більш ніж ймовірним. При $P_6 = 0,2...0,3$ підприємство знаходиться в так званій «зоні невизначеності».

Модель У. Бівера, який запропонував пятифакторну систему для оцінки фінансового стану підприємства з метою діагностики банкрутства. Дана модель містить такі індикатори [55]:

- 1) рентабельність активів (економічна рентабельність);
- 2) коефіцієнт фінансового левериджу;
- 3) коефіцієнт маневрування;
- 4) коефіцієнт покриття;
- 5) коефіцієнт У. Бівера (K_B), який визначається за формулою:

$$K_B = \frac{ЧП+А}{ЗК}, \quad (2.7)$$

де ЧП – річна величина чистого прибутку підприємства; А – сума амортизації (річний обсяг); ЗК – позиковий капітал.

Оцінка ступеня ймовірності банкрутства за моделлю У. Бівера представлена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Значення K_B	Вірогідність банкрутства
$K_B < 0,17$	Висока
$0,17 < K_B < 0,4$	Середня
$K_B > 0,4$	Низька

Метод оцінки У. Бівера найбільш адекватно описує стан українських підприємств. Значення його системи показників дозволяють визначити межу задовільного фінансового стану підприємства та його схильність до неплатоспроможності. Основна ідея цього методу полягає у вивченні тенденцій наступних діагностичних показників: фондівдача, фінансовий леверидж, коефіцієнт покриття активів чистого оборотного капіталу, коефіцієнт покриття, коефіцієнт Бівера.

Недоліком методу Бівера є його прогностичний період: за результатами розрахунку діагностичних показників підприємства потрапляють до однієї з трьох груп – «процвітаючі компанії», а також компанії, які «за рік до неплатоспроможності» та «п'ять» років до неплатоспроможності», відповідно. Очевидно, що в сучасних умовах термін 1-5 років є занадто довгим періодом для прогнозування, оскільки затримка погашення фінансових зобов'язань зазвичай не надається більше ніж на рік. Тому методи діагностики повинні давати прогноз платоспроможності на набагато коротший період – від 4-6 місяців до року.

Серед вітчизняних моделей потрібно приділити увагу дискримінантній моделі О.О. Терещенка розробленій у 2003 році. Це універсальна модель, що включає 6 показників і побудована на основі даних 850 підприємств різних галузей. Вона має наступний вигляд [42].

$$Z = 1,5 \times X_1 + 0,08 \times X_2 + 10 \times X_3 + 5 \times X_4 + 0,3 \times X_5 + 0,1 \times X_6, \quad (2.8)$$

де X_1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X_2 – відношення валюти балансу до зобов'язань;

X_3 – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

X_4 – відношення прибутку до виручки;

X_5 – відношення виробничих запасів до виручки;

X_6 – відношення виручки до основного капіталу.

Коли $Z > 2$ – банкрутство не загрожує, $1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена, $0 < Z < 1$ – існує загроза банкрутства.

Також, варто приділити увагу моделі А.В. Матвійчука котра була розроблена для українських підприємств із урахуванням специфіки економіки перехідного періоду та функціонування економічних суб'єктів у таких умовах, а тому найбільш адекватно характеризує існуючий фінансово-економічний стан підприємства. Методика розрахунку даної моделі подана у формулі 2.9 [58].

$$Z = 0,033 \times X_1 + 0,268 \times X_2 + 0,045 \times X_3 - 0,018 \times X_4 - 0,004 \times X_5 - 0,015 \times X_6 + 0,702 \times X_7, \quad (2.9)$$

де X_1 – коефіцієнт мобільності активів;

X_2 – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;

X_3 – коефіцієнт оборотності власного капіталу;

X_4 – коефіцієнт окупності активів;

X_5 – коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами;

X_6 – коефіцієнт концентрації залученого капіталу;

X_7 – коефіцієнт покриття боргів власним капіталом.

Найбільш повну оцінку схильності підприємства до банкрутства, що враховує особливості національної економіки дає шестифакторна модель затверджена наказом Міністерства фінансів України. Вона має наступний вигляд:

$$Z = 1,04 \times X_1 + 0,75 \times X_2 + 0,15 \times X_3 + 0,42 \times X_4 + 1,8 \times X_5 - 0,06 \times X_6 - 2,16, \quad (2.10)$$

де X_1 – коеф. покриття;

X_2 – коеф. забезпечення власними засобами;

X_3 – коеф. оборотності активів;

X4 – коеф. рентабельності операційної діяльності;

X5 – коеф. рентабельності активів;

X6 – коеф. оборотності залученого капіталу.

Крім розглянутих вище методик, в Україні розроблені та затверджені офіційні методи. До них належать методика поглибленого аналізу фінансово-економічного стану неплатоспроможних підприємств та організацій, затверджена Агентством з питань запобігання банкрутствам підприємств та організацій, а також Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємств та ознак заходів щодо приховування банкрутства, фіктивного банкрутства або відкриття банкрутства, які були затверджені Наказом Міністерства економіки України.

Крім цього кластерний аналіз дозволяє класифікувати підприємства, для яких оцінюється фінансовий стан, виходячи з результатів, виражених фінансовими співвідношеннями – балами відповідного геометричного простору з подальшим вибором груп як «кластери» цих точок (кластери, таксони). Кластерний аналіз включає методи автоматичної класифікації без навчання, засновані на визначенні відстані між об'єктами і не потребують апріорної інформації про розподіл серед загальної сукупності.

Метод класифікації дерев набув широкого поширення в зарубіжній практиці. Основними перевагами методу побудови дерев класифікації при прогнозуванні ймовірності банкрутства є високий ступінь ясності (графічне зображення), простота інтерпретації результатів, ієрархічні розрахунки в процесі класифікації (питання задаються послідовно, і остаточне рішення залежить від на всі попередні запитання).

Матричні моделі ширше застосовуються при оцінці інвестиційної привабливості підприємств, а менше – для оцінки ймовірності банкрутства, їх застосування здійснюється в три етапи. На першому етапі обчислюються значення показників стану та діяльності підприємства. На другому – оцінюється рівень кожного обчисленого показника (наприклад: високий,

достатній, середній, низький). На третьому етапі результати оцінювання групуються в матрицю. Форма матриці та кількість предметів для оцінки фінансового стану підприємства можуть змінюватися залежно від методу аналізу. Застосовуючи матричний принцип оцінювання, компанії з найкращими об'єктивними та суб'єктивними характеристиками займають вищі позиції в матриці. Матричні моделі – це один із типів рейтингів, оскільки, використовуючи такий підхід до групи компаній, можна класифікувати їх у рейтингу. Матричні моделі прості та зрозумілі. У той же час у них є недоліки, які ускладнюють їх практичне застосування і роблять їх незручними. Таким чином, матричний підхід ускладнює диференціацію показників за їх рівнем, а також оцінку підприємств, що знаходяться в «одній комірці матриці».

Вищенаведені зарубіжні моделі прогнозування банкрутства мають деякі обмеження для виростання їх на українських підприємствах, оскільки вони не враховують всю специфіку діяльності підприємств таку як: особливості у бухгалтерському обліку, податковому законодавстві, галузеві підприємства та інше.

2.2. Методика відновлення платоспроможності підприємства

Задля недопущення ліквідації підприємства через його неспроможність відновити свою платоспроможність важливим є своєчасне виявлення ознак фінансової кризи. Це дозволяє застосовувати санаційні заходи в системі антикризового управління.

У контексті визнання підприємства банкрутом його фактичну неплатоспроможність при здійсненні своїх обов'язкових платежів та погашенні кредитних зобов'язань повинно бути продемонстровано господарським судом, який має виключну юрисдикцію визнати боржника банкрутом. Проведення у справах про банкрутство відкривається Господарським судом, якщо підприємство не виконало безперечні вимоги кредиторів щодо сплати

грошових зобов'язань протягом трьох місяців, що перевищують 300 мінімальних заробітних плат.

Розрізняють такі зовнішні критерії визначення неплатоспроможності підприємства: розмір боргу та тривалість прострочки боргу. Ці критерії можуть свідчити про неплатоспроможність суб'єкта господарювання, тобто його нездатність задовольнити вимоги кредиторів.

Згідно із законодавством України, фінансове оздоровлення суб'єктів господарювання можливе трьома способами: кредитування; реструктуризація підприємства, боргів і капіталу; зміна організаційно-правової та виробничої структури боржника [70].

Кредитування, як один із заходів у рамках санації, передбачає виділення підприємству-боржнику довгострокових та середньострокових позик іншими суб'єктами господарювання або спеціалізованими фінансово-кредитними установами. Головна мета цих кредитів - підвищення платоспроможності підприємства. Отримані кошти призначені для виплати зобов'язань перед існуючими кредиторами та фінансування капітальних вкладень, таких як модернізація виробництва. Це дозволяє підприємству-боржнику отримати додаткові ліквідні активи, підвищуючи його поточну платоспроможність. Однак, разом з цим, зростає рівень фінансової залежності підприємства, оскільки частка позичкового капіталу збільшується.

Реструктуризація підприємства – це впровадження комплексу заходів у сферах організації, економіки, юридичних питань та технічних аспектів, спрямованих на переформування структури підприємства. Це може включати розділ боргових зобов'язань на окрему юридичну особу, яка не потребує санації, зміни форми власності, управління, а також організаційно-правової форми. Метою цих заходів є фінансове оздоровлення підприємства, підвищення ефективності виробництва, збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції та повне або часткове задоволення вимог кредиторів.

Санація проводиться для виведення компанії з кризи. Вона рекомендується проводити за таких умов:

- 1) вартість активів об'єкта неплатоспроможності значно перевищує суму його зобов'язань;
- 2) суб'єкт підприємства з неплатоспроможності має стратегічне значення з точки зору національних інтересів.

Санація боржника до розгляду справи про банкрутство - це комплекс заходів, які може проводити засновник (учасник, акціонер) боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, кредитор боржника та інші особи з метою відновлення платоспроможності боржника та уникнення його банкрутства. Ці заходи включають організаційно-господарські, управлінські, інвестиційні, технічні, фінансово-економічні та правові заходи, які здійснюються відповідно до законодавства до того, як розпочинається процес банкрутства. При ньому досудова санація державних і комунальних підприємств згідно чинного законодавства здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Протягом тримісячного періоду після того, як господарський суд ухвалив рішення про санацію, подається кредиторам для затвердження план відновлення платоспроможності боржника. У цьому плані визначаються терміни та заходи, спрямовані на покращення фінансового становища боржника.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок проведення досудової санації державних підприємств», план досудової санації державних підприємств «розробляється у місячний термін з дня прийняття рішення щодо її проведення і подається на затвердження уповноваженому органу» [4].

Згідно чинного законодавства для відновлення платоспроможності боржника необхідні такі заходи [2]:

- реструктуризація підприємства;
- перепрофілювання виробництва;

- закриття нерентабельних виробництв;
- відстрочення та/або розстрочення платежів або прощення (списання) частини боргів, про що укладається мирова угода;
- ліквідація дебіторської заборгованості;
- реструктуризація активів боржника відповідно до вимог цього Закону;
- продаж частини майна боржника;
- виконання зобов'язань боржника власником майна боржника та його відповідальність за невиконання взятих на себе зобов'язань;
- відчуження майна та погашення зобов'язань боржника шляхом заміщення активів;
- звільнення працівників боржника, які не можуть бути задіяні в процесі виконання плану санації;
- одержання кредиту для виплати вихідної допомоги працівникам боржника, які звільняються згідно з планом санації, що відшкодовується відповідно до вимог цього Закону позачергово за рахунок продажу майна боржника;
- інші способи відновлення платоспроможності боржника.

Після закінчення санаційного періоду приймається одне з наступних рішень:

- припинити процес санації у зв'язку з відновленням платоспроможності боржника;
- закінчити процедуру санації та укласти мирову угоду;
- звернутися до господарського суду щодо продовження процедури санації;
- звернутися до Господарського суду з заявою про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційного провадження.

У деяких особливих випадках Господарський суд може продовжити цей строк, але не більше ніж на 12 місяців. Послідовність здійснення санації підприємства представлена на рис. 2.3.

Рис. 2.3. Послідовність проведення досудової санації неплатоспроможного підприємства

У разі порушення справи про банкрутство санація проводиться у послідовності процедур, що наведені на рис. 2.4.

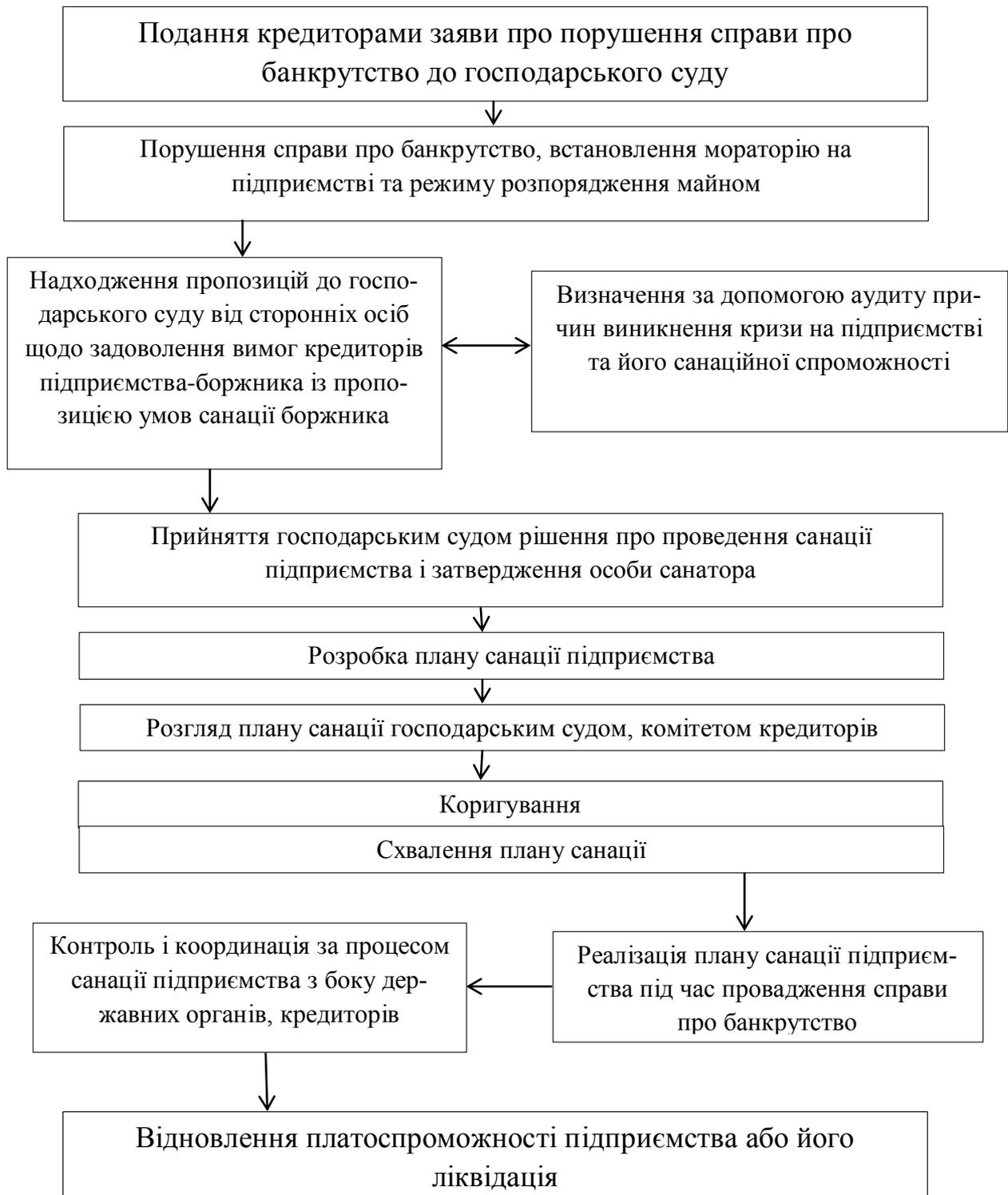

Рис. 2.4. Порушення справи про банкрутство і проведення судової санації підприємства-боржника

Аналіз показує, що санація підприємства, яка здійснюється рішенням господарського суду, має власну встановлену законом процедуру жорсткого контролю за кредиторами, інвесторами, державними органами, тобто всіма особами, зацікавленими у відновленні платоспроможності підприємства та її фінансовому оздоровленні. З іншого боку, санація підприємства, що здійснюється без участі державних (судових) органів, є більш прихованою, оскільки майже всі заходи фінансового оздоровлення суб'єкта господарювання проводяться з конфіденційністю на підприємстві, що дозволяє здійснювати різні шахрайства з капіталом. На основі проведеного аналізу виявлено, що немає єдиного способу визначення санаційної спроможності підприємства, ефективності проведення запланованих санаційних процедур, тобто всього того, що підприємство першочергово враховує при визначенні необхідності й доцільності проведення санації, хоча законодавством суворо регламентовано порядок проведення санації за строками та перелік її основних заходів [64].

Основною ідеєю санації є фінансове оздоровлення підприємства, недопущення ліквідації потенційно перспективних підприємств. Тобто основною умовою проведення санації є визначення його санаційного потенціалу – санаційної спроможності, яка передбачає аналіз причин виникнення кризових ситуацій на підприємстві, можливості їх подолання та відновлення його ефективної діяльності. На сьогодні не розроблено єдиної методики економічного обґрунтування санаційної спроможності підприємства, тому можуть використовуватися різні методики визначення цього показника [65].

Навіть при позитивному впливі санації на окремий бізнес та економіку загалом, цей підхід не є широко поширеним в Україні. Така непопулярність може бути пов'язана з недостатньо ефективними антикризовими механізмами, а також відсутністю інтересу підприємців у відновленні платоспроможності підприємства, що перебуває у глибокій фінансовій кризі. Багато підприємців вважають, що банкрутство є простішим та менш витратним варіантом порівняно із процесом санації.

Висновки до розділу 2

За результатами дослідження методів прогнозування ймовірності банкрутства підприємства визнано, що найбільш адаптованими до українських реалій моделями визначення ймовірності банкрутства є: коефіцієнт Бівера, метод Стоуна, методика А.В. Матвійчука. Щоб прогноз був більш точним і обґрунтованим, можна використовувати одночасно декілька методів прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.

Доведено, що в кризових умовах пріоритетним є превентивний підхід задля запобігання банкрутства, шляхом постійного моніторингу фінансово-господарської діяльності підприємства та середовища здійснення його діяльності; проведення діагностики ймовірності банкрутства; використання основних вітчизняних та зарубіжних методик прогнозування ймовірності банкрутства підприємства та інші.

У напрямі запобігання банкрутству актуальним є створення на підприємстві своєрідного механізму управління ризиками; запровадження та систематичне проведення контролінгу на підприємстві. В рамках окремих напрямів подолання неплатоспроможності підприємства виділяють окремі заходи, зокрема: проведення фінансової санації чи фінансового оздоровлення підприємства шляхом послідовних взаємопов'язаних заходів фінансово-економічного, виробничо-технічного та соціального характеру.

РОЗДІЛ 3

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз майнового стану ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

Для діагностики банкрутства підприємства об'єктом дослідження обрано підприємство ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» – сучасне підприємство, що є одним із найбільших у сталеливарній галузі в Україні, має сучасне обладнання, технології, способи забезпечення й контролю якості сталевих труб, коліс, бандажів, кільцевих виробів, а по виробництву деяких видів продукції – єдине в Україні.

Основною метою діяльності товариства є отримання прибутку шляхом здійснення виробничої та іншої господарської діяльності, а основним предметом господарювання являється:

- виробництво труб, порожнистих профілів і фітингів зі сталі;
- виробництво чавуну, сталі та феросплавів;
- видобування корисних копалин з родовищ, що мають загальнодержавне значення та включені до Державного фонду родовищ корисних копалин;
- промислова розробка родовищ, видобування та реалізація корисних копалин місцевого значення [52].

Таким чином, основною діяльністю ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» є виробництво труб, порожнистих профілів і фітингів зі сталі, чавуну та феросплавів. Діяльність ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» має стратегічне значення для економіки країни, адже являється одним з провідних підприємств чорної металургії і спеціалізується на виробництві сталевих труб, коліс, бандажів, кільцевих виробів, а по виготовленню деяких видів продукції – єдине в Україні.

До складу заводу входять 3 виробничі цехи з випуску сталевих труб, які мають в своєму складі 2 установки із пілігримовими станами, установку із трьохвалковим розкатним станом, трубопрокатний агрегат ТПА-140 з двома

станами подовжнього прокату, стани холодного періодичного подовжнього прокату труб, 2 волочильних стани, а також сучасні ділянки обробки труб. Основний виробничий майданчик ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» розташований на території Індустріального району м. Дніпро, і прилягає до Придніпровської залізничної магістралі [52].

ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» здійснює зовнішньоекономічну діяльність як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності у відповідності із метою і в межах предмету своєї діяльності.

У процесі функціонування підприємства і величина активів, і їх структура відчують постійні зміни. Найбільш загальне уявлення про якісні зміни в структурі майна та джерелах його утворення, а також динаміку цих змін можна отримати за допомогою вертикального і горизонтального аналізу [26].

Методика та алгоритм аналізу майна ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» відображена на рисунку 3.1.

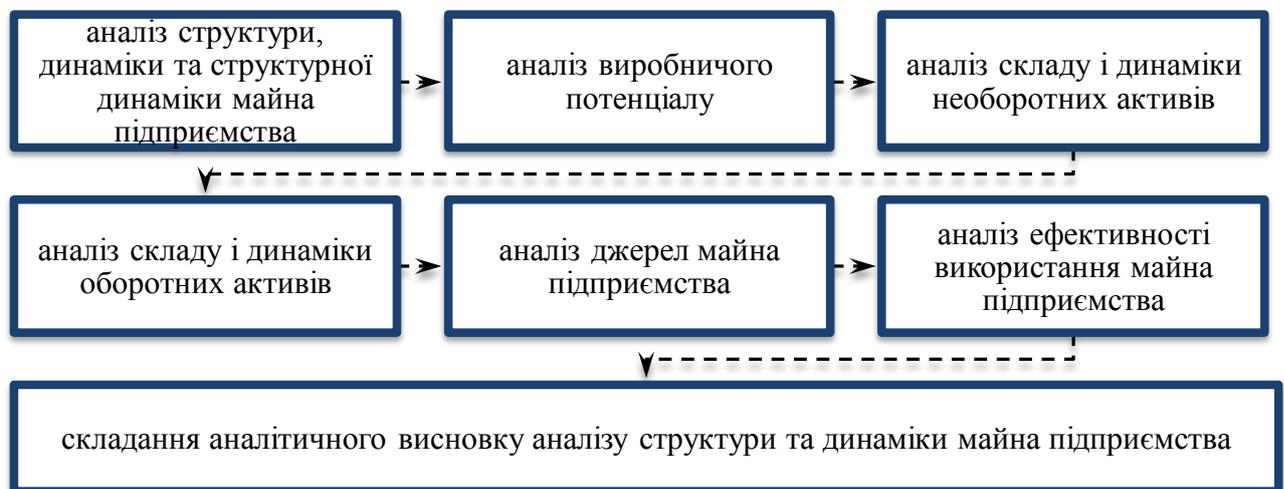

Рис. 3.1. Методика та алгоритм аналізу майна ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

Майно ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» складається з необоротних (на 17,2-22,7%) та оборотних активів (77,3-82,8%), що нетипово для великого виробничого підприємства, яке має вартісні основні засоби, однак свідчить про високий рівень виробничої потужності компанії (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Агрегований баланс ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 рр.

Актив	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) (2021/2020)		Темп зростання, %	Відхилення (+;-) (2022/2021)		Темп зростання, %
	сума тис. грн.	питома вага, %	сума тис. грн.	питома вага, %	сума тис. грн.	питома вага, %	абсолютне	%		абсолютне	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Необоротні активи	4 210 606	22,7	3 576 322	20,1	3 424 602	17,2	-634 284	-2,6	-15,1	-151 720	-2,9	-4,2
1.1. Основні засоби	4 008 981	21,6	3 317 783	18,7	3 060 763	15,4	-691 198	-3,0	-17,2	-257 020	-3,3	-7,7
1.2. Нематеріальні активи	17 553	0,1	3 882	0,0	6 178	0,0	-13 671	-0,1	-77,9	2 296	0,0	59,1
1.2. Незавершені капітальні інвестиції	127 358	0,7	251 818	1,4	354 796	1,8	124 460	0,7	97,7	102 978	0,4	40,9
1.3. Відстрочені податкові активи	54 672	0,3	1 419	0,0	1 432	0,0	-53 253	-0,3	-97,4	13	0,0	0,9
1.4. Довгострокові фінансові інвестиції	2 042	0,0	1 420	0,0	1 433	0,0	-622	0,0	-30,5	13	0,0	0,9
1.5. Інші необоротні активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Оборотні активи	14 307 869	77,3	14 186 035	79,9	16 457 957	82,8	-121 834	2,6	-0,9	2 271 922	2,9	16,0
2.1. Запаси	1 624 761	8,8	693 432	3,9	985 638	5,0	-931 329	-4,9	-57,3	292 206	1,1	42,1
2.2. Дебіторська заборгованість	11 734 564	63,4	12 846 971	72,3	15 268 336	76,8	1 112 407	9,0	9,5	2 421 365	4,5	18,8
2.3. Грошові кошти	945 630	5,1	620 377	3,5	197 668	1,0	-325 253	-1,6	-34,4	-422 709	-2,5	-68,1
2.4. Витрати майбутніх пер.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5. Інші оборотні активи	2 914	0,0	25 255	0,1	6 315	0,0	22 341	0,1	766,7	-18 940	-0,1	-75,0
Майно всього	18 518 475	100,0	17 762 357	100,0	19 882 559	100,0	-756 118	0,0	-4,1	2 120 202	0,0	11,9
1. Власний капітал	4 676 228	25,3	5 316 479	29,9	4 346 690	21,9	640 251	4,7	13,7	-969 789	-8,0	-18,2
2. Довгострокові зобов'язання	3 281 211	17,7	3 296 938	18,6	3 463 427	17,4	15 727	0,8	0,5	166 489	-1,1	5,0
3. Поточні зобов'язання	10 561 036	57,0	9 148 940	51,5	12 072 442	60,7	-1 395 516	-5,5	-13,2	2 905 489	9,2	31,7
3.1. Короткострокові кредити	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-	-	-	-	-
3.2. Кредиторська заборгованість	7 221 774	39,0	5 606 211	31,6	6 924 623	34,8	-1 598 983	-7,4	-22,1	1 300 399	3,2	23,1
3.3. Інші поточні зобов'язання	3 339 262	18,0	3 542 729	19,9	5 147 819	25,9	203 467	1,9	6,1	1 605 090	6,0	45,3
4. Зобов'язання, пов'язані з не оборотними активами, утримувані для продажу та вибуття	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Капітал всього	18 518 475	100,0	17 762 357	100,0	19 882 559	100,0	-739 538	0,0	-4,0	2 102 189	0,0	11,8

Темп приросту активів нестабільний (рис. 3.2) і відбувається за рахунок обігу оборотних активів, основу якої складають дебіторська заборгованість (63,4-76,8% вартості активів).

Рис. 3.2. Структура та динаміка вартості майна ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за період 2020-2022 рр.

Необоротні активи компанії в основному сформовані з основних засобів (частка яких у майні складає 17,2-21,7% в різні періоди). І серед негативних тенденцій їх зміни слід відмітити вибуття в 2021 році фондів загальною вартістю 691,2 млн грн (17,2%) і в 2022 році – 257,0 млн грн (7,7%). Скорочення нематеріальних активів як в 2021-му, так і в 2022 році може бути напряму пов'язано з вибуттям основних фондів та передачею майнових прав. В цілому зменшення вартості засобів негативно впливає на інвестиційну привабливість та фінансову спроможність підприємства, адже свідчить про недостатній рівень модернізації активів, що нижчий, ніж темпи їх вибуття.

Зростання незавершених капітальних інвестицій в 2021 році на 97,7% (124,5 млн грн) та в 2022 – на 40,9% (103,0 млн грн) відповідно, на фоні скорочення темпів виробництва, свідчить про простої основної діяльності та фінансово-оперативну кризу на підприємстві.

Скорочення відстрочених податкових активів пов'язано з вибуттям основних засобів, списанням амортизації та не має вагового впливу на фінансовий стан компанії. адже в загальній структурі майна має досить низьку частку – 0,3% (табл. 3.1).

Негативний характер носить зменшення довгострокових фінансових інвестицій на 31,4%, адже напряду впливає на швидкість виробничих процесів і ефективність господарської діяльності, що визначає фінансовий стан компанії.

Основу активів ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» складають оборотні активи, які сформовані на 63,4-76,8% з дебіторської заборгованості. Такий високий рівень заборгованості, як потенційної виручки, підвищує рівень ліквідності товариства в середньостроковому та довгостроковому періоді. Однак її завищений рівень (при нормі до 30%) посилює загрози формування прострочених та безнадійних боргів, що свідчить про неефективну політику управління заборгованістю.

Запаси компанії в складі майна формують 3,5-8,8% активу та мають не вагового впливу на фінансовий стан ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», однак нестабільна динаміка показників показує розбалансовану систему постачання та вказує на неефективність управління виробничими процесами в кризових умовах.

Грошові кошти в активі підприємства скоротилися з 5,1% до 1,0%, що відображає низьку ліквідність та платоспроможність в короткостроковому періоді, що відображає ненадійність ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», як позичальника та знижує його інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність на кредитному ринку.

Капітал товариства сформований, головним чином, з поточних (51,6-60,7%) та довгострокових зобов'язань (17,4-18,5%) (табл. 3.2). Основу капіталу складають поточні зобов'язання (що видно з рис. 3.3), які зростають за рахунок кредиторської заборгованості (на 23,1% у 2021 році) та інших поточних зобов'язань (на 45,3% у 2022 році).

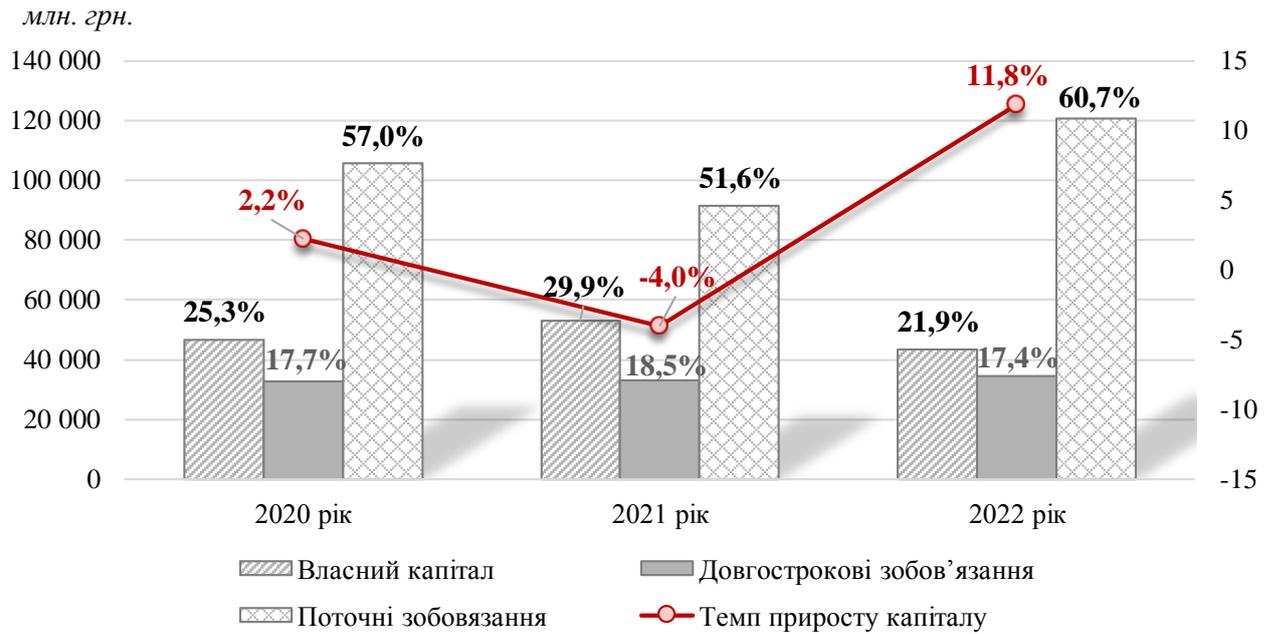

Рис. 3.3. Структура та динаміка вартості капіталу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за період 2020-2022 рр.

Власний капітал компанії, що формує основу власних оборотних коштів (які забезпечують платоспроможність та фінансову спроможність ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» в середньостроковому періоді), зріс в 2021 році на 13,7%, однак скоротився в 2022 році на 18,2% внаслідок збитковості господарської діяльності та отримання збитків.

Таким чином, для ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» важливе значення має ефективне використання його основних засобів, тому проведемо розрахунок ефективності їх використання.

Фондомісткість компанії у 2020-2022 рр. практично не змінилася і становила 0,40-0,42 грн/грн, що свідчить про стабільну ефективність використання основних засобів за період. Однак, в умовах вибуття фондів така тенденція є недостатньою для формування позитивного фінансового стану компанії.

Внаслідок зменшення чисельності працівників з 4090 до 2125 осіб (в 1,9 разів) збільшилася фондоозброєність на 48,6% і складає

1440,36 тис.грн./особу. Однак, ефективним такий метод підвищення показника не можна. Адже в його основі лежать негативні тенденції, що свідчать про фінансову кризу на підприємстві. Це підтверджує негативна динаміка коефіцієнта вартості основних фондів в активах підприємства, що знизився на 54,6% за аналізований період (табл. 3.2)

Таблиця 3.2

Показники оцінки основних фондів ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Темп зростання, %	
				2021/ 2020	2022/ 2021
1	2	3	4	5	6
1. Показники оцінки забезпеченості підприємства основними фондами					
1.1. Фондомісткість	0,42	0,40	0,42	-4,7	3,7
1.2. Фондоозброєність	980,19	969,55	1440,36	-1,1	48,6
1.3. Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства	0,35	0,19	0,17	-44,3	-10,3
2. Показники оцінки стану основних фондів					
2.1. Коефіцієнт зносу	0,38	0,04	0,12	-89,7	200,1
2.2. Коефіцієнт придатності	0,62	0,96	0,88	55,0	-8,2
2.3. Коефіцієнт оновлення	0,07	0,02	0,09	-75,5	422,3
2.4. Коефіцієнт вибуття	0,002	0,012	0,008	387,1	-31,7
3. Показники оцінки ефективності використання основних фондів					
3.1. Фондовіддача, грн.	2,36	2,48	2,67	5,0	7,9
3.2. Рентабельність капіталу, %	0,12	-0,03	-0,06	-122,1	126,6
3.3. Інтегральний показник економічної ефективності	0,03	–	–	–	–

Зменшення коефіцієнту зносу свідчить про те, що компанія позбулася застарілого обладнання та проводить модернізацію. Це підтверджує і зростання коефіцієнта придатності до 0,96 та 0,88 у 2020 та 2022 році відповідно. Однак, коефіцієнти оновлення та вибуття фондів мають дуже низькі значення, що говорить про низькі темпи впровадження нового обладнання.

Фондовіддача має незначний, але зростаючий темп. У 2021 р. – підвищується на 5,0%, а у 2022 р. – на 7,9% відповідно. Зростання даного показника свідчить про підвищення ефективності використання основних засобів. При цьому рентабельність капіталу в цілому за останні два роки

негативна, що пов'язано зі збитками компанії від господарської діяльності, тому говорити про комплексну економічну ефективність компанії можна лише в 2020 році (табл. 3.2).

Динаміка показників фондівіддачі, фондоозброєності та фондомісткості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр. наведено на рис. 3.4.

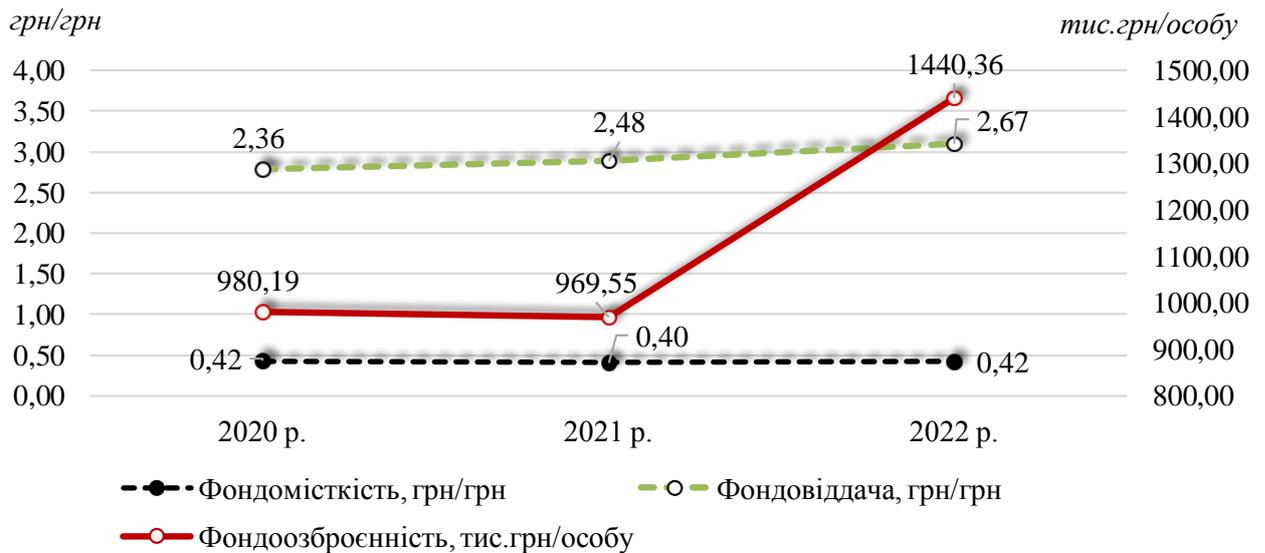

Рис. 3.4. Динаміка показників фондівіддачі, фондомісткості та фондоозброєності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Фінансовий стан ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» значною мірою залежить від ефективності використання оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів щороку зменшується, а саме на 12,4% у 2021 році та – 14,2% у 2022 році (табл. 3.3). Що говорить про зниження ефективності використання оборотних коштів у господарському процесі в цілому на підприємстві.

Зменшилася оборотність поточних зобов'язань за аналізований період на 24,3%, що говорить про зниження платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» та неефективність використання залучених коштів у операційній діяльності.

Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних цінностей в 2021 році

значно підвищився, що дало основу вважати ефективним використання виробничих та інших матеріальних цінностей в господарському процесі, однак зниження в 2022 році на 30,0% говорить про нівелювання попередніх результатів та погіршення управління вище описаними процесами. В тому числі це зумовлено (та призвело) до зниження розмірів чистого доходу від реалізації продукції, послуг та робіт (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Аналіз ефективності використання оборотних активів
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Темп зростання, %	
				2021/ 2020	2022/ 2021
1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів (поточних активів)	0,66	0,58	0,50	-12,4	-14,2
2. Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань	0,90	0,90	0,68	0,1	-24,4
3. Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів по виручці від реалізації	5,83	11,86	8,31	103,6	-30,0
4. Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	19,15	25,15	28,86	31,3	14,8
5. Коефіцієнт оборотності готової продукції	11,86	91,51	15,11	671,8	-83,5
6. Коефіцієнт оборотності грошових засобів	10,01	13,26	41,42	32,4	212,3
7. Коефіцієнт відволікання оборотного капіталу в дебіторську заборгованість	0,66	0,58	0,50	-12,4	-14,2
8. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,81	0,64	0,54	-20,6	-16,3
9. Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	446	562	671	26,0	19,4
10. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,31	1,46	1,18	11,6	-19,2
11. Період погашення кредиторської заборгованості, днів	275	246	304	-10,4	23,7
12. Рентабельність оборотних активів	0,16	-3,43	-7,50	21,4	118,7
13. Інтегральний показник ефективності оборотних активів	0,03	-	-	-	-

Покращилося використання виробничих запасів, що зумовлено зменшенням їх величини в тому числі. Однак готова продукція реалізується набагато нижчими темпами, що є свідченням фінансово-економічної кризи на підприємстві.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2022 р. зменшився на 36,9 % порівняно з 2020 роком, внаслідок чого відбулося

зростання періоду погашення дебіторської заборгованості, який у 2022 р. склав 671 день (на 45,4% більше). Дебіторська заборгованість на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» стала повертатись повільніше. На рис. 3.5 наведено період погашення дебіторської заборгованості підприємства.

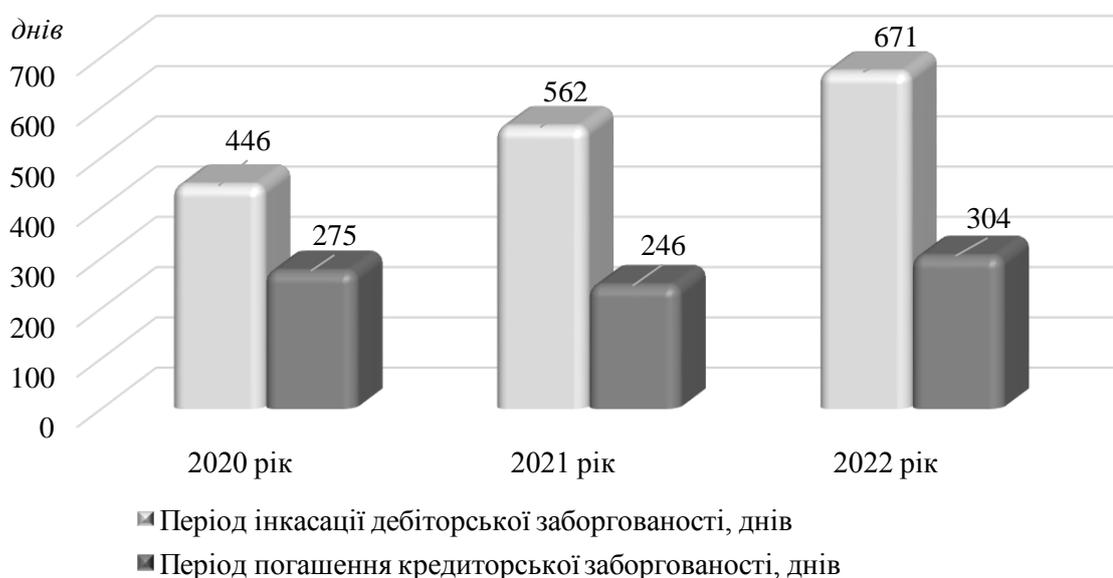

Рис. 3.5. Динаміка період погашення дебіторської заборгованості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Рентабельність оборотних активів мала місце лише в 2020 році та мала невисоке значення – 0,16%, а в 2021-2022 рр. були отримані збитки, тому не можна говорити про ефективність використання оборотних активів у цей період.

В цілому можемо зробити висновок про те, що на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» основні засоби та оборотні активи використовуються не досить ефективно. Майже всі показники, що характеризують ефективність використання ресурсів підприємства мають негативні тенденції. Майно підприємства також зменшується, що свідчить про звуження господарської діяльності підприємства. Компанія перебуває у стані фінансової кризи, має проблеми з ефективним управління виробничими ресурсами, коштами та заборгованістю.

На ефективність діяльності підприємства та рівень прибутковості будь-якого підприємства значний вплив має власний капітал. У табл. 3.4 наведено склад та структуру власного й позикового капіталу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 рр.

Власний капітал ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» складається зі статутного капіталу, вартість якого зафіксована в установчих документах компанії і складає 100 млн грн, поділених на 400 млн іменних акцій (номінальною вартістю 0,25 грн кожна). Засновником товариства є держава в особі Фонду державного майна України, однак відповідно до даних реєстру власників реєстру іменних паперів ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» сформованого ПАТ «Національний депозитарій України» станом на 31.12.2022 року, державна частка в статутному капіталі емітента відсутня [52]. Зміни в статутний капітал підприємства протягом 2020-2022 рр. не вносилися, його частка в загальній вартості капіталу складає 0,5-0,6%, що не дозволяє йому виконувати безпекову функцію в проведенні фінансових операцій.

Основу власного капіталу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» складає капітал у дооцінках, що призначено для обліку і узагальнення інформації про дооцінки (уцінки) необоротних активів і фінансових інструментів (рис. 3.6). За 2020-2022 рр. його вартість (незважаючи на зниження в 2022 році) зросла на 103,1%, що говорить про високі темпи закупівлі основних засобів. Та зростання виробничого потенціалу компанії. В загальній структурі капіталу його частка зросла з 3,2% до 5,7% у 2021 та 2022 році відповідно.

Додатковий капітал практично не змінюється і складає 0,8-0,9% вартості капіталу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» та сформований за рахунок емісії додаткових акцій в попередній період та у фінансуванні господарської діяльності бере мінімальну участь. Накопичений капітал, основу якого складає нерозподілений прибуток за 2020-2022 рр., зменшився на 22,8%, в тому числі на 21,6% за 2022 рік. Це пов'язано зі зростанням витрат підприємства та зниженням чистого доходу від реалізації продукції на 13,5%.

Таблиця 3.4

Структура і динаміка власного й позикового капіталу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 рр.

Капітал	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) (2021/2020)		Темп зростання, %	Відхилення (+;-) (2022/2021)		Темп зростання, %
	сума тис. грн.	питома вага, %	сума тис. грн.	питома вага, %	сума тис. грн.	питома вага, %	абсолютне	%		абсолютне	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	4 676 228	25,3	5 316 479	29,9	4 346 690	21,9	640 251	4,7	13,7	-969 789	-8,0	-18,2
1. Статутний капітал	100 000	0,5	100 000	0,6	100 000	0,5	-	0,0	0,0	-	-0,1	0,0
2. Капітал у дооцінках	595 827	3,2	1 283 897	7,2	1 124 069	5,7	688 070	4,0	115,5	-159 828	-1,6	-12,4
3. Додатковий капітал	159 851	0,9	159 171	0,9	158 255	0,8	-680	0,0	-0,4	-916	-0,1	-0,6
Всього інвестований капітал	855 678	4,6	1 543 068	8,7	1 382 324	7,0	687 390	4,1	80,3	-160 744	-1,7	-10,4
4. Резервний капітал	19 993	0,1	19 993	0,1	19 993	0,1	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
5. Нерозподілений прибуток	3 800 557	20,5	3 753 418	21,1	2 944 373	14,8	-47 139	0,6	-1,2	-809 045	-6,3	-21,6
Всього накопичений капітал	3 820 550	20,6	3 773 411	21,2	2 964 366	14,9	-47 139	0,6	-1,2	-809 045	-6,3	-21,4
ПОЗИКОВИЙ КАПІТАЛ	13 842 247	74,7	12 462 458	70,1	15 534 436	78,1	-1 379 789	-4,7	-10,0	3 071 978	8,0	24,6
1. Довгострокові зобов'язання	3 281 211	17,7	3 296 938	18,5	3 463 427	17,4	15 727	0,8	0,5	166 489	-1,1	5,0
1.1. Довгострокові кредити	2 549 621	13,8	-	0,0	1 378 865	6,9	-2 549 621	-13,8	-100,0	1 378 865	6,9	-
1.2. Довгострокові забезпечення	731 590	4,0	674 872	3,8	445 184	2,2	-56 718	-0,2	-7,8	-229 688	-1,6	-34,0
1.3. Інші довгострокові зобов'язання	-	-	2 622 066	14,7	1 639 378	8,2	2 622 066	14,7	-	-982 688	-6,5	-37,5
2. Поточні зобов'язання	10 561 036	57,0	9 165 520	51,6	12 071 009	60,7	-1 395 516	-5,5	-13,2	2 905 489	9,2	31,7
2.1. Заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	2 374 514	12,8	2 290 836	12,9	3 071 688	15,5	-83 678	0,1	-3,5	780 852	2,6	34,1
2.2. Заборгованість за товари, роботи, послуги	982 780	5,3	835 224	4,7	1 362 727	6,9	-147 556	-0,6	-15,0	527 503	2,2	63,2
2.3. Розрахунки з бюджетом	20 459	0,1	20 782	0,1	4 591	0,0	323	0,0	1,6	-16 191	-0,1	-77,9
2.4. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками	3 514 686	19,0	2 158 554	12,1	2 151 562	10,8	-1 356 132	-6,8	-38,6	-6 992	-1,3	-0,3
2.5. Поточні забезпечення	329 335	1,8	317 395	1,8	332 622	1,7	-11 940	0,0	-3,6	15 227	-0,1	4,8
2.6. Інші поточні зобов'язання	3 339 262	18,0	3 542 729	19,9	5 147 819	25,9	203 467	1,9	6,1	1 605 090	6,0	45,3
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	18 518 475	100,0	17 778 937	100,0	19 881 126	100,0	-739 538	0,0	-4,0	2 102 189	0,0	11,8

Позиковий капітал ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» утворює основу капіталу компанії і формує його на 74,7-78,1% (табл. 3.4). Ключовими складовими пасиву є довгострокові кредити (частка в капіталі становить 6,9-13,8%), заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (12,8-15,5%), поточна кредиторська заборгованість за розрахунками (10,8-19,0%).

Частка довгострокових кредитів в капіталі знизилася з 13,8% до 6,9% у 2022 році, однак фінансування компанії за рахунок довгострокових інвестицій продовжується, що говорить про перспективи відновлення ефективної господарської діяльності товариства. Як результат скоротилася сума поточної кредиторської заборгованості за розрахунками, що пов'язано з реструктуризацією власних боргів та позитивними тенденціями у відновленні інвестиційної діяльності компанії та покращенні фінансового стану.

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками має досить високе значення у структурі джерел фінансування – 10,8%, однак за умови ефективного управління ліквідністю підприємства не несе високої загрози для платоспроможності підприємства в 2022 році. Динаміка власного і позикового капіталу підприємства наведена на рис. 3.6.

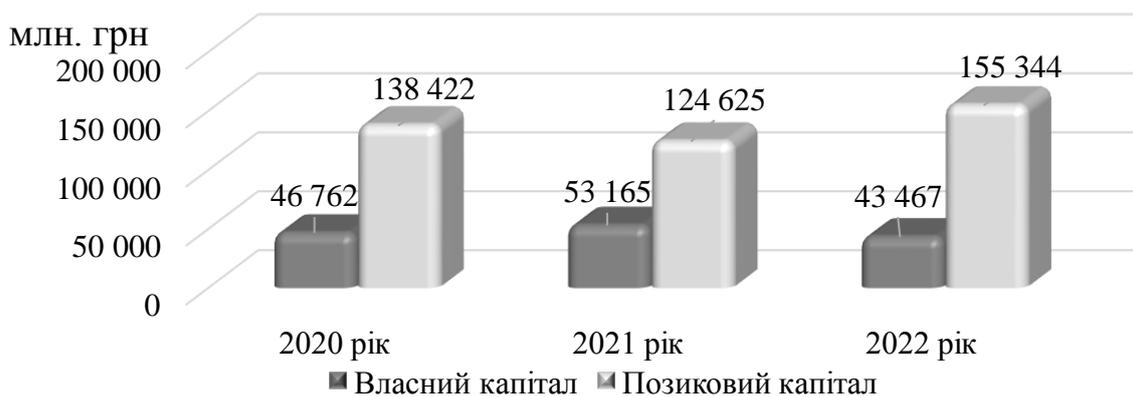

Рис. 3.6. Динаміка власного і позикового капіталу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Таким чином, у 2020-2022 рр. ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» переважно фінансування діяльності здійснює за рахунок залученого капіталу, який протягом всього періоду перевищує 70,0 %. В структурі позикових коштів

переважають довгострокові кредити та заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, а також поточна кредиторська заборгованість за розрахунками. Власний капітал у якості джерел фінансування діяльності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» використовується оптимально.

3.2. Оцінювання фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

Для оцінювання ймовірності банкрутства підприємства важливим є дослідження його фінансової стійкості, яка є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Аналіз фінансової стійкості можна розподілити на два етапи. Спочатку проведемо оцінювання фінансової стійкості, тобто розрахунок абсолютних і відносних показників, що ґрунтуються на порівнянні активів та джерел їх фінансування. Проведемо аналіз основних показників фінансової стійкості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 роки (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Показники стану фінансової стійкості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2021-2020	Відхилення 2022-2021	Темп зростання %	
						2021/ 2020	2022/ 2021
1. Наявність власних коштів в обороті	465 622	1 740 157	922 088	1274535	-818069	273,7	-47,0
2. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,430	0,485	0,393	0,055	-0,092	12,9	-19,0
3. Коефіцієнт фінансової автономії	0,253	0,299	0,219	0,047	-0,080	18,4	-26,9
4. Коефіцієнт фінансової залежності	0,747	0,701	0,781	-0,047	0,080	-6,2	11,5
5. Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового лівериджу)	2,960	2,344	3,574	-0,616	1,230	-20,8	52,5
6. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,100	0,327	0,212	0,228	-0,115	228,7	-35,2
7. Коефіцієнт покриття запасів	0,287	2,509	0,936	2,223	-1,574	775,7	-62,7
8. Коефіцієнт заборгованості	2,258	1,724	2,777	-0,534	1,053	-23,7	61,1
9. Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	0,338	0,427	0,280	0,089	-0,147	26,3	-34,4

ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» має достатній рівень власних коштів в обороті, що свідчить про достатність власних коштів для формування основних фондів підприємства. Позитивне значення цього показника свідчить про стабільне фінансове становище підприємства в середньостроковому періоді.

На рис. 3.7 відображена динаміка власних коштів в обороті ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ». У 2021 році компанія має найвищий даний показник, а також найвищий рівень маневреності коштів, що відображає коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу. В 2022 році маневреність коштів знижується з 0,327 до 0,212 (на 35,2%), що призвело і до зменшення рівня оборотних коштів у балансі компанії до 922,1 млн грн. (на 47,0%) та зниження фінансової стійкості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».

Рис. 3.7. Динаміка власних коштів в обороті ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Коефіцієнт фінансової стійкості нижчий нормативного значення (0,5), однак, в умовах, що склалися в Україні сьогодні такий рівень фінансової стійкості можна вважати оптимальним. Його величина знизилася на 19,0% у 2022 році, однак рівень – 0,393 залишається оптимальним (табл. 3.5).

Коефіцієнт фінансової автономії показує занижений рівень капіталізації власних коштів у капітал підприємства 25,3% у 2020 році та 21,9% у 2022 році, що показує високий рівень його фінансової залежності. В 2022 році 78,1% капіталу формувався за рахунок залучених коштів і ця тенденція зростає (на 11,5% в 2022 році), що загрожує втратою контролю компанії над її активами.

Зниження коефіцієнта фінансового ризику у 2021 р. на 0,61 грн/грн. (20,8%) свідчить про покращення фінансової стійкості підприємства, однак у 2022 р. зростання на 0,1,23 грн/грн (52,5%) свідчить про погіршення фінансової стійкості. Ризик втрати фінансової стійкості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» залишається високим.

Коефіцієнт забезпеченості запасів ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр. має високе значення, що відображає достатність власних вільних грошових коштів для формування запасів і безпроблемного початку операційного циклу, однак в цілях оптимізації витрат підприємство продовжує залучати кошти інвесторів та кредиторів. Основний напрямок – довгострокові інвестиції.

Таку політику управління капіталом в 2022 році підтверджує зниження коефіцієнта співвідношення власного і залученого капіталу на 34,4%. У 2020 році на 1 грн залученого капіталу припадає 0,34 грн власного капіталу, а вже в 2022 році – 0,28 грн. Така тенденція свідчить про зменшення фінансової самостійності підприємства.

Таким чином, показники фінансової стійкості за 2020-2022 рр. показують формування політики управління капіталом підприємства, орієнтовану на залучені кошти, основним чином – це довгострокові позики. Це знижує фінансову стійкість компанії, однак маневреність власних коштів в обороті дозволяє формувати той рівень запасів, що не перешкоджає оперативному періоді вільно управляти фондами та виробництвом.

Для характеристики наявності джерел фінансування запасів розраховують трикомпонентний показник фінансової стійкості. Визначення типу фінансової стійкості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» проводимо у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Класифікація типу фінансової стану ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2/1		Відхилення (+,-) 3/2	
				У сумі, тис. грн.	Темп зростання, %	У сумі, тис. грн.	Темп зростання, %
Загальна величина запасів	1 624 761	1311	875	-1 623 450	-99,9	-436	-33,3
Наявність власних коштів	465 622	1 740 157	922 088	-6 217 282	-78,1	-818 069	-47,0
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал)	7 957 439	8 613 417	7 810 117	655 978	8,2	-803 300	-9,3
Наявність загальних коштів	7 957 439	8 613 417	7 810 117	655 978	8,2	-803 300	-9,3
Фв=В-Зп	-1 159 139	1 738 846	921 213	2 897 985	-250,0	-817 633	-47,0
Фвд=ВД-Зп	6 332 678	8 612 106	7 809 242	2 279 428	36,0	-802 864	-9,3
Фзк=ЗК-Зп	6 332 678	8 612 106	7 809 242	2 279 428	36,0	-802 864	-9,3
Трикомпонентний показник фінансової стійкості	{0;1;1}	{1;1;1}	{1;1;1}	×	×	×	×
Тип фінансової стійкості	нормальна стійкість	абсолютна стійкість	абсолютна стійкість	×	×	×	×

Отже, фінансовий стан ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» в 2020 році можна вважати нормально стійким, а в 2021-2022 рр. – компанія має абсолютну фінансову стійкість. Оскільки власних коштів компанії вистачає для покриття загальної потреби в запасах. На підприємстві не спостерігається нестачі власних фінансових коштів. Таким чином, незважаючи на збитковість виробничої діяльності та високий рівень фінансової залежності від кредиторів та інвесторів компанії не загрожує глибока фінансова криза. Наступним етапом є аналіз ліквідності та платоспроможності досліджуваної компанії. Такий аналіз особливо важливий в умовах воєнного стану.

Українськими важливими критеріями оцінки фінансового стану підприємства є визначення рівня його ліквідності та платоспроможності. Платоспроможність визначає можливість і здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання. На початковому етапі аналізу ліквідності підприємства, як передумови його платоспроможності, проаналізуємо баланс ліквідності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 роки (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Баланс ліквідності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» в 2020-2022 рр.

Актив	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Пасив	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Платіжний надлишок +, -		
								2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Група А1: Грошові кошти	945 630	620 377	197 668	Група П1: Поточні зобов'язання, кред. заборг. за тов., роб., послуги	10 561 036	9 148 940	12 072 442	-9 615 406	-8 528 563	-11 874 774
Група А2: Дебіторська заборгованість, готова продукція	12 533 271	12 936 873	15 810 323	Група П2: Короткострокові кредити банків	–	–	–	12 533 271	12 936 873	15 810 323
Група А3: Виробничі запаси, незавершене виробництво	828 968	628 785	449 966	Група П3: Довгострокові зобов'язання	3 281 211	3 296 938	3 463 427	-2 452 243	-2 668 153	-3 013 461
Група А4: Необоротні активи	4 210 606	3 576 322	3 424 602	Група П4: Власний капітал	4 676 228	5 316 479	4 346 690	-465 622	-1 740 157	-922 088
Баланс	18 518 475	17 762 357	19 882 559	Баланс	18 518 475	17 762 357	19 882 559	×	×	×

Таким чином, за аналізований період на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» спостерігається недостачу платіжних засобів та невиконання наступних умов ліквідності балансу: $A1 \geq П1$ та $A3 \geq П3$. Можна констатувати, що компанія має грошову неплатоспроможність (порушення умови $A1 \geq П1$), тобто підприємство не має можливості погасити свої поточні зобов'язання за першої ж вимоги перед кредиторами за рахунок грошових коштів та інших високоліквідних активів (наприклад, поточних фінансових інвестицій).

Також, протягом 2020-2022 рр. компанія ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» має поточну неплатоспроможність (порушення умови $A3 \geq П3$), тобто слабкі можливості для перетворення своїх активів у платіжні засоби для погашення довгострокових зобов'язань у середньостроковому періоді за першої ж вимоги кредиторів. Від рівня ліквідності балансу підприємства, тобто від рівня покриття боргових зобов'язань активами, термін перетворення яких у грошові кошти відповідає терміну погашення платіжних зобов'язань, залежить платоспроможність підприємства. Тому ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», або не може вчасно погашати свої зобов'язання, або неплатоспроможне зовсім.

Розраховані показники ліквідності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» наведено у табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Показники ліквідності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Абсолютне		Темп зростання, %	
				2021-2020	2022-2021	2021-2020	2022-2021
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Власний оборотний капітал	3 746 833	5 037 095	4 385 515	1 290 262	-651 580	34,4	-12,9
2. Загальний коефіцієнт ліквідності	1,35	1,55	1,36	0,20	-0,19	14,5	-12,1
3. Коефіцієнт поточної ліквідності	1,31	1,51	1,34	0,21	-0,18	15,8	-11,6
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,07	0,02	-0,02	-0,05	-24,3	-75,9
5. Коефіцієнт ліквідності запасів	0,08	0,07	0,04	-0,01	-0,03	-12,4	-45,8
6. Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості	1,19	1,41	1,31	0,23	-0,10	19,2	-7,4

ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» має позитивне значення власного оборотного капіталу, що відображає високий рівень ліквідності та платоспроможності підприємства. Величина оборотних активів, в більшій мірі за рахунок дебіторської заборгованості, переважає короткострокову заборгованість підприємства, що підтримує високий рівень ліквідності активів та забезпечує платоспроможність ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ». Динаміку ВОК та його значення відображено на рис. 3.8.

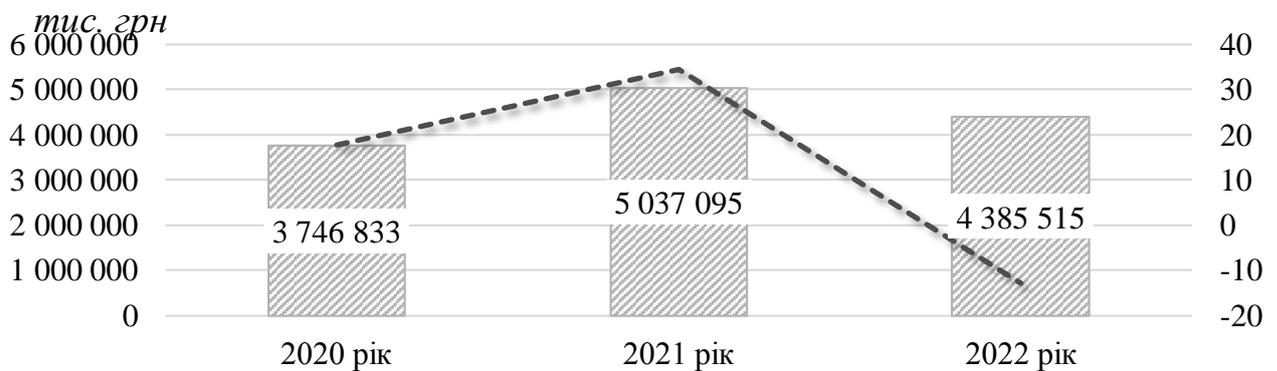

Рис. 3.8. Динаміка власного оборотного капіталу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Загальний коефіцієнт ліквідності вищий 1, але нижчий 2, і знижується, тому можна говорити про зниження платоспроможності компанії в середньо- та довгостроковому періоді. Його значення свідчать про можливість ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» перетворення всієї величини оборотних активів у платіжні і розрахуватися зі своїми поточними зобов'язаннями за першої вимоги кредиторів.

Коефіцієнт поточної ліквідності товариства протягом 2020-2022 рр. перевищує нормативне значення (вище 0,7), що свідчить про можливість перетворити середньоліквідні активи в засоби платежу та розрахуватися з 70% і більше поточних зобов'язань протягом одного операційного циклу.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» набагато нижчий нормативного значення (0,2), що свідчить про грошову

неплатоспроможність підприємства та неможливість розрахуватися швидколіквідними активами за першої вимоги кредиторів в короткостроковому періоді з 20% поточних зобов'язань.

Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей товариства в 2020-2022 рр. показує досить низький рівень покриття поточних зобов'язань запасами. Зокрема, в 2020 році це було 8% від всіх поточних зобов'язань, а в 2022 році – знизилася до 4%.

Високе значення має коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості і зростає, що говорить про високий рівень покриття поточних зобов'язань за рахунок цього виду активу. Це говорить про зростання ліквідності підприємства в цілому.

Отже, проведені розрахунки вказують високий рівень ліквідності компанії в середньостроковому та довгостроковому періоді за рахунок дебіторської заборгованості, середньо- та важколіквідних активів. Однак, платоспроможність підприємства в короткостроковому періоді досить низька, що зумовлено нестачею грошових коштів на рахунках щодо такого високого рівня поточних зобов'язань. Тому підприємство не спроможне вчасно розраховуватись зі своїми кредиторами за першої ж вимоги швидколіквідними активами.

Показники платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» наведено у табл. 3.9. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами протягом 2020-2022 рр. відповідає нормативному значенню. В 2020 році на 1 грн активів припадало 0,26 грн власного оборотного капіталу. В 2021 році ця величина зросла, однак в 2022 році показник досяг практично рівня 2020 року. Це свідчить про можливість розрахуватися зі своїми зобов'язаннями власними оборотними коштами підприємства.

Коефіцієнт загальної платоспроможності у 2021 році показник на 6,7% і склав 1,472, а в 2022 році знизився на 10,3% і склав 1,280. Динаміка в 2022 році є негативним аспектом, однак рівень показника відповідає нормативу, тому можна говорити, що платоспроможність компанії забезпечується за рахунок її активів.

Таблиця 3.9

Показники платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення		Темп зростання, %	
				2021-2020	2022-2021	2021-2021	2022-2022
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,262	0,355	0,266	0,093	-0,089	35,6	-25,0
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1,338	1,427	1,280	0,089	-0,147	6,7	-10,3
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,702	0,620	0,797	-0,082	0,177	-11,6	28,5
Коефіцієнт відновлення платоспроможності	0,742	1,052	0,790	0,310	-0,263	41,8	-25,0
Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторській заборгованості, %	44,0	30,9	35,3	-13,141	4,437	-29,9	14,4
Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами	0,801	0,947	1,009	0,146	0,061	18,2	6,5

Зростання коефіцієнта фінансового лівериджу з 0,702 до 0,797 говорить про зростання частки залучених довгострокових коштів відносно власного капіталу підприємства і свідчить про зростання фінансової залежності компанії та зниження платоспроможності в довгостроковому періоді. Однак, це також є свідченням того, що компанія має довгострокове фінансування, що покращує його фінансовий стан.

Проведений розрахунок коефіцієнта відновлення платоспроможності свідчить про те, що ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» не здатне у найближчі 24 місяці відносити свою платоспроможність.

Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторській заборгованості зменшується. ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» намагається залучати у свою діяльність менше кредиторських коштів. У 2022 р. частка кредиторської заборгованості склала 35,3%, тоді як у 2020 р. даний показник склав 44,0%.

Позитивним для фінансового стану підприємства є також зростання коефіцієнта співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами з 0,801 (у 2020 році) до 1,009 (у 2022 році) на 24,7%.

Отже, на основі проведених розрахунків можемо зробити висновок про те, що на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» склалась досить загрозуюча ситуація.

Так, як баланс підприємства є не ліквідним, коефіцієнти ліквідності та платоспроможності мають недостатнє значення, рівень залучених коштів досить високий відносно активів та власного капіталу. У перспективі ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» загрожує втрата платоспроможності підприємства і неможливість її відновлення в найближчі 24 місяці.

3.3. Діагностика ймовірності банкрутства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

Основною метою діагностики банкрутства є раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства та попередня оцінка масштабів його кризового стану. Експрес-діагностика банкрутства характеризує систему оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, що здійснюється на базі даних його фінансового обліку за стандартними алгоритмами аналізу.

В 2022 році повномасштабні військові дії в Україні значно вплинули на економічну діяльність ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» (табл. 3.10). Якщо в 2020 році обсяг виробленої продукції компанії складав 332,909 тис. тон, то на звітну дату 2022 року – 76,327 тис. тон, тобто зменшився в 4,4 рази (в тому числі, за 2021 рік – на 37,4%, за 2022 рік – на 173,0% відповідно). Такі зміни відбулися внаслідок зниження експорту продукції в країни близького зарубіжжя на 70% [52].

Таблиця 3.10

Обсяг виробництва ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 рр.

Вид продукції	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення (+;-) 2021/2020		Темп зростання, %	Відхилення (+;-) 2022/2021		Темп зростання, %
	тис. тон	питома вага, %	тис. тон	питома вага, %	тис. тон	питома вага, %	абсол.	%		абсол.	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Колеса	175,924	52,8	155,747	74,7	66,06	86,5	-20,177	21,9	-11,5	-89,687	-64,6	-135,8
Бандажі	2,642	0,8	2,11	1,0	1,16	1,5	-0,532	0,2	-20,1	-0,950	-1,3	-81,9
Осі для колісних пар	10,197	3,1	11,69	5,6	3,001	3,9	1,493	2,5	14,6	-8,689	-1,4	-289,5
Труби сталеві та безшовні	144,146	43,3	38,819	18,6	6,106	8,0	-105,327	-24,7	-73,1	-32,713	-32,7	-535,8
Всього	332,909	100	208,366	100	76,327	100,0	-124,543	×	-37,4	-132,039	×	-173,0

Обсяг виробництва коліс за 2020-2022 рр. знизився з 175,924 тис. тон до 66,060 тис. тон (в 2,7 разів, в тому числі на 135,8% за останній рік), бандажів – з 2,642 тис. тон до 1,160 тис. тон (в 2,28 разів, в тому числі на 81,9% за останній рік), осей для колісних пар – з 10,197 тис. тон до 3,001 тис. тон (в 3,4 рази, в тому числі в 3,9 разів за 2022 рік); труб сталевих та безшовних – з 144,146 тис. тон до 6,106 тис. тон (в 23,6 рази, в тому числі в 6,4 рази за 2022 рік) (табл. 3.10).

Таким чином, найбільші структурні зміни у виробництві продукції підприємства відбулися при виготовленні труб сталевих та безшовних – з 43,3% у загальному обсязі виробництва в 2020 році скоротилося до 18,6% в 2021 році і – до 8,0% у 2022 році. При цьому основними видами продукції, за рахунок продажу яких товариство отримало основну частку прибутку стали колісні пари та колеса суцільнокатані – понад 90% виробленої продукції.

Для прогнозування банкрутства підприємства розрахуємо комплексну оцінку його фінансового стану за методикою, наведеною на рис. 3.9.

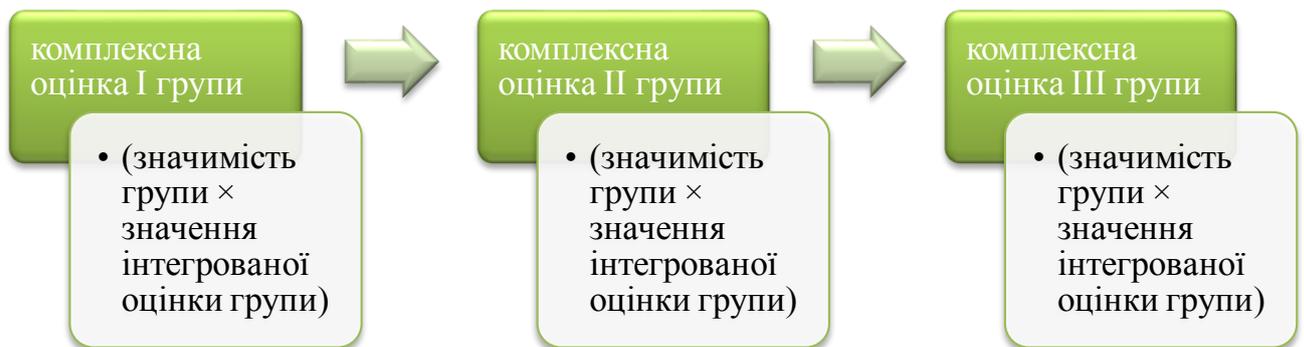

Рис. 3.9. Інтегральна комплексна оцінка фінансового стану підприємства

Комплексний фінансовий аналіз ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» спрямований на виявлення й аналіз проблем діяльності підприємства, оцінку поточного і перспективного стану, резервів потенціалу стійкого розвитку. Оптимальними є значення показника більші або ті, що дорівнюють рівне 1.

Вихідні дані для розрахунку вищенаведених показників наведені у табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Вихідні дані для комплексного аналізу фінансового стану

ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4
Група I. Показники платоспроможності			
коефіцієнт критичної ліквідності	0,09	0,07	0,02
коефіцієнт покриття	1,35	1,55	1,36
забезпеченість оборотних активів власними оборотними засобами	0,26	0,36	0,27
частка дебіторської заборгованості у власному капіталі	0,82	0,91	0,93
співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами	0,80	0,95	1,01
Група II. Показники фінансової стійкості			
коефіцієнт автономії	0,25	0,30	0,22
коефіцієнт фінансової стійкості	0,43	0,48	0,39
коефіцієнт фінансової залежності	0,75	0,70	0,78
коефіцієнт інвестування	0,90	0,67	0,79
коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,10	0,33	0,21
коефіцієнт співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	3,40	3,97	4,81
Група III. Показники ефективності фінансово-економічної діяльності			
коефіцієнт трансформації	0,51	0,46	0,41
рентабельність власного капіталу	0,48	-0,04	0,41
рентабельність продажу	0,01	-0,05	-0,18
рентабельність активів підприємства	0,12	-0,01	0,09

Далі проводимо розрахунок комплексної оцінки фінансового стану ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» в таблицях 3.12-3.14.

Комплексна оцінка фінансового стану показала, що найбільш високий результат підприємство мало у 2020 році, коли комплексна оцінка складала 3,36.

Незважаючи на те, що фінансова діяльність компанії в 2021-2022 рр. збиткова показники комплексного фінансового стану мають позитивне значення, хоч і менше 2020 року – 1,18 та 1,35 відповідно. При таких показниках фінансовий стан підприємства можна вважати задовільним.

Таблиця 3.12

Результати комплексної оцінки фінансового стану
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020 році

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Відношення фактичних і порогових значень	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
-	-	-	-	-	ст.5 - ст.4	ст.4/ ст.5	-	ст.7× ст.8	Σст.9 за групами оцінки	ст.2× ст.10
I група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф. критичної ліквідності	0,09	0,20	0,11	0,45	0,32	0,14	1,07	0,43
		Коеф. покриття	1,35	2,00	0,65	0,68	0,22	0,15		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів власними оборотними засобами	0,26	0,10	-0,16	2,62	0,18	0,47		
		Коеф. співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,82	1,00	0,18	0,82	0,24	0,20		
		Коеф. співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами	0,80	0,30	-0,50	2,67	0,04	0,11		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,25	0,50	0,25	0,51	0,19	0,10	2,06	0,62
		Коеф. фінансової стійкості	0,43	0,80	0,37	0,54	0,08	0,04		
		Коеф. фінансової залежності	0,75	2,00	1,25	0,37	0,08	0,03		
		Коеф. інвестування	0,90	1,00	0,10	0,90	0,26	0,23		
		Коеф. маневреності власного капіталу	0,10	0,50	0,40	0,20	0,15	0,03		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	3,40	0,50	-2,90	6,80	0,24	1,63		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	0,51	1,50	0,99	0,34	0,24	0,08	1,06	0,32
		Рентабельність власного капіталу	0,48	0,20	-0,28	2,39	0,28	0,67		
		Рентабельність продажів	0,01	0,10	0,09	0,07	0,24	0,02		
		Рентабельність чистих активів	0,12	0,10	-0,02	1,21	0,24	0,29		
	Σ=1	Комплексна оцінка = 1,36								

Таблиця 3.13

Результати комплексної оцінки фінансового стану
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2021 році

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Загомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
-	-	-	-	-	ст.5 - ст.4	ст.4/ ст.5	-	ст.7× ст.8	Σст.9 за групами оцінки	ст.2× ст.10
I група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф. критичної ліквідності	0,07	0,2	0,13	0,34	0,32	0,11	1,26	0,50
		Коеф. покриття	1,55	2	0,45	0,78	0,22	0,17		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів власними оборотними засобами	0,36	0,1	-0,26	3,55	0,18	0,64		
		Коеф. співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,91	1	0,09	0,91	0,24	0,22		
		Коеф. співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами	0,95	0,3	-0,65	3,16	0,04	0,13		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,30	0,5	0,20	0,60	0,19	0,11	2,37	0,71
		Коеф. фінансової стійкості	0,48	0,8	0,32	0,61	0,08	0,05		
		Коеф. фінансової залежності	0,70	2	1,30	0,35	0,08	0,03		
		Коеф. інвестування	0,67	1	0,33	0,67	0,26	0,17		
		Коеф. маневреності власного капіталу	0,33	0,5	0,17	0,65	0,15	0,10		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	3,97	0,5	-3,47	7,93	0,24	1,90		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	0,46	1,5	1,04	0,31	0,24	0,07	-0,13	-0,04
		Рентабельність власного капіталу	-0,04	0,2	0,24	-0,22	0,28	-0,06		
		Рентабельність продажів	-0,05	0,1	0,15	-0,46	0,24	-0,11		
		Рентабельність чистих активів	-0,01	0,1	0,11	-0,13	0,24	-0,03		
	Σ=1	Комплексна оцінка = 1,18								

Таблиця 3.14

Результати комплексної оцінки фінансового стану
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2022 році

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Загомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
-	-	-	-	-	ст.5 - ст.4	ст.4/ ст.5	-	ст.7× ст.8	∑ст.9 за групами оцінки	ст.2× ст.10
I група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф. критичної ліквідності	0,02	0,2	0,18	0,08	0,32	0,03	1,01	0,41
		Коеф. покриття	1,36	2	0,64	0,68	0,22	0,15		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів власними оборотними засобами	0,27	0,1	-0,17	2,66	0,18	0,48		
		Коеф. співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,93	1	0,07	0,93	0,24	0,22		
		Коеф. співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами	1,01	0,3	-0,71	3,36	0,04	0,13		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,22	0,5	0,28	0,44	0,19	0,08	2,73	0,82
		Коеф. фінансової стійкості	0,39	0,8	0,41	0,49	0,08	0,04		
		Коеф. фінансової залежності	0,78	2	1,22	0,39	0,08	0,03		
		Коеф. інвестування	0,79	1	0,21	0,79	0,26	0,20		
		Коеф. маневреності власного капіталу	0,21	0,5	0,29	0,42	0,15	0,06		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	4,81	0,5	-4,31	9,61	0,24	2,31		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	0,41	1,5	1,09	0,27	0,24	0,07	0,42	0,13
		Рентабельність власного капіталу	0,41	0,2	-0,21	2,04	0,28	0,57		
		Рентабельність продажів	-0,18	0,1	0,28	-1,81	0,24	-0,43		
		Рентабельність чистих активів	0,09	0,1	0,01	0,89	0,24	0,21		
	∑=1	Комплексна оцінка = 1,35								

Проведений аналіз свідчить про стабільну динаміку фінансового стану підприємства. Зниження показників комплексних оцінок за трьома групами у 2021 році дають підстави стверджувати, що основні показники знаходяться на задовільному рівні і їх позитивна динаміка у 2022 році сприяє покращенню фінансового стану підприємства.

Основною метою діагностики банкрутства є раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства та попередня оцінка масштабів його кризового стану. Експрес-діагностика банкрутства характеризує систему оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, що здійснюється на базі даних його фінансового обліку за стандартними алгоритмами аналізу. Проведемо аналіз фінансового стану ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за основними моделями з метою визначення вірогідності його банкрутства у 2020-2022 роках (таб. 3.15-3.17).

Таблиця 3.15

Коефіцієнти аналізу фінансового стану по моделі Альтмана
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Коефіцієнт	2020 рік	2021 рік	2022 рік
K1	0,773	0,799	0,828
K2	0,205	0,211	0,148
K3	0,003	-0,021	-0,074
K4	0,253	0,299	0,219
K5	0,511	0,463	0,412

$$Z^{2020} = 1,2 \times 0,773 + 1,4 \times 0,205 + 3,3 \times 0,003 + 0,6 \times 0,253 + 1,0 \times 0,511 = 1,89$$

$$Z^{2021} = 1,2 \times 0,799 + 1,4 \times 0,211 + 3,3 \times (-0,021) + 0,6 \times 0,299 + 1,0 \times 0,463 = 1,87$$

$$Z^{2022} = 1,2 \times 0,828 + 1,4 \times 0,148 + 3,3 \times (-0,074) + 0,6 \times 0,219 + 1,0 \times 0,412 = 1,50$$

Ймовірність банкрутства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2021 рр. визначалась як середня, але в 2022 році ситуація значно погіршилась і ймовірність банкрутства характеризується як досить висока.

Таблиця 3.16

Коефіцієнти аналізу фінансового стану по моделі Спрінгейта
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Коефіцієнт	2020 рік	2021 рік	2022 рік
K1	0,773	0,799	0,828
K2	0,003	-0,021	-0,074
K3	0,412	-0,162	-0,031
K4	0,511	0,463	0,412

$$Z^{2020} = 1,03 \times 0,773 + 3,07 \times 0,003 + 0,66 \times 0,412 + 0,4 \times 0,511 = 1,28$$

$$Z^{2021} = 1,03 \times 0,799 + 3,07 \times (-0,021) + 0,66 \times (-0,162) + 0,4 \times 0,463 = 0,84$$

$$Z^{2022} = 1,03 \times 0,828 + 3,07 \times (-0,074) + 0,66 \times (-0,031) + 0,4 \times 0,412 = 0,77$$

Відповідно до даної методики ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2021-2022 рр. є потенційним банкрутом. При цьому стан справ на підприємстві з кожним роком погіршується. Від так зростає ймовірність його банкрутства.

Таблиця 3.17

Коефіцієнти аналізу фінансового стану по моделі Сайфуліна-Кадикова
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Коефіцієнт	2020 рік	2021 рік	2022 рік
Kз	0,260	0,360	0,320
Kпл	1,308	1,515	1,340
Kі	0,511	0,463	0,412
Kм	0,282	0,090	0,249
Kрвк	0,007	-0,046	-0,181

$$R^{2020} = 2 \times 0,260 + 0,1 \times 1,308 + 0,08 \times 0,511 + 0,45 \times 0,282 + 0,07 = 0,889$$

$$R^{2021} = 2 \times 0,360 + 0,1 \times 1,515 + 0,08 \times 0,463 + 0,45 \times 0,090 + (-0,046) = 0,903$$

$$R^{2022} = 2 \times 0,320 + 0,1 \times 1,340 + 0,08 \times 0,412 + 0,45 \times 0,249 - 0,181 = 0,738$$

Таким чином, рейтингове число ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 рр. є меншим від одиниці. Тому підприємство перебуває в незадовільному стані. Це свідчить про фінансові проблеми підприємства.

Отже, на основі вище проведеної діагностики банкрутства можемо зробити висновок про те, що ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» протягом 2021-2022 рр. існує велика ймовірність його банкрутства. При цьому ситуація постійно погіршується, і ймовірність банкрутства зростає. Все це свідчить про неефективну господарську діяльність підприємства. Якщо ситуація не покращиться, то у найближчій перспективі підприємство може стати банкрутом.

ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» має високий потенційний ризик втрати частки ринку зумовлений фактором виникнення нових підприємств – конкурентів та послідуєчих перерозподілом ринку. Збереження такої тенденції в подальшому може негативно позначитися на фінансово-господарському стані підприємства.

Задля мінімізації ризику втрати частки ринку компанія проводить диверсифікацію клієнтської бази шляхом виходу на ринки зарубіжних країн. За останні 10 років перелік покупців продукції поповнився підприємствами Казахстану, Туркменістану, Узбекистану, США, ОАЕ, Саудівської Аравії, Бразилії та Індії.

ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» постійно вдосконалює процес виробництва, застосовуючи новітні технології з метою підвищення якості продукції та закріплення лідерства в тих сегментах, в яких сьогодні працює підприємства. Компанія на постійній основі підвищує стандарти співвідношення ціна/якість продукції та укладає контракти з основними клієнтами, що передбачають довгострокове співробітництво у частині поставки та обслуговування продукції підприємства впродовж всього терміну експлуатації [52].

Розв'язання виявлених проблем із платоспроможністю підприємства полягає, в першу чергу, в постійному контролі надходжень та видатків на підприємстві, виявлення боржників й ефективне управління дебіторською заборгованістю, а також ефективне розпорядження наявними ресурсами.

Висновки до розділу 3

За результатами оцінювання фінансового стану та ймовірності банкрутства підприємства на матеріалах підприємства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», що займається виробництвом виробів зі сталі, виявлено проблеми із платоспроможністю підприємства в сучасних умовах та погіршення основних його фінансових показників.

Показниками та факторами доброго фінансового стану підприємства можуть бути: стійка платоспроможність, ефективне використання капіталу, своєчасна організація розрахунків, наявність стабільних фінансових ресурсів. Можемо зазначити, що встановлено збільшення загального обсягу майна у 2022 році, на відміну від 2021 року, що можна оцінити як сприятливе явище, яке говорить про збільшення масштабів діяльності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ». У структурі майна більше 80% становили оборотні активи, які в свою чергу були сформовані за рахунок дебіторської заборгованості, що провокує затримання фінансових ресурсів на тривалий час, сповільнюючи оборотність і призводячи до погіршення фінансової стійкості. Фінансування підприємства відбувається переважно за рахунок позикового капіталу, що ускладнює забезпечення його платоспроможності при великій величині дебіторської заборгованості.

Фінансова стійкість і перспективна ліквідність підприємства знаходилась на задовільному рівні, проте загалом ліквідність і платоспроможність підприємства є невисокою.

В результаті визначена комплексна оцінка фінансового стану більша 1, хоча мала тенденцію до зниження у 2021 році. Це свідчить про перебування основних показників діяльності підприємства на задовільному рівні, але в умовах кризи у підприємства може виникнути загроза неплатоспроможності.

До того ж за основними моделями діагностики банкрутства ймовірність банкрутства ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» з кожним роком зростає, що свідчить про фінансові проблеми підприємства та необхідність застосування антикризового управління.

РОЗДІЛ 4

НАПРЯМИ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ

4.1. Заходи з підвищення платоспроможності підприємства в системі антикризового управління

Забезпечення безперервної виробничо-господарської діяльності підприємств, мінімізація фінансових ризиків, підтримка необхідного рівня платоспроможності – це головні завдання суб'єктів бізнесу в Україні в умовах сьогодення. Вирішення цих питань є необхідною умовою виживання підприємств та збереження бізнесу в період воєнного стану. Не всі суб'єкти господарювання мають можливість продовжувати свою діяльність в сучасних кризових умовах, у тому числі через низький рівень запасу фінансової стійкості, сформованої у довоєнний період.

Тому необхідно сформувати сучасні підходи до досягнення оптимального рівня внутрішньої фінансової стабільності суб'єктів бізнесу в умовах війни, що дозволяє компаніям виживати та розвиватися у несприятливому зовнішньому середовищі.

Для визначення чи було досліджуване підприємство платоспроможним довоєнний період розрахуємо коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності ($K_{вп}$), який характеризує реальну можливість підприємства протягом 6 місяців відновити свою платоспроможність (при рівні показника більше одиниці), або відсутність такої можливості (при рівні даного показника менше одиниці).

$$K_{вп} = \frac{(K_{п1} + M/T * (K_{п1} - K_{п0}))}{2} \quad (4.1)$$

де $K_{п0}$ – коефіцієнт поточної ліквідності на початок періоду, грн/грн;
 $K_{п1}$ – коефіцієнт поточної ліквідності на кінець періоду, грн/грн; М – період
 відновлення платоспроможності, міс.; Т – звітний період, міс.

Оскільки коефіцієнти поточної ліквідності та забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» не відповідають нормативам, й по них спостерігається тенденція до зниження, то розраховуємо коефіцієнт відновлення платоспроможності (рис. 4.1).

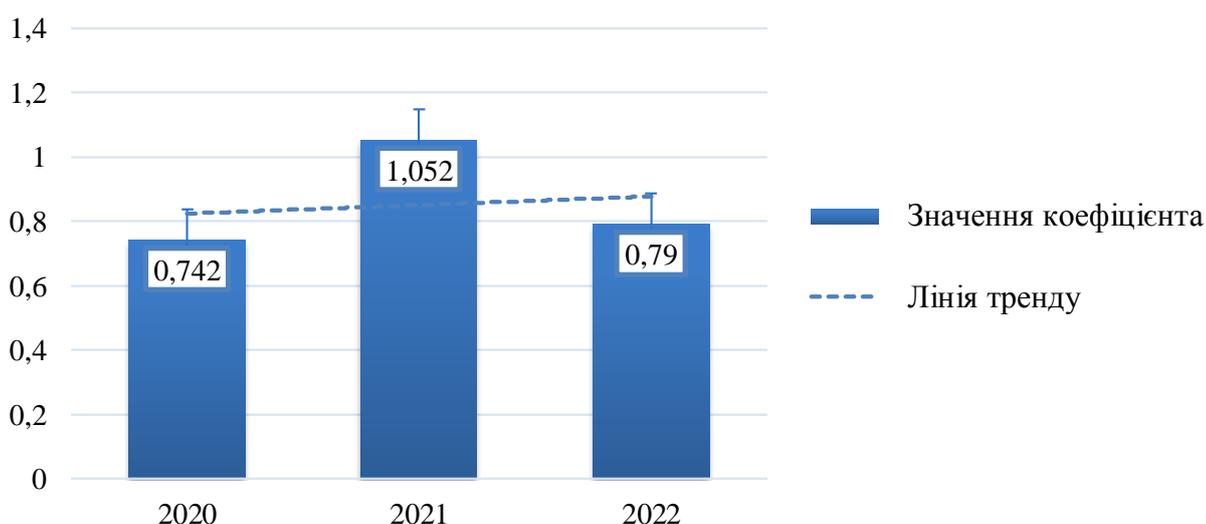

Рис. 4.1. Динаміка коефіцієнта відновлення платоспроможності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Проведений розрахунок коефіцієнта відновлення платоспроможності свідчить про те, що ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» не здатне у найближчі 24 місяці відносити свою платоспроможність.

За такого стану для недопущення неплатоспроможності підприємства як передумови його банкрутства доцільно детально проаналізувати його дебіторську і кредиторську заборгованість. Спираючись на те, що обсяги як дебіторської, так і кредиторської заборгованості значною мірою впливають на фінансовий стан підприємства, існує нагальна необхідність контролювати їх співвідношення. Саме ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю є одним із найактуальніших і найважливіших завдань сучасних підприємств.

Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості показує, наскільки ефективною є політика комерційного кредитування компанії і характеризує вплив на її ліквідність та платоспроможність. Проведемо аналіз даних статей балансу ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Динаміка співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Найменування статей	На кінець року		Найменування статей	На кінець року		Співвідношення ДЗ і КЗ	
	сума, тис. грн	питома вага, %		сума, тис. грн	питома вага, %	суми, тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8
2020 рік							
Дебіторська заборгованість, в тому числі:	11 532 850	100	Кредиторська заборгованість, в тому числі:	7 857 187	100	3 675 663	31,9
за товари, роботи, послуги	11 292 102	97,9	за товари, роботи, послуги	982 780	12,5	10 309 322	91,3
по розрахункам	224 770	1,9	по розрахункам	3 535 145	45,0	-3 310 375	↓в 15,7 разів
інша дебіторська заборгованість	15 978	0,1	інша кредиторська заборгованість	3 339 262	42,5	-3 323 284	↓в 209 разів
2021 рік							
Дебіторська заборгованість, в тому числі:	12 766 838	100	Кредиторська заборгованість, в тому числі:	6 557 289	100	6 209 549	48,6
за товари, роботи, послуги	9 967 560	78,1	за товари, роботи, послуги	835 224	12,7	9 132 336	91,6
по розрахункам	275 496	2,2	по розрахункам	2 179 336	33,2	-1 903 840	↓в 7,9 разів
інша дебіторська заборгованість	2 523 782	19,8	інша кредиторська заборгованість	3 542 729	54,0	-1 018 947	↓в 1,4 рази
2022 рік							
Дебіторська заборгованість, в тому числі:	14 806 278	100	Кредиторська заборгованість, в тому числі:	8 666 699	100	6 139 579	41,5
за товари, роботи, послуги	11 607 886	78,4	за товари, роботи, послуги	1 362 727	15,7	10 245 159	88,
по розрахункам	665 157	4,5	по розрахункам	2 156 153	24,9	-1 490 996	↓в 3,2 рази
інша дебіторська заборгованість	2 533 235	17,1	інша кредиторська заборгованість	5 147 819	59,4	-2 614 584	↓в 2 рази

В 2020 році дебіторська заборгованість ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» значно перевищує кредиторську – на 31,9% (або 3 675,7 млн грн), в тому числі дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 91,3% (або 10 309,3 млн. грн) переважає кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги. Однак, дебіторська заборгованість за розрахунками та інша

дебіторська заборгованість менша відповідних статей кредиторської заборгованості в 15,7 та 209 разів відповідно.

В 2021 та 2022 рр. ситуація аналогічна. У 2021 році дебіторська заборгованість перевищує кредиторську – на 48,6% (або 6 209,6 млн грн), а в 2022 році – дебіторська заборгованість перевищує кредиторську – на 41,5% (або 6 139,6 млн грн).

Таке співвідношення боргів показує високу ліквідність активів підприємства та наявність потенційно інкасованих коштів для погашення власних зобов'язань. Однак, з точки розу економічної безпеки підприємства такі переважаючі суми фактично виведених коштів з обороту підприємства загрожують погіршенню фінансового стану ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».

Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» протягом 2020-2022 рр. наведено на рис. 4.2.

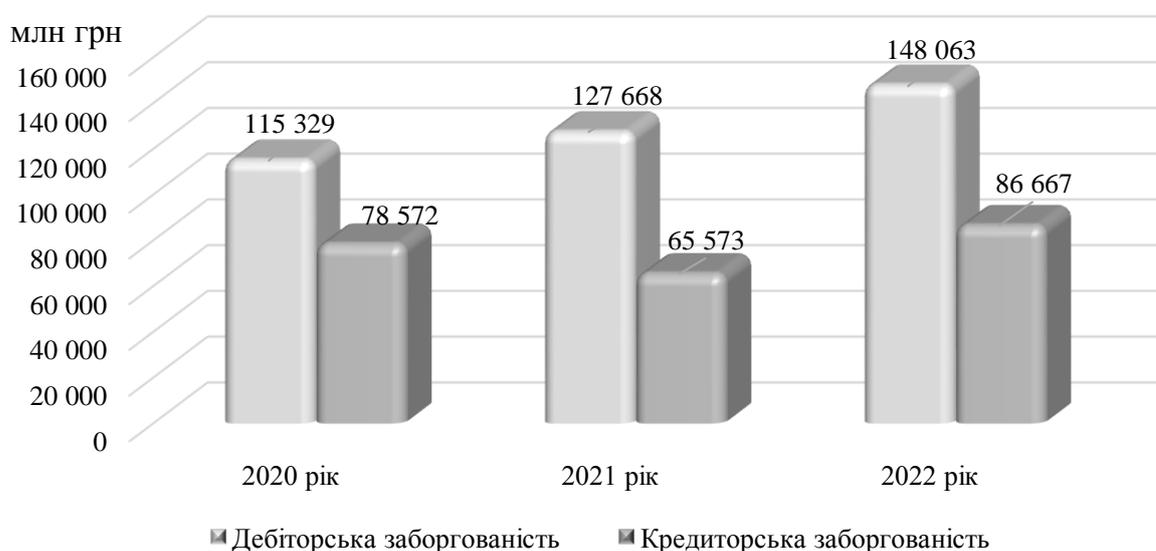

Рис. 4.2. Співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Таким чином, компанії варто здійснити удосконалення системи управління боргами для покращення свого фінансового стану та попередження банкрутства в умовах фінансової та економічної кризи в Україні.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» важко адаптується до фінансових, економічних та політичних умов, що склалися в Україні в 2020-2022 рр. Компанія має не досить ефективні концепції управління власними боргами (зокрема дебіторською та кредиторською заборгованістю). Однак, для фінансування господарської діяльності залучає довгостроковий капітал, що підвищує інвестиційну привабливість компанії та закладає економічний потенціал для удосконалення ефективності управління активами, відновлення її фінансового стану, покращення показників рентабельності.

Стратегічною ціллю компанії в області якості є досягнення лідируючого положення на ринках з виробництва високоякісної продукції, яка повністю задовольняє вимоги та очікування споживачів, шляхом суворого виконання узгоджених вимог. Тому ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» послідовно реалізує стратегію технічного та економічного розвитку, яка направлена на підвищення конкурентоспроможності продукції і зміцнення позицій заводу на ключових ринках. Її основні напрямки – впровадження у виробництво нових розробок, модернізація обладнання, розширення сортаменту продукції, подальше підвищення її якості, експлуатаційних та споживчих властивостей [52]. Це має посприяти відновленню платоспроможності підприємства в системі антикризового управління.

У будь-які часи прибуток розглядається як найважливіший показник ефективності діяльності підприємства, який складає основу його економічного розвитку та запобігання банкрутства. Динаміку проведення операцій формування і розподілу прибутку підприємства проаналізуємо в таблиці 4.2.

Чистий дохід підприємства протягом всього аналізованого періоду зменшується, що є свідченням не досить ефективної діяльності підприємства. У 2021 р. зменшення чистого доходу сягло 1 242 882 тис. грн., а у 2022 р. – 40 101 тис. грн. відносно попереднього року.

Таблиця 4.2

Аналіз формування та розподілу прибутку ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ»

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відхилення, 2021/2020	Абсолютне відхилення, 2022/2021
1	2	3	4	5	6
1. Чистий дохід від реалізації(товарів,робіт,послуг)	9 470 237	8 227 355	8 187 254	-1 242 882	-40 101
2.Собівартість реалізованої продукції (тов.,робіт,послуг)	6 803 259	7 487 892	6 145 649	684 633	-1 342 243
3. Валовий прибуток	2 666 978	739 463	2 041 605	-1 927 515	1 302 142
4. Інші операційні доходи	2 628 322	4 390 035	2 467 820	1 761 713	-1 922 215
5. Сумарні операційні доходи	5 295 300	5 129 498	4 509 425	-165 802	-620 073
6.Адміністративні витрати	287 846	311 681	228 652	23 835	-83 029
7.Витрати на збут	638 686	631 535	866 300	-7 151	234 765
8.Інші операційні витрати	2 129 250	4 423 828	1 641 964	2 294 578	-2 781 864
9.Сумарні операційні витрати	3 055 782	5 367 044	2 736 916	2 311 262	-2 630 128
10.Прибуток від операційної діяльності	2 239 518	-237 546	1 772 509	-2 477 064	2 010 055
11.Дохід від інвестиційної і фін.діяльності	673 765	741 145	191 333	67 380	-549 812
12.Втрати від інвест. і фін. діяльності.	2 850 239	880 868	3 444 335	-1 969 371	2 563 467
13.Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	63 044	-377 269	-1 480 493	-440 313	-1 103 224
14.Витрати з податку на прибуток	-40 139	-109 143	246 549	-69 004	355 692
15.Чистий фін. результат: прибуток	22 905	-486 412	-1 233 944	-509 317	-747 532
16.Інший сукупний дохід після оподаткування	-24 691	688 070	-159 828	712 761	-847 898
17.Сукупний дохід	-1 786	201 658	-1 393 772	203 444	-1 595 430

В 2021 році собівартість реалізованої продукції зросла на 684 633 тис. грн, що призвело до значного скорочення валового прибутку практично в 3 рази. Однак, оптимізація операційних витрат в 2022 році сприяла скороченню собівартості до найнижчого показника за період – 6 145 649 тис. грн. (табл. 4.3). Незважаючи на високий рівень інших операційних доходів сумарні операційні доходи підприємства щороку знижуються, зокрема на -165 802 тис. грн та 620 073 тис. грн у 2021 та 2022 роках відповідно.

Таблиця 4.3

Аналіз складу, структури та динаміки доходів і витрат ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 рр.

Найменування статей	2020		2021		2022		Відхилення 2021/2020			Відхилення 2022/2021		
	сума тис. грн	питома вага,%	сума тис. грн	питома вага,%	в сумі тис.грн	питома вага,%	в сумі тис.грн	%	темп зростання, %	в сумі тис.грн	%	темп зростання, %
Доходи												
1. Чистий дохід від реалізації	9 470 237	74,3	8 227 355	58,6	8 187 254	76,6	-1 242 882	-15,7	-13,1	-40 101	18,0	-0,5
2. Інші операційні доходи	2 628 322	20,6	4 390 035	31,3	2 467 820	23,1	1 761 713	10,6	67,0	-1 922 215	-8,2	-43,8
3. Дохід від участі в капіталі	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
4. Інші фінансові доходи	673 765	5,3	741 145	5,3	191 333	1,8	67 380	0,0	10,0	-549 812	-3,5	-74,2
5. Інші доходи	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
6. Інший сукупний дохід до оподаткування	-24 691	-0,2	688 070	4,9	-159 828	-1,5	712 761	5,1	-2886,7	-847 898	-6,4	-123,2
7. Сукупний дохід	12 747 633	100,0	14 046 605	100,0	10 686 579	100,0	1 298 972	0,0	10,2	-3 360 026	0,0	-23,9
Витрати												
1. Собівартість реалізованої продукції	6 803 259	53,4	7 487 892	54,1	6 145 649	50,9	684 633	0,7	10,1	-1 342 243	-3,2	-17,9
2. Адміністративні витрати	287 846	2,3	311 681	2,3	228 652	1,9	23 835	0,0	8,3	-83 029	-0,4	-26,6
3. Витрати на збут	638 686	5,0	631 535	4,6	866 300	7,2	-7 151	-0,4	-1,1	234 765	2,6	37,2
4. Інші операційні витрати	2 129 250	16,7	4 423 828	32,0	1 641 964	13,6	2 294 578	15,3	107,8	-2 781 864	-18,4	-62,9
5. Фінансові витрати	534 869	4,2	464 085	3,4	537 662	4,5	-70 784	-0,8	-13,2	73 577	1,1	15,9
6. Витрати на участь в капіталі	120	0,0	0	0,0	0	0,0	-120	0,0	-100,0	0	0,0	0,0
7. Інші витрати	2 315 250	18,2	416 783	3,0	2 906 673	24,1	-1 898 467	-15,1	-82,0	2 489 890	21,1	597,4
8. Витрати з податку на прибуток	40 139	0,3	109 143	0,8	-246 549	-2,0	69 004	0,5	171,9	-355 692	-2,8	-325,9
9. Податок на прибуток пов'язаний з іншим сукупним доходом	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Всього витрат	12 749 419	100,0	13 844 947	100,0	12 080 351	100,0	1 095 528	0,0	8,6	-1 764 596	0,0	-12,7

Сумарні операційні витрати підприємства зросли в 2021 році відносно попереднього періоду завдяки збільшенню сум адміністративних витрат та інших операційних витрат. В 2022 році завдяки оптимізації витрат по цих статтях відбулося зниження сумарних витрат підприємства на 2 630 128 тис. грн., хоча за цей період значно зросли витрати на збут внаслідок зростання цін на паливо та інші енергоносії.

Завдяки оптимізації витрат відбулося формування та зростання прибутку від операційної діяльності в 2022 році на 2 010 055 тис. грн. Також слід відмітити зростання витрат від фінансової та інвестиційної діяльності, що стало одним з факторів збитковості господарської діяльності компанії як в 2021 році, так і в 2022 році.

Сукупний дохід підприємства непрогнозований і має нестабільну динаміку, що свідчить про порушення фінансового стану підприємства. В 2020 році його величина склала -1 786 тис. грн., в 2021 році він різко зріс до 201 658 тис. грн, а в 2022 році різко знизився до – 1 393 772 тис. грн. (табл. 4.3).

Аналіз складу, структури та динаміки доходів і витрат підприємства показали, що його доходи головним чином формуються за рахунок виручки від реалізації продукції (58,6-76,6%). Останнім часом зростає роль інших операційних доходів у формуванні сукупного доходу компанії – 20,6-31,3%.

Основа сукупних витрат складають собівартість реалізованої продукції – 50,9-54,1%, на другому місці по впливовості на кінцевий фінансовий результат – інші операційні витрати, що останнім часом зросли практично вдвічі в 2021 році і продовжують нарощення.

Динаміка окремих показників доходів і витрат підприємства наведена у табл. 4.4. Виходячи з вищенаведених даних можемо зробити висновок про те, що найбільш ефективно ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» працювало у 2020 році, саме в цей рік підприємство отримувало найбільші прибутки. Зокрема, рентабельність активів складала 311,08 %, а рентабельність продажів – 0,01 %. Найменш ефективно підприємство функціонувало в 2021-2022 рр., оскільки прибуток був відсутнім. Підприємство отримувало збитки від своєї діяльності.

Таблиця 4.4

Аналіз динаміки показників дослідження доходів і витрат
ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» в 2020-2022 рр.

Найменування статей	2020	2021	2022	Відхилення 2/1		Відхилення 3/2	
	сума тис. грн	сума тис. грн	в сумі тис.грн	в сумі тис.грн	темپ росту, %	в сумі тис.грн	темп росту,%
1. Доходи	12 747 633	14 046 605	10 686 579	1 298 972	10,2	-3 360 026	-23,9
2. Витрати	12 749 419	13 844 947	12 080 351	1 095 528	8,6	-1 764 596	-12,7
3. Прибуток (збиток) від звичайної діяльності	63 044	-377 269	-1 480 493	-440 313	-698,4	-1 103 224	292,4
4. Середньорічна вартість активів	19 611 460	18 140 416	18 822 458	-1 471 044	-7,5	682 042	3,8
5. Чистий дохід від реалізації	9 470 237	8 227 355	8 187 254	-1 242 882	-13,1	-40 101	-0,5
6. Рентабельність активів	311,08	-48,08	-12,71	-359,16	-115,5	35,37	-73,6
7. Рентабельність продаж	0,01	-0,05	-0,18	-0,05	-788,8	-0,13	294,3
8. Рентабельність витрат	0,00	-0,03	-0,12	-0,03	-651,1	-0,10	349,7
9. Виручка від реалізації 1 грн. доходів	0,74	0,59	0,77	-0,16	-21,2	0,18	30,8
10. Доходи на 1 грн активів	0,65	0,77	0,57	0,12	19,1	-0,21	-26,7
11. Доходи на 1 грн. витрат	0,99	1,01	0,88	0,01	1,5	-0,13	-12,8

Прийняття організаційно-технічних і господарсько-управлінських рішень потребує визначення факторів, що впливають на обсяг отриманого підприємством прибутку та їх кількісну оцінку. Для цього дослідимо вплив на зміну валового прибутку таких факторів як ціна на продукцію, обсяг виробництва, структура продукції, рівень та структура витрат.

Проведемо розрахунок вихідних даних для факторного аналізу і представимо їх у таблиці 4.5. Факторний аналіз валового прибутку підприємства доцільно розпочинати з розрахунку загальних змін у його валовому прибутку:

$$\Delta ВП = ВП1 - ВП0 \quad (4.2)$$

Етапами визначення впливу вищезазначених факторів є наступні. Спершу розрахунок впливу зміни відпускних цін на реалізацію продукції. Здійснюється за формулою:

$$\Delta ВП1 = ВП1 - ВП1,0 \quad (4.3)$$

Таблиця 4.5

Вихідні дані для факторного аналізу валового прибутку ПАТ «ІНТЕРПАЙП
НТЗ» за 2020-2022 роки, тис. грн

Показник	Базовий рік (0)	Базовий рік, перерахований на реалізацію звітного року (1,0)	Звітний рік (1)
2020 рік			
Чистий дохід від реалізації продукції	14 624 632	8 884 437	9 470 237
Собівартість реалізованої продукції	9 584 769	5 822 730	6 803 259
Валовий прибуток	5 039 863	3 061 708	2 666 978
2021 рік			
Чистий дохід від реалізації продукції	9 470 237	5 927 372	8 227 355
Собівартість реалізованої продукції	6 803 259	4 258 124	7 487 892
Валовий прибуток	2 666 978	1 669 248	739 463
2022 рік			
Чистий дохід від реалізації продукції	8 227 355	3 013 780	8 187 254
Собівартість реалізованої продукції	7 487 892	2 742 906	6 145 649
Валовий прибуток	739 463	270 874	2 041 605

Розрахунок впливу змін в обсязі продукції під час оцінювання за базовою собівартістю. Формула має вигляд:

$$\Delta ВП2 = ВП0 - (К1 - 1), \quad (4.4)$$

$$\text{де } К1 = \frac{С1,0}{С0} \quad (4.5)$$

Розрахунок впливу змін в обсязі продукції, що зумовлені змінами в структурі продукції:

$$\Delta ВП3 = ВП0 - (К2 - К1), \quad (4.6)$$

$$\text{де } К2 = \frac{ЧД1,0}{ЧД0} \quad (4.7)$$

Розрахунок впливу економії від зниження собівартості продукції:

$$\Delta ВП4 = C1,0 - C1 \quad (4.8)$$

Розрахунок впливу зміни собівартості продукції за рахунок структурних зрушень в обсязі продукції:

$$\Delta ВП5 = C0 * K2 - C1,0 \quad (4.9)$$

Розрахунок загального впливу факторів на валовий прибуток проводиться за формулою:

$$\Delta ВП = \Delta ВП1 + \Delta ВП2 + \Delta ВП3 + \Delta ВП4 + \Delta ВП5 \quad (4.10)$$

Представимо узагальнені результати факторного аналізу валового прибутку ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у таблиці 4.6.

Таблиця 4.6

Результати факторного аналізу валового прибутку ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за 2020-2022 роки, тис. грн

Назва фактору	Сума впливу 2020 рік	Сума впливу 2021 рік	Сума впливу 2022 рік
Відхилення валового прибутку, всього у т.ч. за рахунок:	- 2 372 885	- 1 927 515	1 302 142
1. Зміни цін на продукцію	+ 585 800	+ 2 299 983	+ 5 173 474
2. Зміни обсягу виробництва і реалізації	- 1 978 155	- 997 730	- 468 589
3. Зміни структури продукції	- 0,2016	0,1333	- 0,0296
4. Зміни рівня витрат	- 980 529	- 3 229 768	-3 402 743
5. Зміни структури витрат	- 0,468475	0,363121	0,6677230
Резерв зростання валового прибутку (1+2+3+4)	- 2 372 884	- 1 927 515	1 302 142

Таким чином, на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2021 рр. відсутні резерви щодо підвищення розміру валового прибутку. Оскільки резерв зростання валового прибутку в цей період мав від'ємне значення. У 2022 році резерв зростання валового прибутку склав 1 302 142 тис. грн. З урахуванням проведених розрахунків можемо констатувати, що для підвищення розміру валового прибутку в наступні роки ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» необхідно у першу

чергу забезпечити зниження рівня витрат. Оскільки постійне підвищення цін постачальниками негативно впливають на прибуток підприємства.

При здійсненні факторного аналізу прибутку підприємства необхідним є виділення й вартісна оцінка факторів першого та другого рівнів (табл. 4.7).

Таблиця 4.7

Факторний аналіз прибутку від звичайної діяльності до оподаткування ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» за факторами першого та другого рівнів у 2020-2022 рр.

Назва фактора	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Величина впливу фактора (абсолютне відхилення)	
				2021-2020	2022-2021
1. Фінансовий результат від операційної діяльності	2 239 518	-237 546	1 772 509	-2 477 064	2 010 055
Прибуток валовий	2 666 978	739 463	2 041 605	-1 927 515	1 302 142
Інші операційні доходи	2 628 322	4 390 035	2 467 820	1 761 713	-1 922 215
Витрати адміністративні	287 846	311 681	228 652	23 835	-83 029
Витрати на збут	638 686	631 535	866 300	-7 151	234 765
Інші операційні витрати	2 129 250	4 423 828	1 641 964	2 294 578	-2 781 864
2. Фінансовий результат від фінансової діяльності	138 776	277 060	-346 329	138 284	-623 389
Доходи інші фінансові	673 765	741 145	191 333	67 380	-549 812
Витрати фінансові	534 869	464 085	537 662	-70 784	73 577
Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0
Втрати від участі в капіталі	120	0	0	-120	0
3. Фінансовий результат від іншої звичайної діяльності	-2 315 250	-416 783	-2 906 673	1 898 467	-2 489 890
Доходи інші	0	0	0	0	0
Витрати інші	2 315 250	416 783	2 906 673	-1 898 467	2 489 890
4. Фінансовий результат до оподаткування	63 044	-377 269	-1 480 493	-440 313	-1 103 224
Прибуток операційний	2 239 518	-237 546	1 772 509	-2 477 064	2 010 055
Прибуток фінансовий	138 776	277 060	-346 329	138 284	-623 389
Прибуток інший звичайний	-2 315 250	-416 783	-2 906 673	1 898 467	-2 489 890
5. Чистий фінансовий результат	22 905	-486 412	-1 233 944	-509 317	-747 532
Прибуток до оподаткування	63 044	-377 269	-1 480 493	-440 313	-1 103 224
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-40 139	-109 143	246 549	-69 004	355 692
Прибуток від припиненої діяльності	0	0	0	0	0
6. Сукупний дохід	-1 786	201 658	-1 393 772	203 444	-1 595 430
Чистий прибуток	22 905	-486 412	-1 233 944	-509 317	-747 532
Інший сукупний дохід після оподаткування	-24 691	688 070	-159 828	712 761	-847 898

Фінансовий результат від операційної діяльності підприємства у 2020 році становив 2 239 518 тис. грн., у 2021 р. зменшився на 2 477 064 тис. грн. та мав від'ємне значення, а у 2022 р. зріс на 2 010 055 тис. грн. і складав 1 772 509 тис. грн.

У першу чергу на фінансовий результат від операційної діяльності вплинуло зменшення валового прибутку в 2021 р. на майже в 4 рази, а у 2022 р. – зріс практично втричі. Тому ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» надалі потрібно працювати над збільшення розмірів валового прибутку.

Фінансовий результат від фінансової діяльності у 2020-2022 рр. формується за рахунок інших фінансових доходів та фінансових витрат. І тоді як відбувається зниження доходів значними темпами з 673 765 тис. грн до 191 333 тис. грн (в 3,5 рази), витрати, в свою чергу, повільно зростають. Фінансовий результат від іншої звичайної діяльності формується за рахунок інших витрат, тому має негативне значення протягом всього аналізованого періоду.

Чистий фінансовий результат на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» найбільше значення мав у 2020 р. в розмірі 22 905 тис. грн., у 2021-2022 р. показав від'ємне значення. Так, ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у подальші роки потрібно працювати над збільшенням чистого прибутку.

Таким чином, фінансові результати підприємства демонструють зниження ефективності господарської діяльності, погіршення фінансового стану компанії, зниження ділової активності в 2021-2022 рр. відносно 2020 року. Головним чином, причини такого зниження ефективності господарської діяльності лежать в зовнішніх чинниках, що пов'язані з втратою частини платоспроможного попиту та зниження частки імпорту продукції від 50 до 90 %.

Тому актуальним для досліджуваного підприємства є формування стратегічних підходів до фінансового оздоровлення в умовах невизначеності.

4.2. Стратегічні підходи до фінансового оздоровлення підприємства в умовах невизначеності

Ключовою умовою виживання та стабільності підприємств у будь-яких економічних умовах є забезпечення їх ефективної діяльності та фінансової стійкості. Ефективне управління фінансовою стійкістю суб'єкта господарювання передбачає необхідність розвитку теоретичних концепцій та методологічних інструментів для оцінки фінансових закономірностей його розвитку в умовах ринкового середовища. Основною поняттєвою категорією в цьому контексті є глибоке розуміння процесу «фінансового оздоровлення»

Фінансовий стан підприємства є динамічним і зазнає змін на різних етапах його розвитку внаслідок реакції на зовнішні та внутрішні фактори господарської діяльності. Одні з цих факторів сприяють підвищенню конкурентоспроможності та ринкової вартості підприємства, тоді як інші можуть призводити до фінансових труднощів.

Ефективність фінансового оздоровлення підприємства значною мірою залежить від здатності керівництва розробити стратегію розвитку бізнесу, що дозволить досягти поставлених цілей, уникнувши зайвих ризиків. Стратегію фінансового оздоровлення, або санації, можна розглядати як комплекс заходів з реорганізації, спрямованих на відновлення платоспроможності, життєздатності та попередження банкрутства, а також на підвищення конкурентоспроможності. Ця стратегія спрямована на збереження підприємства за допомогою розробки та реалізації комплексної програми оздоровлення та розвитку. Вона включає систему ревізійних заходів, спрямованих на виявлення та усунення неефективних структурних елементів і зон, а також на пошук та використання прихованих резервів та додаткових стимулів.

Відновлення платоспроможності є кінцевою метою початкової фази, яка перешкоджає розвитку ситуації з банкрутством. Зі стратегічної чи віддаленої точки зору, фінансове оздоровлення підприємства повинно бути спрямоване на

найкраще використання його потенційних можливостей для отримання доходів і, отже, на сприяння довгостроковій фінансовій стійкості.

Загалом важливо відзначити, що швидкість змін на ринку настільки висока, що стратегічне планування є єдиною формальною можливістю передбачити майбутні виклики та можливості.

Процес розробки та реалізації стратегії фінансового оздоровлення пов'язаний з деякими труднощами, основні з яких зводяться до наступного [78]:

1. Використання нових шляхів досягнення виживання на ринку може збільшити витрати на розробку нових товарів, раніше не враховані в економічній стратегії.

2. Недостатній аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства може посилити негативні наслідки неправильних стратегічних рішень.

Вагомим недоліком основних підходів до розробки програм фінансового оздоровлення є необхідність паралельної реалізації тактичних та стратегічних заходів

Аналіз основних підходів та методів фінансового оздоровлення підприємств свідчить про те, що будь-який проект санації передбачає: глибоке розуміння перетворюваного бізнесу; встановлення обмежень за термінами, вартістю та якістю виконання проекту; формування команди для розробки та впровадження плану трансформації підприємства та ефективного управління нею; налагодження ефективного управління ризиками проекту; забезпечення проекту необхідними контрактами і поставками. Крім того, особливу увагу слід приділити превентивному антикризовому управлінню і прогнозуванню майбутніх кризових ситуацій, що дозволяє уникнути кризи або зменшити її наслідки.

Таким чином, стратегічний підхід до відновлення фінансових витрат передбачає розробку та реалізацію комплексу взаємопов'язаних завдань, їх

досягнення у сферах, які в кінцевому рахунку забезпечують оптимальне використання фінансового потенціалу підприємства.

Стратегія антикризового управління є своєрідною запорукою стабільного розвитку компанії. Звичайно, не можна сказати, що сама наявність стратегії дає змогу повністю запобігти кризам. Це лише дозволяє знизити рівень її виникнення і, у разі кризи, забезпечити якомога швидше і безболісніше подолання.

Основною особливістю стратегії управління в умовах кризи є суворе обмеження термінів для виходу з неї. У деяких випадках це може означати небезпеку проведення процедури банкрутства, а в інших – дотримання термінів, визначених процедурою банкрутства. З цією умовою антикризовий керівник має оперативно приймати рішення та діяти відповідно до них. Основною метою антикризового управління є забезпечення прибутковості виробництва. Для досягнення цієї мети у стратегії повинні бути визначені завдання, такі як реструктуризація заборгованості, скорочення витрат і т. д.

Вибір між ліквідацією та відновленням – непросте завдання. Якщо вона обмежується фінансовими аспектами проблеми, то відсутність коштів підприємства, можливість їх компенсації та поповнення, з одного боку, витрати на ліквідацію – з іншого боку, є критеріями, відповідно до яких питання полягає в тому, щоб врятувати чи ліквідувати підприємство.

Подальші заходи з реорганізації чи ліквідації знаходяться на стадії розробки. По-перше, ми говоримо про шляхи виходу з кризи. У випадку, якщо неплатоспроможність є тимчасовою і може бути подолана за короткий час, шляхом отримання грошових квитанцій, кредитори можуть погодитися надати час на виконання своїх зобов'язань.

Власники підприємства спільно з кредиторами можуть вжити заходів щодо досудової санації підприємства, зокрема, надати фінансову допомогу підприємству-боржнику для відновлення платоспроможності. Які розміри такої допомоги, яким чином вона може бути найбільш раціонально надана – всі ці

питання для аналізу як самим підприємствам-боржникам, так і аналітичним службам кредиторів, органів влади, інших організацій [80].

Отже, приймається рішення про проведення реорганізації підприємства для його збереження або про ліквідацію. Зарубіжний досвід підтверджує, що ліквідація підприємства, фірми чи корпорації має відбуватися у випадку, коли його відновлення малоймовірно, і продовження діяльності становить великий ризик та призводить до значних збитків для кредиторів.

Принаймні дві основні задачі повинні бути вирішені, якщо бізнес підтримується: відновити платоспроможність та стабілізувати своє фінансове становище; розробити стратегію розвитку та на цій основі реструктуризувати підприємство для усунення причин кризи, щоб запобігти повторенню кризових подій у майбутньому.

Алгоритм вибору методів фінансового оздоровлення містить наступні етапи, який зобразимо на рисунку 4.3 [81].

Рис. 4.3. Алгоритм вибору методів фінансового оздоровлення

На першому етапі впроваджуються такі операційні методи відновлення платоспроможності:

- оптимізація календаря платежів;
- регулювання незавершеного виробництва;
- переведення малооборотних активів до високого обороту;
- перереєстрація короткострокової заборгованості у довгостроковій заборгованості тощо.

Мета застосування методів фінансового оздоровлення полягає в забезпеченні стабільного фінансового стану підприємства у середньостроковій перспективі, яке втілюється в стабільному надходженні виручки від реалізації, достатньому рівні ліквідності активів, підвищенні рентабельності. На другому етапі слід застосовувати такі методи [81]:

- встановлення шляхів відновлення штрафних санкцій за прострочену короткострокову заборгованість;
- забезпечення достатності фінансових ресурсів для покриття знову виникаючих поточних зобов'язань;
- поступове погашення старих боргів.

При цьому оцінюється можливість залучення додаткових внутрішніх джерел фінансування: реалізація непотрібних і зайвих високооборотних активів, скорочення витрат до мінімально допустимого рівня, проведення енерго- і ресурсозберігальних заходів [81].

Головною метою методів довгострокового відновлення фінансової діяльності є забезпечення стійкого фінансового становища компанії в перспективі. Це включає створення оптимальної структури балансу та фінансових результатів, а також підвищення стабільності фінансової системи компанії щодо негативних зовнішніх впливів.

Довгостроковими методами фінансового оздоровлення є [82]:

- активний маркетинг з метою пошуку перспективної ринкової ніші;
- пошук стратегічних інвестицій;

Основна ідея стабілізаційної програми полягає в управлінні грошовими коштами для компенсації розриву між їх витрачанням і надходженням. Цей управлінський маневр охоплює як уже наявні та матеріалізовані в активах підприємства ресурси, так і ті, які можуть бути отримані у разі подолання кризової ситуації.

Заповнення «кризової ями» може бути здійснено як за рахунок збільшення надходження грошових коштів (максимізацією), так і шляхом зменшення поточної потреби у оборотних коштах (економією) [82].

Збільшення грошових коштів засноване на переведенні активів підприємства у грошову форму. Це вимагає рішучих і нерідко шокуючих звичайного керівника підприємства кроків, оскільки пов'язано зі значними втратами (рис. 4.4) [83].

Рис. 4.4. Стратегія збільшення грошових коштів на підприємстві

Продаж короткострокових інвестицій – це найпростіший крок для мобілізації грошових коштів. Як правило, це вже затверджено в кризовому підприємстві. Крім того, при застої фондового ринку складно розрахувати знижку на продаж цінних паперів – вони приходять за ціною, за якою вони готові придбати.

Продаж дебіторської заборгованості також очевидний і робиться нині багатьма підприємствами. Специфіка цього заходу в межах стабілізаційної програми полягає в тому, що дисконти тут можуть бути набагато більші, ніж уявляється керівництву кризового підприємства. У деяких випадках розрахунковий дисконт може складати і 50 %, і 20 %, що, як правило, означає продаж за будь-якою запропонованою ціною [83].

Продаж готової продукції може бути важким процесом з двох основних причин. По-перше, це може призвести до продажу зі збитками, оскільки частина раніше отриманих коштів може бути втрачена. По-друге, це може

ускладнити взаємодію з фіскальними органами. Втрати у такому випадку виникають через відмову від частини минулих прибутків, і проблеми з оплатою податків при цьому можуть призвести до зменшення майбутніх надходжень.

Надлишки запасів також продаються за ціною, нижчою від ціни закупівельної, навіть якщо їх доведеться викупити через деякий час, ймовірно, за більш високою ціною. Це ще один приклад маневрування минулими та майбутніми грошима.

Продаж інвестицій, або реінвестування, може виникнути як припинення провідних інвестиційних проектів, що включає в себе продаж об'єктів незавершеного будівництва та невстановленого обладнання, або як ліквідація участі в інших підприємствах через продаж часток. Рішення про реінвестування базується на аналізі термінів та обсягів повернення вкладеного капіталу, і при цьому стратегічні позиції не є визначальними. Якщо конкретний інвестиційний проект не відповідає критеріям антикризового управління та не може забезпечити прибутковість за його межами, розглядається його ліквідація. Утримання довгострокових інвестиційних проектів під час кризи може призвести до банкрутства.

Продаж нерентабельних виробничих підрозділів та об'єктів невиробничої сфери представляє собою важливий етап процесу стабілізації, і вимагає специфічного підходу. Частина нерентабельних виробничих об'єктів зазвичай включають в основний технологічний ланцюг підприємства. В умовах стабілізаційної програми неможливо чітко визначити, які з них варто залишити, а які слід ліквідувати - це потребує детального аналізу, що здійснюється в рамках процесу реструктуризації. Для мінімізації ризиків такого кроку, необхідно відсортувати виробництва з урахуванням їх технологічної залежності від типу підприємства. Ранжування, враховуючи обмежений час, зазвичай проводиться експертним методом за певними правилами. Об'єкти невиробничої сфери та допоміжного виробництва, що використовують універсальне технологічне обладнання (наприклад, ремонтно-механічні та

будівельно-ремонтні цехи), пріоритетно піддаються продажу, а їхні функції передаються зовнішнім підрядникам.

Наступні елементи усуваються для допоміжного виробництва (окремі ремонтні блоки). Відсутність цих секторів у майбутньому може компенсуватися придбанням відповідних послуг та їх відтворенням у масштабі, що є економічно виправданим.

Далі позбуваються нерентабельних об'єктів основного виробництва, що знаходяться на самому початку технологічного циклу (наприклад, ливарні, ковальсько-пресові цехи тощо). Їх функції також передаються зовнішнім постачальникам [73].

На завершальній стадії вони залишають збиткове виробництво, яке знаходиться на завершальних стадіях технологічного циклу. Крім того, така подія, ймовірно, буде прийнятною як для підприємств з кількома технологічними ланцюгами, так і для підприємств, напівфабрикати яких мають незалежну комерційну цінність.

Видалення основного виробничого обладнання в умовах жорсткого антикризового управління є вкрай небажаним і прийнятним лише в крайньому випадку. Найкраще було б вирішити їхню долю в рамках реструктуризації, а не в програмі стабільності. Продаж основних фондів, ймовірно, буде здійснюватися за вартістю, нижчою від його балансової вартості, що в майбутньому спричинить податкові проблеми.

Повна фінансова стабілізація досягається лише тоді, коли підприємства здійснює стабільне зниження вартості вкладеного капіталу та збільшення його ринкової вартості. Це завдання потребує прискорення темпів його економічного розвитку шляхом внесення необхідних змін у фінансову стратегію та використання інноваційних підходів до виробництва та продажу товарів, підвищення рівня їх знань. Кожному етапу фінансової стабілізації підприємства відповідають відповідні механізми, які поділяються на оперативні, тактичні та стратегічні.

Основна відмінність усіх цих процедур запобігання банкрутству полягає в тому, що їх застосування не тягне за собою припинення діяльності компаній-боржників. Основне завдання: гарантувати вихід підприємства з неплатоспроможного стану та нормальне його функціонування у майбутньому [83].

Якщо внутрішня спроможність підприємства для виходу з кризи вичерпана і немає резервів для відновлення платоспроможності та фінансової стабільності, підприємство зазвичай змушене шукати зовнішньої фінансової допомоги.

Ключовим організаційним механізмом в реформуванні та оздоровленні підприємств, навіть тих, що знаходяться в неплатоспроможному стані і незалежно від їх організаційно-правової форми, є реструктуризація. Цей процес передбачає структурні зміни в ресурсах підприємства, включаючи матеріальні і нематеріальні активи, з метою підвищення його ефективності та стійкості в умовах ринкової нестабільності.

Загальний принцип, який повинен підтримувати реструктуризацію підприємства – це принцип найкращого та найефективнішого використання активів або прав (разом із нематеріальними активами).

В умовах ринкової економіки санація підприємств має значний економічний потенціал, є важливим інструментом регулювання структурних змін і входить у систему найбільш дієвих механізмів фінансової стабілізації підприємств [84].

Широкий спектр форм санації включає проведення самою компанією заходів для уникнення порушення кредитором провадження у справі про банкрутство або для відновлення до стану, коли порушення у справі про банкрутство вже сталося. У цьому випадку підпорядкованість превентивного характеру санації повністю відповідає цілям та інтересам компанії, які визначаються завданнями її антикризового управління та поєднуються з реалізованими заходами внутрішньої фінансової стабілізації. Форми реабілітації обираються в межах конкретного напрямку, який визначається компанією з урахуванням особливостей її кризової ситуації.

Висновки до розділу 4

Антикризове управління підприємством спрямоване на запобігання виникненню кризових ситуацій та розробку заходів для ефективної організації діяльності в разі їх виникнення. Тому відновлення платоспроможності підприємства й підтримка її на задовільному рівні – основне завдання антикризового управління підприємством у несприятливих умовах господарювання.

Суттєве переважання дебіторською заборгованістю ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» кредиторської заборгованості, з одного боку, свідчило про наявність в разі потреби резерву для покриття другої, а з іншого – могло негативно відобразитись на платоспроможності. При цьому збиткова діяльність підприємства у 2021-2022 рр. зумовила погіршення платоспроможності підприємства.

Проведений розрахунок коефіцієнта відновлення платоспроможності свідчить про те, що ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» не здатне у найближчі 24 місяці відносити свою платоспроможність. Тому на підприємстві має бути вжито комплекс антикризових заходів для недопущення банкрутства цього стратегічно важливого підприємства.

Відновлення фінансової діяльності вважається успішним, коли компанія, використовуючи як зовнішні, так і внутрішні фінансові ресурси, проводить організаційні та виробничо-технічні удосконалення. Це дозволяє їй вийти з кризи та забезпечити стійкість та конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Однак при розробці коригувальних заходів та визначенні джерел їх фінансування необхідно ретельно вивчати специфіку компанії, враховуючи всі внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на її діяльність. При визначенні можливих шляхів фінансування антикризових заходів на підприємстві важливо враховувати їхню придатність та гнучкість, особливо з урахуванням можливого впливу непередбачуваних факторів навколишнього середовища.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах значна кількість підприємств знаходиться на межі платоспроможності і працює зі збитками, що може привести до банкрутства в майбутньому. Тому на підприємстві постає важлива мета – не допустити розвитку кризових явищ і знизити негативний вплив зовнішнього середовища, а у разі якщо не вдалося уникнути – вміло застосовувати антикризові заходи для відновлення платоспроможності.

За результатами узагальнення існуючих підходів до трактування сутності банкрутства під ним варто розуміти визнану господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури.

У роботі розглянуто види банкрутства й встановлено, що основною ознакою банкрутства являється неспроможність підприємства забезпечити виконання вимог кредиторів протягом трьох місяців від дня настання строків платежів. Передумовою банкрутства є тривалий нестабільний стан фінансів підприємства, а також неефективне їх використання.

Систематизовано основні причини банкрутства українських підприємств, серед яких важливі фактори включають: наслідки воєнного стану; недостатньо розвинена законодавча база, яка регулює питання банкрутства підприємств і, незважаючи на реформи, потребує додаткового вдосконалення; відсутність методології для визначення та передбачення банкрутства підприємств у різних галузях економіки; недостатній державний контроль за рівнем банкрутства підприємств в Україні, а також за вжиттям заходів для його зменшення; відсутність підтримки влади для неплатоспроможних підприємств у приватній формі власності; недостатній обсяг фінансування та кваліфікованого персоналу для формування відокремлених антикризових підрозділів на підприємстві.

Досліджено методичні підходи до прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. Визначено, що найбільш адаптованими моделями визначення ймовірності банкрутства є: коефіцієнт Бівера й метод Стоуна. Щоб прогноз був більш точним та обґрунтованим, можна використовувати одночасно декілька методів прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.

Обґрунтовано, що запобігання банкрутства передбачає здійснення комплексу антикризових заходів із метою виявлення та подолання перших ознак фінансової кризи. Визначено особливості санації та реорганізації підприємства в контексті фінансового оздоровлення підприємства та недопущення його банкрутства.

Проаналізовано майновий стан підприємства, надано оцінку фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства, здійснено комплексну оцінку фінансового стану та визначено ймовірність банкрутства підприємства. Виявлено збільшення загального обсягу майна ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у звітному періоді, що можна оцінити як сприятливе явище, яке говорить про збільшення масштабів діяльності. У структурі майна більше 80% становили оборотні активи, які в свою чергу були сформовані за рахунок дебіторської заборгованості. Подальші дослідження показали, що такий їх обсяг провокує затримання капіталу на тривалий час, сповільнюючи оборотність і призводячи до погіршення платоспроможності підприємства. Кризовий 2022 рік спричинив загострення потреби використання позикових коштів, тому співвідношення власного і позикового капіталу показало перевагу у використанні зовнішніх джерел фінансування ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ».

Виявлено, що на ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» у 2020-2022 роках фінансова стійкість підприємства висока, оскільки його запаси покриваються власними джерелами фінансування. Встановлено, що протягом досліджуваного періоду умови абсолютної ліквідності ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ» не виконувались. Одночасно з цим перспективна ліквідність знаходилась на задовільному рівні.

Більшість коефіцієнтів ліквідності мали суттєве відхилення від нормативних значень.

Комплексна оцінка фінансового стану ПАТ «ІНТЕРПАЙП НТЗ», метою якої було визначення взаємозв'язку окремих індикаторів аналізу з результатами діяльності підприємства, мала тенденцію до зниження у 2021 році та покращення у 2022 році. Це свідчить про перебування основних показників діяльності підприємства на задовільному рівні, проте існує ймовірність фінансових проблем в умовах кризи.

Проведена діагностика банкрутства та стійкості економічного зростання показала, що компанія за всіма моделями має фінансові проблеми та високу ймовірність банкрутства. Зважаючи на кризові умови зовнішнього середовища варто пам'ятати, що існує декілька етапів фінансової стабілізації, а саме: усунення неплатоспроможності; відновлення фінансової стійкості; зміна фінансової стратегії. На кожному із цих етапів відбувається певний механізм фінансової стабілізації. На першому етапі оперативний механізм, на другому тактичний і на третьому стратегічний механізм. Визначено мету внутрішнього механізму фінансової стабілізації нею являється досягнення рівня внутрішньої фінансової стабілізації в умовах виникнення загрози банкрутства.

Серед напрямків роботи щодо підвищення платоспроможності підприємства є забезпечення за рахунок фінансових ресурсів безперервної діяльності та економічного зростання підприємства, забезпечення стабільного перевищення доходів над витратами, отримання прибутку, а також своєчасне та повне розрахування за всіма зобов'язаннями.

Запропоновано основні організаційно-економічні заходи недопущення кризи на підприємстві, які мають містити стратегічне планування його розвитку, програми фінансової стабілізації підприємств, інвестиційну політику в антикризовому управлінні підприємством, методи кредитної політики підприємства й управління дебіторською заборгованістю з метою запобігання банкрутства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення : 06.10.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення : 10.11.2023).
2. Кодекс України з процедур банкрутства. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення : 10.11.2023)
3. Методичні рекомендації з виявлення ознак неплатоспроможності підприємств і ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства і доведення до банкрутства. *Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14.* URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME06025.html
4. Порядок погодження умов і порядок проведення санації державних підприємств до відкриття провадження у справі про банкрутство за рахунок небюджетних джерел фінансування. *Постанова КМУ від 30 січня 2013 р. № 38.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/38-2013-%D0%BF#Text>
5. Рекомендації Президії Вищого господарського суду України від 04.06.04 р. №04-5/1193. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SD04027.html
6. Бланк І. А. Основи фінансового менеджменту. Серія «Бібліотека фінансового менеджера»; Вип. 3. К.: Ника-Центр. 1999. 512 с.
5. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчально-методичний посібник. К.:2019. 328 с.
6. Шершньова З.Є., Багацький В.М., Гетманцева Н.Д. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. за заг. ред. З.Є. Шершньової. К. : КНЕУ, 2017. 680 с.
7. Шинкар М. Гносеологічні підходи до змісту банкрутства (неспроможності) та примусової ліквідації банківських установ як інституту національного права. *Підприємництво, господарство і право: господарське право і процес.* 2017. №6. С. 68- 72.

8. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посіб./Терещенко О.О. – К.: КНЕУ. - 2000. – 412 с.

9. Булижин І.В. Історичний розвиток неплатоспроможності та банкрутства: компаративний аналіз світового й українського досвіду. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2015. № 17. Том 2. 55-58.

10. Коваленко О.В., Склярєнко К.В. Банкрутство підприємства України: причини та наслідки. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_066.pdf

11. Коваленко О.В., Склярєнко К.В. Банкрутство підприємств України: причини та наслідки. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_066.pdf

12. Отенко І. П., Азарєнков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.

13. Школьник І.О., Боярко І.М., Дейнека О.В., Дехтяр Н.А., Люта О.В., Пігуль Н.Г., Пахненко О.М. Фінансовий аналіз : начальний посібник. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368с.

14. Пластун О.Л. Визначення сутності поняття «банкрутство» в сучасній науковій літературі. *Вісник ЖДТУ*. 2015. № 2. С. 256- 261.

15. Рудика В.І., Великий Ю.М., Зьома О.Д. Економічна сутність поняття «банкрутство». URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/18_2018_ukr/23.pdf

16. Троц І.В. Визначення поняття банкрутства та причини його виникнення у сучасних умовах розвитку. URL: <http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201152/221-228.pdf>

17. Невмержицька С.М., Марценюк С.О. Принципи виникнення та шляхи подолання фінансової кризи на підприємстві. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/68.pdf

18. Абрамова А.С., Духніч О.В. Основні причини банкрутства підприємства України та заходи по запобіганню їх неплатоспроможності. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/262.pdf>

19. Олександренко І.В., Іщук Л.І. Основні причини банкрутства підприємства. URL: file:///C:/Users/Notebook/Desktop/ecfor_2015_2_37.pdf
20. Гудзь Т. П. Система раннього виявлення та подолання фінансової кризи підприємств : монографія. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2017. 166 с.
21. Проніна В. Поняття та ознаки банкрутства. *Вісник податкової служби України*. 2014. №37-38. С.24-26.
22. Ляпунова Н. Стійка фінансова неспроможність як ознака приховування банкрутства. *Вісник Академії правових наук України*. 2015. № 3. С.64
23. Олександренко І.В., Іщук Л.І. Основні причини банкрутства підприємств. *Економічний форум*. 2015. № 2. С. 222–226.
24. Мелех Л.В., Круць К.І. Санація боржника як судова процедура у справі про банкрутство. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2015. № 7. С. 110–114.
25. Погріщук Г.Б., Присяжнюк С.В. Ідентифікація фінансової кризи на підприємстві. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/3_ukr/80.pdf
26. Тимошенко О. В., Буцька О. Ю., Сафарі Ф. Х. Антикризове управління як передумова підвищення ефективності діяльності підприємства. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. 2016 Том 23 № 2 С . 187-192.
27. Сукрушева Г.О., Паруцин В.М. Причини та наслідки банкрутства вітчизняних підприємств у сучасних умовах. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/116.pdf
28. Леміш А.М. Фінансове оздоровлення підприємств житлово-комунального господарства. *Науковий вісник Академії ДПС України*. 2015. №4. С. 57-65.
29. Черна Ю. Поняття та основні ознаки системи банкрутства. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 1 (84). С. 145–155.
30. Аверчук І. М. Фінансовий менеджмент підприємства: Навч. посібник. К.: Знання, 2017. 400 с.

31. Коваленко О. В., Галь С. В. Методи антикризового управління підприємством. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Вип. 8. 2015. С. 107-114.

32. Улибіна В.О. Ознаки стійкої фінансової неспроможності в контексті злочину доведення до банкрутства. URL: http://www.law.nau.edu.ua/images/Наука/Наукovij_jurnal/2012/statji_n2_23_2013/Ulibina_128.pdf

33. Островська Г., Квасовський О. Аналіз практики використання зарубіжних методик (моделей) прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/14182/1/B2.pdf>

34. Приб К.А., Патика Н.І. Діагностика в системі управління. URL: https://pidruchniki.com/88246/menedzhment/metodi_modeli_otsinyuvannya_prognozuvannya_ymovirnosti_bankrutstva_pidpriyemstva

35. Олександренко І. В., Іщук Л. І. Основні причини банкрутства підприємств. *Економічний форум*. 2015. № 2. С. 222- 226.

36. Сукрушева Г.О. Папуцин В.М. Причини та наслідки банкрутства вітчизняних підприємств у сучасних умовах. *Економіка та управління підприємствами: економіка і суспільство*. 2017. Вип. № 9. С. 682-686.

37. Тимощук О.Л., Дорундяк К.М. Оцінювання ймовірності банкрутства підприємств за допомогою дискримінантного аналізу та нейронних мереж. *Системні дослідження та інформаційні технології*. 2018. №2. С. 22-34.

38. Жалінська І. Діагностика ймовірності настання банкрутства підприємства в антикризовому управлінні: сучасні підходи та класифікація моделей. *Вісник ЖДТУ*. 2015. № 3 (73). С. 62–67.

39. Карачарова К.А. Методи прогнозування фінансової неспроможності підприємства. URL: <file:///C:/Users/Notebook/Desktop/927-4694-1-PB.pdf>

40. Власюк В., Гордієнко К., Пшенична А. Оцінка ймовірності банкрутства вітчизняних підприємств (на прикладі ПАТ «Комбінат «Тепличний»). *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 68–72.

41. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємств. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України: колективна монографія / за ред. Слатвінського М.А. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. 151–156 с.
42. Чібісова І.В. Методи оцінки і прогнозування банкрутства підприємства. URL: [http://kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/64.pdf](http://kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/64.pdf)
43. Жук О.С. Оцінка стану та структури активів підприємства підприємства. URL: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2017/31/5.pdf>
44. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf
45. Погребняк А. Ю. Порівняльний аналіз методик оцінки ймовірності банкрутства в системі антикризового управління на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2014. №. 7. С. 344-352.
46. Мороз С. І. Порівняльний аналіз існуючих моделей прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. *Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси*. 2016. №. 9 (2). С. 437-442.
47. Клименко В.С. Методика оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства. URL: http://www.vtei.com.ua/konfa/27_03/4/7.pdf
48. Дошич Г.А. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/8_NMIV_2013/Economics/10_131242.doc.htm
49. Гапак Н.М., Капштан С.А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства. URL: http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/42/42_39.pdf
50. Бабенко А.Г., Копитова М.С. Прибуток підприємства: дослідження теоретичних аспектів. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/55350/21-Babenko.pdf?sequence=1>
51. Звіт про управління ПАТ «Нижньодніпровський трубопрокатний завод» за 2022 рік. Дніпро, 2023. 94 с.

52. Кемарська Л.Г., Дідик І.В., Федько Н.Ю. Оцінка фінансової стійкості. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/127.pdf
53. Ясіновська І.Ф. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/b0-21.pdf>
54. Михайлов А.П., Ферлей Ю.А. Санація як основний засіб запобігання банкрутства підприємства. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/713576/1/29.pdf>
55. Плікус І.Й. Фінансова санація та банкрутство підприємства. URL: <https://dl.sumdu.edu.ua/textbooks/92627/346707/index.html>
56. Марущак Т.М. Аналіз впливу ліквідності та платоспроможності на фінансовий стан. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2018/BF/>
57. Лащенко В. А. Діагностика ймовірності банкрутства як експрес-аналіз економічної безпеки підприємства. *Управління розвитком*. 2015. Вип. 2015. Т. 21. №. 161. С. 54-58.
58. Лазарева Н. Виникнення інституту неплатоспроможності суб'єктів господарювання та проблеми застосування законодавства про банкрутство під час кримінального провадження. *Молодий вчений*. 2017. № 8 (48). С. 364–368.
59. Сушко В. І., Павлюк Т. С. Класифікація моделей оцінки ймовірності банкрутства підприємств. *Економіка: теорія та практика*. 2014. №. 1. С. 72-83.
60. Андрущак Є.М. Удосконалення інституту банкрутства. *Фінанси України*. 2001. № 9. С. 29-37.
61. Клиماش Н.І. Економічна природа позикового капіталу та ефективність його використання на вітчизняних підприємствах. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/18095/1/Pozykoviy.pdf>
62. Андрущак Є. М., Біленька В.А. Фінансова санація як спосіб запобігання банкрутства підприємства. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/9/102.pdf>
63. Мехеда Н.Г., Жива І.М. Запобігання банкрутства підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/2_KAND_2011/Economics/78502.doc.htm

64. Іщенко Н. А. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства. *Вісн. Економічні науки*. 2017. № 31. С. 256 – 265.
65. Стегней М. І., Білак Г. Г., Лінтур І. В. Фінансова санація та комплексна оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки*. 2014. № 7. С. 359-368.
66. Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. 2016. 355с.
67. Івженко А.С. Основні напрямки удосконалення механізму санації підприємств за сучасних економічних умов. *Актуальні проблеми економіки*. 2017.
68. Єпіванова І.М. Банкрутства підприємств: спектр невирішених проблем. URL: <https://economics.opu.ua/files/archive/2017/No1/55.pdf>
69. Нікула Ю.І. Стратегічні аспекти досягнення фінансової стійкості підприємства. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=19045>
70. Карпунь І. Н. Антикризові заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання [монографія]. Львів: «Магнолія-2016», 2018. 440 с.
71. Русіна Ю.О. Формування механізму внутрішньої фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15693231361862.pdf>
72. Череп А.В., Романченко О.О. Визначення заходів для відновлення платоспроможності боржника. URL: http://visnykznu.org/issues/2010/Vest_Ek5-1-2010-PDF/213-219.pdf
73. Грудницька С. М., Мінковський С. В. Питання удосконалення розпорядження майном боржника у процедурі банкрутства. *Економіка та право. Серія : Право*. 2015. № 2. С. 17- 24.
74. Бреус С.В., Дремлюга Я. О. Основні напрями запобігання банкрутства підприємства. URL: [file:///C:/Users/Notebook/Desktop/mnj_2016_12\(2\)__8.pdf](file:///C:/Users/Notebook/Desktop/mnj_2016_12(2)__8.pdf)
75. Кривошликова В.А. Механізм попередження фінансової кризи на

підприємстві. URL: file:///C:/Users/Notebook/Desktop/2121-7407-1-PB.pdf

76. Маряненко Л.В. Особливості та передумови провадження санаційних процесів на підприємствах України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. №10.

77. Салига С.Я., Дацій О.І., Несторенко Н.В., Серебряков О.В. Управління фінансовою санацією підприємства. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 240 с.

78. Заболотній С.В. Правове регулювання судових процедур банкрутства та порядок їх застосування. *Юридичний вісник*. 2016. № 2. С. 58–61.

79. Суріна О.С. Правове регулювання банкрутства в Україні. *Молодий вчений*. 2017. №11(51). С. 1010-1013.

80. Діденко Є. О. Модель антикризового управління підприємством. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2015. №3 (87) : Серія «Економічні науки». С. 53-58.

ДОДАТКИ

ДОКУМЕНТ КОДИФИКАТО

Дата (рік, місяць, число) 2020 12 31

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ за ЄДРПОУ 05393116
ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД"

Територія Дніпропетровська за КОАТУУ 1210137200

Організаційно-правова форма господарювання Публічне акціонерне товариство за КОПФГ 230

Вид економічної діяльності Виробництво труб, порожнистих профілів і фітінгів зі сталі за КВЕД 24.20

Середня кількість працівників 1 4 090

Адреса, телефон вулиця Столетова, буд. 21, м. ДНІПРО, Дніпропетровська обл., 49081 359928

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	19 060	17 553
первісна вартість	1001	43 575	45 177
накопичена амортизація	1002	24 515	27 624
Незавершені капітальні інвестиції	1005	633 848	127 358
Основні засоби	1010	3 446 147	4 008 981
первісна вартість	1011	5 882 268	6 466 206
знос	1012	2 436 121	2 457 225
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2 161	2 042
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	14 119	54 672
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	4 115 335	4 210 606
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 731 374	1 624 761
Виробничі запаси	1101	-	-
Незавершено виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12 958 330	11 292 102
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	548 800	224 770
з бюджетом	1135	101 079	201 714
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	37 123
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	49 995	15 978
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 194 858	945 630
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 673	2 914
Усього за розділом II	1195	16 589 109	14 307 869
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	20 704 444	18 518 475

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	100 000	100 000
Внес. и до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	522 761	595 827
Додатковий капітал	1410	161 088	159 851
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	19 993	19 993
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 875 409	3 800 557
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(1 908)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	4 677 343	4 676 228
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 911 611	2 549 621
Довгострокові забезпечення	1520	548 545	731 590
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	548 545	731 590
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1895	2 460 156	3 281 211
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 197 637	2 374 514
товари, роботи, послуги	1615	1 101 256	982 780
розрахунками з бюджетом	1620	196 643	20 459
у тому числі з податку на прибуток	1621	175 514	-
розрахунками зі страхування	1625	9 523	8 177
розрахунками з оплати праці	1630	37 661	31 088
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	6 284 054	3 475 421
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	333 845	329 335
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 406 326	3 339 262
Усього за розділом III	1695	13 566 945	10 561 036
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість акцій і недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	20 704 444	18 518 475

Керівник

Головний бухгалтер

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

1 Випадає в порядку, встановленому статистичним законодавством України, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ІНТЕРПАЙП
НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ
2021 | 01 | 01

за ЄДРПОУ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за

Рік 2020

р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 470 237	14 624 632
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 803 259)	(9 584 769)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	2 666 978	5 039 863
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2 628 322	1 635 143
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(287 846)	(280 021)
Витрати на збут	2150	(638 686)	(825 475)
Інші операційні витрати	2180	(2 129 250)	(1 895 129)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2 239 518	3 674 381
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	673 765	1 879 501
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(534 869)	(614 458)
Витрати від участі в капіталі	2255	(120)	(145)
Інші витрати	2270	(2 315 250)	(588 612)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	63 044	4 350 667
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(40 139)	(788 370)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	22 905	3 562 297
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	130 331	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(155 022)	4 928
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(24 691)	4 928
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(24 691)	4 928
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(1 786)	3 567 225

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	7 758 747	8 563 205
Витрати на оплату праці	2505	757 794	849 587
Відрахування на соціальні заходи	2510	156 827	180 956
Амортизація	2515	441 848	357 470
Інші операційні витрати	2520	739 236	2 634 176
Разом	2550	9 854 452	12 585 394

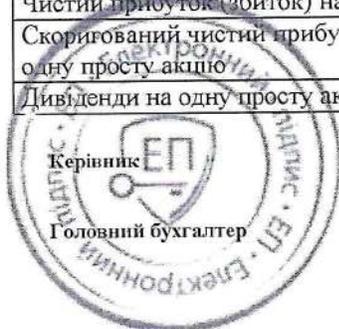
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	400000000	399880235
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	400000000	399880235
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,05726	8,90841
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,05726	8,90841
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник
Головний бухгалтер

Костенко Сергій Олексійович

Соколова Ірина Володимирівна

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2020 р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	9 667 156	17 340 404
Повернення податків і зборів	3005	727 952	824 477
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	153	92
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 115 374	630 981
Надходження від повернення авансів	3020	318 225	52 956
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2 731	634
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	8 529	10 514
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	4 018 789	170 868
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(7 904 274)	(11 170 546)
Праці	3105	(596 795)	(657 095)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(221 267)	(237 314)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(579 403)	(655 672)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(-)	(-)
Витрачання на оплату авансів	3135	(1 644 163)	(3 451 109)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(3 884 906)	(1 978 292)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(109 662)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(94 559)	(126 403)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	823 880	754 495
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-

Інші надходження	3250	5	36
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(45 363)	(74 632)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(64 153)	(47 565)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-109 511	-122 161
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	1 246 519	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(1 908)
Погашення позик	3350	2 410 572	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(4)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1 164 053	-1 912
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-449 684	630 422
Залишок коштів на початок року	3405	1 194 858	605 440
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	200 456	(41 004)
Залишок коштів на кінець року	3415	945 630	1 194 858

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ІНТЕРПАЙП
НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2021	01	01
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		

Звіт про власний капітал
за Рік 2020 р.

Форма №4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	100 000	522 761	161 088	19 993	3 875 453	-	(1 908)	4 677 387
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	(44)	-	-	(44)
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	100 000	522 761	161 088	19 993	3 875 409	-	(1 908)	4 677 343
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	22 905	-	-	22 905
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	(24 691)	-	-	-	-	-	(24 691)
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	130 331	-	-	-	-	-	130 331
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	(155 022)	-	-	-	-	-	(155 022)
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	1 908	1 908
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	97 757	(1 237)	-	(97 757)	-	-	(1 237)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	73 066	(1 237)	-	(74 852)	-	1 908	(1 115)
Залишок на кінець року:	4300	100 000	595 827	159 851	19 993	3 800 557	-	-	4 676 228

Керівник

Головний бухгалтер

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

ДОКУМЕНТОВИЙ ЗВІТ

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ІНТЕРПЛАЙН ІНЖИНО(ДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД)"	Дата (рік, місяць, число)	2022-12-31
Територія	Дніпропетровська	за ЄДРПОУ	05593116
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КАТОГПТ ¹	UA12020010010231764
Вид економічної діяльності	Виробництво труб, порожнистих профілів і фітінгів зі сталі	за КОІФІ ¹	230
Середня кількість працівників	2 179	за КВЕД	24.20
Адреса, телефон	вулиця Столстова, буд. 21, м. ДНІПРО, Дніпропетровська обл., 49081		359928
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
* за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
* за міжнародними стандартами фінансової звітності			

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	17 553	3 882
первісна вартість	1001	45 177	31 111
накопичена амортизація	1002	27 624	27 229
Незавершені капітальні інвестиції	1005	127 358	251 818
Основні засоби	1010	4 008 981	3 317 783
первісна вартість	1011	6 466 206	3 453 244
знос	1012	2 457 225	1 135 461
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2 042	1 856
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	54 672	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	4 210 606	3 575 339
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 624 761	693 432
виробничі запаси	1101	-	-
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11 292 102	9 971 443
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	224 770	271 443
з бюджетом	1135	201 714	96 842
у тому числі з податку на прибуток	1136	37 123	478
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	15 978	2 523 787
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	945 630	620 368
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	2 914	25 255
Усього за розділом II	1195	14 307 869	14 202 570
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	18 518 475	17 777 909

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	100 000	100 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	595 827	1 283 897
Додатковий капітал	1410	159 851	159 171
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	19 993	19 993
Перозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 800 557	3 753 418
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	4 676 228	5 316 479
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	262 224
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 549 621	2 359 842
Довгострокові забезпечення	1520	731 590	674 872
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	731 590	674 872
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв залежних вищат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	3 281 211	3 296 938
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 374 514	2 290 836
товари, роботи, послуги	1615	982 780	834 872
розрахунками з бюджетом	1620	20 459	20 782
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	8 177	6 518
розрахунками з оплати праці	1630	31 088	25 576
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 475 421	2 126 459
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	329 335	317 395
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 339 262	3 542 054
Усього за розділом III	1695	10 561 036	9 164 492
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700		-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	18 518 475	17 777 909

Керівник

Кузьменко Сергій Володимирович

Головний бухгалтер

Соколова Ірина Володимирівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ІНТЕРПАЙП
НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	01	01

05300168
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 225 588	9 470 237
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 486 179)	(6 803 259)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	739 409	2 666 978
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	4 390 045	2 628 322
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(311 666)	(287 846)
Витрати на збут	2150	(631 535)	(638 686)
Інші операційні витрати	2180	(4 423 560)	(2 129 250)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	2 239 518
збиток	2195	(237 307)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	741 127	673 765
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(464 085)	(534 869)
Втрати від участі в капіталі	2255	(186)	(120)
Інші витрати	2270	(416 783)	(2 315 250)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	63 044
збиток	2295	(377 234)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(109 178)	(40 139)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	22 905
збиток	2355	(486 412)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	1 038 357	130 331
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(350 287)	(155 022)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	688 070	(24 691)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	688 070	(24 691)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	201 658	(1 786)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6 461 339	7 758 747
Витрати на оплату праці	2505	573 210	687 753
Відрахування на соціальні заходи	2510	125 121	156 827
Амортизація	2515	295 978	441 848
Інші операційні витрати	2520	5 397 292	813 866
Разом	2550	12 852 940	9 859 041

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	400000000	400000000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	400000000	400000000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(1,21603)	0,05726
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(1,21603)	0,05726
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
 за Рік 2021 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7 377 010	9 667 156
Повернення податків і зборів	3005	926 253	727 952
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	56	153
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 984 358	1 115 374
Надходження від повернення авансів	3020	164 335	318 225
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 108	2 731
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 204	-
Надходження від операційної оренди	3040	3 251	8 529
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	6 703 150	4 018 789
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(9 025 477)	(7 904 274)
Праці	3105	(438 852)	(596 795)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(186 324)	(221 267)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(483 329)	(579 403)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(-)	(-)
Витрачання на оплату авансів	3135	(1 569 479)	(1 644 163)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(3 105 027)	(3 884 906)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(850)	(109 662)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(2 465 227)	(94 559)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-113 840	823 880
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	43	5

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(79 020)	(45 363)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(49 759)	(64 153)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-128 736	-109 511
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	1 246 519
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	1 541	2 410 572
Сплату дивідендів	3355	(3)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(52 059)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(641)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-54 244	-1 164 053
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-296 820	-449 684
Залишок коштів на початок року	3405	945 630	1 194 858
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(28 442)	200 456
Залишок коштів на кінець року	3415	620 368	945 630

Керівник

Головний бухгалтер

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Вкуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	(680)	-	439 273	-	-	438 593
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	688 070	(680)	-	(47 139)	-	-	640 251
Залишок на кінець року	4300	100 000	1 283 897	159 171	19 993	3 753 418	-	-	5 316 479

Керівник

Головний бухгалтер

Володимир

ЕП Соко

Ірина

Волод

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

Підприємство **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД"** Дата (рік, місяць, день) **2022-12-31** за ЄДРПОУ **05393116**

Територія **Дніпропетровська** за КАТОТГГ **1** UA12020010010231764

Організаційно-правова форма господарювання **Публічне акціонерне товариство** за КОПФГ **230**

Вид економічної діяльності **Виробництво труб, порожнистих профілів і фітінгів зі сталі** за КВЕД **24.20**

Середня кількість працівників **2 123**

Адреса, телефон **вулиця Столетова, буд. 21, м. ДНІПРО, Дніпропетровська обл., 49081** **359928**

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності **v**

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2022** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 882	6 178
первісна вартість	1001	31 111	34 653
накопичена амортизація	1002	27 229	28 475
Незавершені капітальні інвестиції	1005	251 818	354 796
Основні засоби	1010	3 317 783	3 060 763
первісна вартість	1011	3 453 244	3 469 217
знос	1012	135 461	408 454
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	1 856	1 796
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 575 339	3 423 533
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	693 432	985 638
виробничі запаси	1101	-	-
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9 971 443	11 612 040
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	271 443	661 104
з бюджетом	1135	96 842	460 804
у тому числі з податку на прибуток	1136	478	478
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 523 787	2 533 249
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	620 368	197 664
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	25 255	6 209
Усього за розділом II	1195	14 202 570	16 456 708
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	17 777 909	19 880 241

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	100 000	100 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1 283 897	1 124 069
Додатковий капітал	1410	159 171	158 255
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	19 993	19 993
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 753 418	2 944 373
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	5 316 479	4 346 690
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	262 224	15 689
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	1 378 865
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 359 842	1 623 689
Довгострокові забезпечення	1520	674 872	445 184
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	674 872	445 184
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	3 296 938	3 463 427
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 290 836	3 071 688
товари, роботи, послуги	1615	834 872	1 362 518
розрахунками з бюджетом	1620	20 782	4 591
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	6 518	2 640
розрахунками з оплати праці	1630	25 576	12 074
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2 126 459	2 136 847
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	317 395	332 622
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 542 054	5 147 144
Усього за розділом III	1695	9 164 492	12 070 124
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Учиста вартість активів державного пенсійного фонду	1900	-	-
Баланс	1900	17 777 909	19 880 241

Керівник

Головний бухгалтер

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць 19 територія територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ІНТЕРПАЙП
НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД"

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01

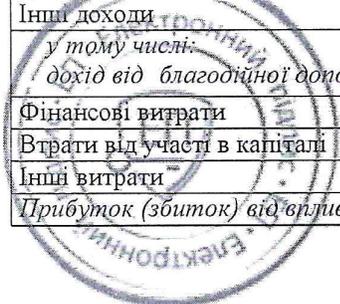
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 183 093	8 225 588
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 141 754)	(7 486 179)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	2 041 339	739 409
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2 467 827	4 390 045
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(228 644)	(311 666)
Витрати на збут	2150	(866 300)	(631 535)
Інші операційні витрати	2180	(1 641 640)	(4 423 560)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 772 582	-
збиток	2195	(-)	(237 307)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	191 333	741 127
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(537 662)	(464 085)
Втрати від участі в капіталі	2255	(60)	(186)
Інші витрати	2270	(2 906 673)	(416 783)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(1 480 480)	(377 234)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	246 536	(109 178)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(1 233 944)	(486 412)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

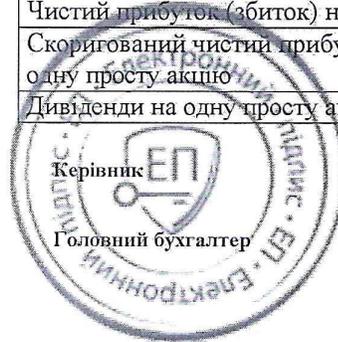
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(159 828)	1 038 357
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	(350 287)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(159 828)	688 070
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(159 828)	688 070
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(1 393 772)	201 658

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 218 690	6 461 339
Витрати на оплату праці	2505	419 823	573 210
Відрахування на соціальні заходи	2510	91 944	125 121
Амортизація	2515	302 613	295 978
Інші операційні витрати	2520	1 041 122	5 397 292
Разом	2550	6 074 192	12 852 940

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	400000000	400000000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	400000000	400000000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(3,08486)	(1,21603)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(3,08486)	(1,21603)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2022 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	5 425 103	7 377 010
Повернення податків і зборів	3005	382 977	926 253
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	56	56
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 480 450	1 984 358
Надходження від повернення авансів	3020	17 523	164 335
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	4 925	1 108
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	55	1 204
Надходження від операційної оренди	3040	7 712	3 251
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	3 772 305	6 703 150
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(5 122 437)	(9 025 477)
Праці	3105	(336 521)	(438 852)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(158 145)	(186 324)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(256 924)	(483 329)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(-)	(-)
Витрачання на оплату авансів	3135	(3 969 042)	(1 569 479)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(1 416 262)	(3 105 027)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(66 667)	(850)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(99 830)	(2 465 227)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-334 722	-113 840
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	43

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(10 125)	(79 020)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(1 452)	(49 759)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-11 577	-128 736
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	56 436	1 541
Сплату дивідендів	3355	(45)	(3)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(57 990)	(52 059)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(641)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-114 471	-54 244
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-460 770	-296 820
Залишок коштів на початок року	3405	620 368	945 630
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	38 066	(28 442)
Залишок коштів на кінець року	3415	197 664	620 368

Керівник

Головний бухгалтер

Кузьменко Сергій Володимирович

Соколова Ірина Володимирівна

